

KIRKOITTINEN

KALENTERI

VUODELLE

1906

Alkulause.

Kallis on, lukijani, seurakunnan Herran Jeesuksen Kristuksen waltakunnan työ. Jos missään on uskollinen toiminta tarpeen, niin on se tarpeen tässä työssä. Tämä työ tähtää ihmiskunnan korkeinta päämäärää, sen yhteyttä Jumalan kansja. Sen nuoksi on tärkeätä, että kansamme, muistaen kasteensa liittoa, Amerikasjakin liittyn kirkolliseen yhteyteen, seurakunnaksi, jonka yhteydessä pyhätään järjestetyllä tavalla tehdä Jumalan waltakunnan työtä. Toimekkaana elinistönä tarjoaa seurakuntaelämä työtä jokaiselle sekä muiden jäsenten, että itsensä kaswanoiksi ja edistymiseksi autuuden tien tunnosja. Wähästä alusta on tuon työn tähtynyt luonnollisesti alkaa jirtokansjamme keskkuudessa; mutta sillä on kaswaminen ja edistyminen edessään, ja Jumalalta on menestystä rukoiltawa. Silloin on jokaisen seurakunnan oikean jäsenen, jokaisen Jumalan waltakunnan ystäwän juurin ilo, kun se huomaa Jumalan suunauksen kautta jäänöllistä edistymistä kirkollisessa työssä, kristillisen seurakuntaelämän alalla. Hän iloitsee uusien seurakuntien muodostumisesta, seurakuntain kaswamisesta, Herran huoneiden rakentamisesta ja jielunpaimenten lukumäärän lisääntymisestä, pyhäkoulujen, kirkokoulujen ja kir-

kollisten oppilaitoksen edistymisestä. Mutta hän iloitsee vielä enemmän, kun kaswetaan yhteydessä ja yksimielisyydessä, kun Sumalan sanaa otetaan vastaan, ja kun tämä sana tuottaa hedelmiä, todellista herätystä, parannusta, uskoa, toivoa ja rakkautta ynnä muuta Sengen hedelmiä. Tällainen tieto tuottaa epäilemättä osaltaan innostusta ja rohkeutta Kristuksen waltakunnan ystävälle waelluksean Kristuksen seurassa ja toimintaan hänen kunniaakseen, koskapa työmme Herrassa ei ole turha, waan menee läpi wastustustenkin woiittoon. — Työn ohessa on taistelua. Ei meillä ole „fota werta ja lihää“ vastaan, waan „pimeyden henkiwaltoja“ vastaan. Ka ne owat todella raiwoikkaasia työssä tänä aikana kansamme keskuudessa. Pimeyden hengen palvelijat eiwät jäästä pilkan ja soimausten sanoja pyhimpiä asioitamme vastaan. Senpä wuolji tulee meidän pukeutua koko Sumalan sotawarustukseen ja pyytää olla wäkewät Herrassa ja hänen wäkewyyhtensä woimassa. Efees. 6: 10, 11. Meidän tulee olla warustettuina totuudella, wanhurskaudella, rauhan ewankeliumilla, uskolla, toiwolla, Sumalan sanalla, rukouksella ja esirukouksella, etenkin pyhain puolesta ja warjinkin opettajain puolesta.

Tässä työssä ja taistelussa, waelluksessa ja kilwoituksessa pyytäji Kirkollinen Kalenterimme olla Sumalan awulla kehottuksejki kansallemme.

J. K. M.

Pimennyksiä.

Wuonna 1906 tapahtuu wiiji pimennystä, kolme auringon ja kaksi kuun.

Murinko pimenee osittain helmif. 23 p., meille nähtymättä, mutta nähty Australian etelä-osassa ja Etelä jäämerellä, samoin osittain heinäf. 21, meille nähtymättä, mutta nähty Atlantin meren etelä-osassa; samoin osittain elok. 19—20 p., nähty Yhdyswaltain luoteiskulmalla, Kanadan länsiosassa ja Pohjoisjäämeren seuduilla. — Kuu pimenee kokonaan helmif. 9 p. keski-yöllä, nähty Pohjois- ja Etelä-Amerikassa, ja Euroopan ja Afrikan länsi-osissa, sekä Afrikan ja Australian itä-osissa; on kokonaan pimenneenä Bostonissa 2,14—3,52 aam., New Orleansissa 12,58—2,36 aam. Toinen kuun pimeneminen tapahtuu elok. 4 p. ja nähty Australiassa, ja osittain Keski-Amerikassa, Pohjois-Amerikan länsiosissa. Etelä-Amerikan länsirannikolla ja suurimmasa osassa Afrikaa, alkauen noin klo 6 aam.

Merkkien selityksiä.

☉ Uusi kuu. ☾ Enjimmäinen neljännes. ☽ Täysi kuu.
☾ Wiimeinen neljännes.

Tammikuu

Tiit. 3: 4—7. Luukk. 2: 21.	Room. 12: 6—15. Joh. 2: 1—11.
1 M. Uuden nuod. päivä. D 2 L. Napeli, Set 3 R. Genoffi 4 L. Tiitus 5 P. Simo	14 S. 2 f. Loppiaifesta 15 M. Simiä 16 L. Ilmari 17 R. Anton 18 L. Warma 19 P. Heikki 20 L. Jaabian
Jes. 60: 1—6. Matt. 2: 1—12.	Room. 12: 16—21. Matt. 8: 1—13.
6 L. Loppiaainen	21 S. 3 f. Loppiaifesta 22 M. Voitto 23 L. Emma 24 R. Erkki, Cero 25 L. Paavo 26 P. Wiljo 27 L. Kultimo
Room. 12: 1—5. Luukk. 2: 42—52.	Room. 13: 8—10. Matt. 8: 23—27.
7 S. 1 f. Loppiaifesta 8 M. Kotowalko 9 L. Weikko 10 R. Nifu 11 L. Rauha 12 P. Toini 13 L. Nuutti	28 S. 4 f. Loppiaifesta 29 M. Tammi 30 L. Gunilla 31 R. Mlli

Tanas anna vuodell' täällä Parannustan' waukuttua, Kristillissell' elämällä Suo mun uson' osoittaa, lähimmäistän' rakastaa, käshjäki noudattaa, sitä wäljän wabain teitä, Itseän' en syntiin heitä!

Tässä kuussa widedään tavallisesti seurakuntain wuosikokoukset, joissa kilit kuullaan, wirtamiehet waltiaan ja käsitellään muita tarpeellisia asioita. — Suomen Epistolan kewätlukukausi alkaa festiwiikkona, t. l. 10 p., klo 9 aamulla.

Helmi

1 L. Birkko 2 P. Maar. firfonk. Mira 3 L. Guugo	16 P. Juliaana 17 L. Wainö
Malak. 3: 1—4. Luukk. 2: 22—32.	2 Kor. 11: 19—31. Luukk. 8: 4—15.
4 S. Khyttiläm. p. 5 M. Agaata 6 L. Laina 7 R. Rifard 8 L. Walfki 8 P. Naima 10 L. Elina	18 S. Sekfagejima 19 M. Kauppo 20 L. Shamteli 21 R. Sillerwo 22 L. Pietari Rath. 23 P. Tuulikki 24 L. Matti
1 Kor. 9: 24—27; 10: 1—5. Matt. 20: 1—16.	1 Kor. 13: 1—13. Luukk. 18: 31—41.
11 S. Septuagesjima 12 M. Elma 13 L. Sullo 14 R. Walee 15 L. Sipi	25 S. Laskiaisjuununtai 26 M. Wikkooria 27 L. Nestor 28 R. Onni

Sarjoita itseäsi jumalisuuteen! 1 Tim. 4: 7. — Jumala tahtoo laittaa ihmisiä autuuteen, ja että he totuuden tuntoon tulisivat. 1 Tim. 2: 4. — Monet ovat kutsutut, mutta harvat ovat valitut. Matt. 20: 16. — Antuaat ovat, joita kutsuwat Jumalan sanan ja kätkewät sen. Luuk. 11: 28. — Tämä on turwani minun waiwasiani, että minun sanasi wirtwoitawat minua. Wf. 119: 50. — Jeesus sanoi: Tämän maailman päämies tulee, mutta miuusa hänellä ei ole mitään. Joh. 14: 30.

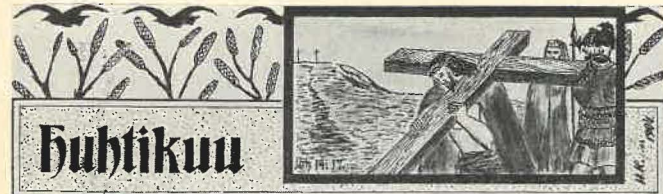

Maaliskuu

1 L. Alpo	16 P. Raufowalta
2 P. Janny	17 L. Kerttu
3 L. Raufomieli	
Esef. 5: 1—9. Luuff. 11: 14—23.	
2 Kor. 6: 1—10. Matt. 4: 1—11.	18 S. 3 f. Paastosja
4 S. 1 f. Paastosja	19 M. Juuso
5 M. Siro	20 L. Kaakkima
6 L. Rindolf	21 K. Pentti
7 K. Laila	22 L. Wihtori
8 L. Wilppu	23 P. Alfeli
9 P. 40 Martthyria	24 L. Gabriel
10 L. Mura	
Jes. 7: 10—15. Luuff. 1: 26—38.	
11 S. 2 f. Paastosja	25 S. Maar. Jlm. p.
12 M. Korjus, Refo	26 M. Immanuel, Manne
13 L. Usko	27 L. Soini
14 K. Matilda	28 K. Armas
15 L. Nisto	29 L. Zoonas
	30 P. Guido
	31 L. Matti

Monet maeltavat, joista jo usein olen teille sanonut ja nhtin itkien sanon: he ovat Kristuksen ristin vihollisia. Sil. 3: 18. — Jotka Kristuksen omat ovat, ne ovat ristiinnaulitneet lihansa, himojen ja halujen kansa. Gal. 5: 24. — Allää maailmaa rakastato, alläälä mitään kuin maailmasta on. Jos joku maailmaa rakastaa, ei hänessä ole Jhrn rakkaus. 1 Joh. 2: 15.

Suomi-Synoodin perustuspäivä k. l. 25 p.

Huhtikuu

Hebr. 9: 11—15. Joh. 8: 46—59.	16 M. 2 Pääsiäispäivä
1 S. 5 f. Paastosja	17 L. Eljas
2 M. Theodosius	18 K. Skäbeimo
3 L. Ferdinand	19 L. Bernhard
4 K. Kalervo	20 P. Umaalja
5 L. Zreene	21 L. Anselm
6 P. Wilho	
7 L. Toimi	
Filipp. 2: 5—11. 1 Kor. 11: 23—29.	
8 S. Palmusunnuntai	1 Joh. 5: 4—10. Joh. 20: 19—31.
9 M. Otto	22 S. 1 f. Pääsiäisestä
10 L. Gejekiel	23 M. Drjö
11 K. Atjo	24 L. Albertiina
12 L. Sulius	25 K. Marcku
Jes. 53. Luuff. 23: 32—43.	
13 P. Piitkäperjantai	26 L. Wiija, Aleetus
14 L. Tiburtius	27 P. Antamo, Anto
1 Kor. 5: 7—8. Marck. 16: 1—8.	
15 S. Pääsiäinen	28 L. Tuure
	1 Piet. 2: 21—25. Joh. 10: 11—16.
	29 S. 2 f. Pääsiäisestä
	30 M. Marianna

Meillä on senlaktainen hlimmäinen pappi, joka istuu majesteetin istuimen oikealla puolella taivaissa, ja on vyhäin lahjain palvelija ja sen totisen majan, jonka Jumala asetti, eikä ihmisen. Hebr. 8: 1, 2. — Zeejus sanoo: minä olen ylösnousemus ja elämä. Joh. 11: 25.

Tässä luussa Suomi-Synoodin Konfistoriumi lähettää seurakunnille kutsun kirkollistouluksen. — Tämän kuun 30 p. pitäisi Suomi-Episkopin taloudenhoitajan saada erj kannatuskunnilta maksaneiden jäsenten luettelot,

1 L. Wappu	18 P. Erffi
2 R. Atanasius	19 L. Eemiilia
3 L. Kristinpäivä	
4 P. Rooosa	Jaaf. 1: 22—27.
5 L. Senny	Joh. 16: 23—33.
	20 S. Rufousunnuntai
1 Piet. 2: 11—20.	21 M. Koski
Joh. 16: 16—22.	22 L. Hemminki
6 S. 3 f. Pääsiäisestä	23 R. Lyyli
7 M. Helmi	
8 L. Agda	Ap. Tef. 1: 1—11.
9 R. Timo	Marf. 16: 14—20.
10 L. Aino	24 L. Helatorstai
11 P. Dsmo	25 P. Urpo
12 L. Lotta	26 L. Wilhelmiina
	1 Piet. 4: 7—11.
Jaaf. 1: 17—21.	Joh. 15: 26, 27; 16: 1—4.
Joh. 16: 5—14.	27 S. 6 f. Pääsiäisestä
13 S. 4 f. Pääsiäisestä	28 M. Leuto
14 M. Cedit	29 L. Diwa
15 L. Sofia	30 R. Taimi
16 R. Ester	31 L. Elli
17 L. Alma	

Katvali sanoo: Meillä on Kristuksen mieli. 1 Kor. 2: 16. — Walwotaa ja rukoilkaa, ettette hukautseen lanseiksi; henki tosin on altis, mutta liha on heikko. Matt. 26: 41. — Jumala ei ole laulana yhdestälään meis-tä, sillä hänessä me elämme, liikumme ja olemme. Ap. T. 17: 27, 28. — Herrä on minun paimeneni, ei minulta mitään puutu. Ps. 23: 1.

Toukokuualla pitävät seurakunnat kokouksensa edustajavaalilla war-jen. — Suomi-Epistolan keraattiluhutaus päättyy t. l. 25 p.

1 P. Teemu	15 P. Wieno
2 L. Venla	16 L. Justina
Ap. Tef. 2: 1—13.	1 Joh. 4: 16—21.
Joh. 14: 23—31.	Luukk. 16: 19—31.
3 S. Helluntaipäivä	
	17 S. 1 f. Kolmin. p.
Ap. Tef. 10: 42—48.	18 M. Tapio
Joh. 3: 16—21.	19 L. Siiri
4 M. 2 Helluntaipäivä	20 R. Lilla
5 L. Bonifacius	21 L. Mtti
6 R. Kustaa	22 P. Pauliina
7 L. Roobert, Roope	23 L. Matto
8 P. Salomo	
9 L. Enjio	Jef. 40: 1—8.
	Luukk. 1: 57—80.
Room. 11: 33—36.	24 S. Joh. Kast. p.
Joh. 3: 1—15.	25 M. Uuno
10 S. P. Kolmin. p.	26 L. Jeremias
11 M. Barnabas	27 R. Onerwa
12 L. Esko	28 L. Leo
13 R. Edla	29 P. Pietari, Pekka
14 L. Eelis	30 L. Päiviö

Minä annan henkeni teihin, ja teen niin, että te waellatte minun päädyhissäni ja pidätte minun ojenteni ja teette niiden mullaan. Jef. 36: 27. — Jumalan rakkauts on wuodatettu meidän sydämiimme Pyhän Hen-gen kautta. Room. 5: 5.

Suomi-Synoodin kirkolliskokous kesäl. 5 p. Hancockissa, Mich. Sen loputtua Suomi-Epistolan 10-wuotissynla. — Suomi-Epistolan päätät lejä-tai beinähulla.

Heinäkuu

1 Piet. 5: 6—11. Suuff. 15: 1—10.	16 M. Keino 17 L. Mekki 18 R. Zreedrif 19 L. Saara 20 P. Margareeta 21 L. Hanna
1 S. 3 j. Kolmin. p. 2 M. Maar. etj. Shanti 3 L. Armo 4 R. Ulla 5 L. Unto 6 P. Ejaiaš 7 L. Klaus	Hebr. 12: 14—24. Matt. 5: 20—26.
Room. 8: 18—23. Suuff. 6: 36—42.	22 S. 6 j. Kolmin. p. 23 M. Olga 24 L. Kirsti 25 R. Jaakko 26 L. Martta 27 P. 7 Unikeloa 28 L. Nuvoja
8 S. 4 j. Kolmin. p. 9 M. Ylta 10 L. Saimi 11 R. Noora 12 L. Herman 13 P. Soel 14 L. Miisa	2 Piet. 1: 16—18. Matt. 17: 1—8.
1 Piet. 3: 8—15. Suuff. 5: 1—11.	29 S. 7 j. Kolmin. p. 30 M. Griikka 31 L. Heleena, Leena
15 S. 5 j. Kolmin. p.	

Ne uhrit, jotka Jumalalle telpaavat, ovat murheellinen henki: ahdistettua ja järjettyä ihdäntä et jina Jumala hylkää. Ps. 51: 19. — Uuden iäshyn minä annan teille: että te rakastatte toifianne, niinkuin minä teitä rakastin. Joh. 13: 34. — Ne, jotka ottavat vastaan wanhurskauden armon ja lahjan hltäihlätshyden, saavat hallita sen yhden Zeesufen Aris-tuksen kautta. Room. 5: 17.

Suomi-Opiiston laiminlöödyt Iannatuslunnat saatawat kaswamaan!

Elokuu

1 R. Piet. wank. Laina 2 L. Patri 3 P. Tarffi 4 L. Maria	16 L. Aulis 17 P. Werner 18 L. Maire
Room. 8: 12—17. Matt. 7: 15—21.	1 Kor. 12: 2—11. Suuff. 19: 41—47.
5 S. 8 j. Kolmin. p. 6 M. Sirkka 7 L. Lahja 8 R. Oma 9 L. Weli 10 P. Lauri 11 L. Sanna	19 S. 10 j. Kolmin. p. 20 M. Samuli 21 L. Tirkko 22 R. Ziwari 23 L. Sakeus 24 P. Pertteli 25 L. Lowiija
1 Kor. 10: 6—13. Suuff. 16: 1—9.	1 Kor. 15: 1—10. Suuff. 18: 9—14.
12 S. 9 j. Kolmin. p. 13 M. Kanerwa 14 L. Euseebius 15 R. Marjatta	26 S. 11 j. Kolmin. p. 27 M. Lemmitty 28 L. Tauno 29 R. Shwäri 30 L. Gemil 31 P. Arwi

Ei hwyä puu taida kaswaa huonoja hedelmiä, eikä mäddännyt puu taida kaswaa hwyviä hedelmiä. Matt. 7: 8. — Älkää hwyin telemistä ja jafamista unohtalo, sillä senlaltaiet uhrit telpaawat Jumalalle. Gevr. 13: 16. — Nutras on se ihmisen, jolle Jumala ei lue syntiä. Room. 4: 8. — Ette woi palkwella Jumalaa ja mammonaa. Suuff. 16: 13.

Nuorintaiset ja neidot, warustakaa tulemaan Suomi-Opiistoon tiedon aarteita ammentamaan!

1 L. Salli

Gal. 5: 16—24.
Luuk. 17: 11—19.

2 Kor. 3: 4—18.
Mar. 7: 31—37.

2 S. 12 j. Kolmin. p. ☺
3 M. Serafiina
4 L. Mooses
5 R. Mainio
6 L. Safari
7 P. Regiina
8 L. Marja

16 S. 14 j. Kolmin. p.
17 M. Eliisabet
18 L. Tyhni
19 R. Fredriika
20 L. Augusta
21 P. Matteus
22 L. Mauri

Gal. 5: 25, 26; 6: 1—10.
Matt. 6: 24—34.

Gal. 3: 16—22.
Luuk. 10: 23—37.

9 S. 13 j. Kolmin. p.
10 M. Kaleva
11 L. Zmanti
12 R. Aleksanteri
13 L. Amaatus
14 P. Sida
15 L. Laimi

23 S. 15 j. Kolmin. p.
24 M. Gerhard
25 L. Kullervo
26 R. Myhrikki
27 L. Raimo
28 P. Leonard
29 L. Mikko

Joh. Jlm. 12: 7—12.
Matt. 18: 1—11.

30 S. Mikkelinpäivä

Eitä oleadissa ole voidetta? Vai eitä siellä ole parantajaa?
Jer. 8: 22. — Minä julistin heille sinun nimesi, ja vielä julistan, että se rakkauts, jolla sinä minua rastaatit, olisi heissä, ja minä mhös heissä. Joh. 17: 26. — Jeesus, rakas opettaja, armahda meitä! Luuk. 17: 13. — Jeesus sanoo: minun iteeni on sovellijas ja minun tuormani on lewä. Matt. 11: 30.

Suomi-Episton jhshulntianji allaa tiistaina, t. I. 11 p.

Lokakuu

1 M. Thalempi
2 L. Ludwik
3 R. Germal
4 L. Frans
5 P. Inkeri
6 L. Bruuno

17 R. Lucina
18 L. Ilona
19 P. Ulljas
20 L. Kasper

Efes. 4: 22—28.
Matt. 9: 1—8.

Efes. 4: 1—6.
Luuk. 14: 1—11.

7 S. 17 j. Kolmin. p.
8 M. Hilja
9 L. Ilo
10 R. Josefina
11 L. Probus
12 P. Walfrid
13 L. Teppo

21 S. 19 j. Kolmin. p.
22 M. Waiio
23 L. Seweri
24 R. Laito
25 L. Silda
26 P. Amanda
27 L. Sabiina.

Efes. 5: 15—21.
Matt. 22: 1—14.

1 Kor. 1: 4—8.
Matt. 22: 34—46.

14 S. 18 j. Kolmin. p.
15 M. Selwi
16 L. Sella

28 S. 20 j. Kolmin. p.
29 M. Lieto
30 L. Ruistaawa
31 R. Artturi

Jola nöbryhtää itsenä niinkuin lappi, hän on suurempi taidwaan waltatunnaasa. Matt. 18: 5. — Rästyn päätös on rakkauts puhtaasta hhdämmeestä ja hwyäkstä omaatunnonsta ja niylyttämstä uskosta, josta muutamat owat wairastuneet ja turhiin jaatitultin läänthneet. 1 Tim. 1: 5, 6. — Mihinä minä menen sinun hengestäsi? Ja mihinä minä panen sinun iaswoiiti edestä? Pt. 139: 7. — Meillä on jola paitassa ahdistus, mutta emme epätoiwoon antaudu. 2 Kor. 4: 8.

1 L. Pyh. miesten p.	16 P. Marne
2 P. Lopiaš	17 L. Eino
3 L. Erland	
Filipp. 3: 17; 4: 3. Matt. 22: 15—22.	
Joh. 3m. 7: 2—12. Matt. 5: 1—12.	
4 S. Pyh. miesten päivä	18 S. 23 j. Kolmin. p.
5 M. Malafias	19 M. Miti
6 L. Rüstaa Adolf	20 L. Jalmari
7 R. Engelbert	21 R. Hilma
8 L. Wilko	22 L. Silju
9 P. Teuvo	23 P. Nimo
10 L. Martti Luther	24 L. Lempi
2 Tess. 1: 3—10. Matt. 25: 31—46.	
Filipp. 1: 3—11. Matt. 18: 23—35.	
11 S. 22 j. Kolmin. p.	25 S. Tuomiojunnuntai
12 M. Konrad	26 M. Dagmar
13 L. Kristian	27 L. Vitalis
14 R. Wesa, Hilppa	28 R. Steen
15 L. Leopold	29 L. Terttu
	30 P. Antti

Antuaat omat puhtaat sydämineistä, sillä he saavat nähdä Jumalan. Matt. 5: 8. — Vamoton tuomio on tuleva sen päälle, joka ei laupentta tehnyt. Jaak. 2: 3. — Jotaisesta turhasta sanasta, jonka ihmiset puhuvat, viitää heidän teidän tili tuomioväivänä. Matt. 12: 36. — Herrä, minä tiedän sinun tuomiosi vanhuksesta. Ps. 119: 75. — Ihmisen Poika tuli autuaaksi telemään sitä, kuin tabonnut oli. Matt. 18: 11.

Yhdyksellään yleinen kiitospäivä torstaina, t. k. 29 p.

1 L. Walio	18 L. Abraham	
Ps. 24: 7—10. Zef. 25: 6—10.		
2 S. 1 j. Adventisja	19 R. Nikolai	
3 M. Wellamo	20 L. Jaakko	
4 L. Ryliffi	21 P. Tuomas Apost.	
5 R. Mikael	22 L. Joojeppi	
6 L. Niilo	Zef. 62: 10—12. Joh. 3: 22—36.	
7 P. Agaton	23 S. 4 j. Adventisja	
8 L. Anna	24 M. Matami, Gewa	
Hebr. 10: 35—39. Luuk. 12: 32—40.		
9 S. 2 j. Adventisja	25 L. Joulupäivä	
10 M. Juudit	1 Piet. 4: 12—19. Matt. 10: 32—39.	
11 L. Laneli	26 R. Tapaninpäivä	
12 R. Talwi	27 L. Joh. Ewank.	
13 L. Lucia	28 P. Wiatt. lasten p.	
14 P. Sjmä	29 L. Tuomas Piispa	
15 L. Heimo	1 Joh. 5: 19—21. Ps. 2: 1—12.	
2 Piet. 1: 19—21. Matt. 11: 11—19.		
16 S. 3 j. Adventisja	30 S. S. jalk. Joulun	
17 M. Ignatius	31 M. Snyvester	

Herra on luringas ijanlaittisesti, sinun Jumalasi, Sioni, suvusta suluun. Galleluja. Ps. 146: 10. — Riin tule, Herrä Jeesus! 3m. 22: 20. — Annia osloon Jumalalle torleudessa, ja maassa rauha, ihmisille hyvä tahto! Luuk. 2: 14.

Tämän tuun 21 p. päätth Suomi-Oviston syöskulutauki. — Sanfi itselfesi Suomi-Oviston Joululehti jouluisi ja „Kirjallinen kalenteri vuodelle 1907" uudesti vuodelsi!

Suomi-Synoodin Konfistorinmi.

- Pastori J. K. Mikander, esimies, Hancock, Mich.
 " Juho Bäck, sihteeri, Hancock, Mich.
 " K. J. Salowara, waraesimies, Eveleth, Minn.
 Pastori Alfred Gröning, notarius, Atlantic, Mich.

Suomi-Synoodin rahastonhoitajan osote:

Alex Pantti,

Dr. K. Ishpeming, Mich.

Suomi-Dpiston johtokunta:

- Pastori J. K. Mikander, Suomi-Dpiston johtaja ja johtokunnan esimies, Hancock, Mich.
 J. G. Jasberg, taloudenhoitaja, Hancock, Mich.
 Isaac Sillberg, rahastonhoitaja, Republic, Mich.
 Muut johtokunnan jäsenet:
 Pastori Juho Bäck, Hancock, Mich.
 " A. Gröning, Atlantic, Mich.
 " K. J. Salowara, Eveleth, Minn.
 " J. K. Lammi, Ishpeming, Mich.
 Alekji Pantti, Ishpeming, Mich.
 Kaarlo Sillberg, Ironwood, Mich.
 Heikki Kangas, Mountain Iron, Minn.
 Kaarlo Heusa, Laurium, Mich.

Suomi-Dpiston Dpettajakunta:

- Mikander, J. K. Pastori, Dpiston johtaja: Uskonto.
 Grangwist, A., Dpettajatar: Dpiston naisjohtaja:
 Maantieto, Laskento, Suomi.

- Lindblom, J. F., M. B.: englanninkielinen, Yhdysvaltain historia, Saksa.
 Arminen, R. W., Fil. kandidaatti: matematiikka (ainoastaan viime yhdyskautella).
 Katajamaa, Jisakki Pastori, Fil. kandidaatti, (kewätlukukauden alusta 1906).
 Wallenius, L. K., Fil. kandidaatti: Suomen kieli, Latina, Musiikki.
 Silfwén, L., opettajatar: englannin kieli, Yhdysvaltain historia.

Jumaluusopillisen seminaarin opettajat:

- J. K. Mikander, Pastori; Käyhännöllisen teologian eri haarat, Vanhan Testamentin Sjagogiikka, Hermeneutiikka ja Roomalais-epistola.
 Alfr. Gröning, Pastori; Dogmatiikka ja Siiveysoppi, sekä Uuden Testamentin Sjagogiikka.
 Juho Bäck, Pastori, Fil. Maisteri; Kirkkohistoria.
 Tässä mainitut oppiaineet käsittävät Seminaarin toisen lukuvuoden 1905—1906.

Amerikan suomalaisen ev.-lut. kirkkokunnan eli Suomi-Synoodin pastorit, niiden asuinpaikat ja osotteet:

- Ahlman, Lauri A., Rock Springs, Wyo.
 Anias, Heikki, Box 938, Clay, Minn.
 Bäck, Juho, 505 Reservation st., Hancock, Mich.
 Gröning, Alfred, Box 621, Atlantic, Mich.
 Hohenthal, Torsten, Fairport, Ohio.
 Hoikka, Jaakko, Box 485, Crystal Falls, Mich.
 Katajamaa, Jisakki, Hancock, Mich.
 Lammi, Juho Rустаа, 307 Third st., Ishpeming, Mich.

- Lipjanen, Gabriel, Box 176, Lanesville, Mass.
 Mikander, Juho Kustaa, Hancock, Mich.
 Riippa, Adolf, 111 S. Mott ave., Warfegan, Ill.
 Räsänen, Pekka, Reed ave. 423, Monessen, Pa.
 Röntä, Samueli Heikki, 387—18th str., Astoria, Oregon.
 Saarinen, Emil Wilho, Box 239, Regaamee, Mich.
 Salminen, Rappo, 12 Newport str., Worcester, Mass.
 Salowaara, Kaarlo Fredrikki, Box 344, Eveleth, Minn.
 Sarmela, Henriikki, 31—67 ave., West Duluth, Minn.
 Siifanen, C. W., Decla Church, Calumet, Mich.
 Stadins, Otto, Box 226, Mays City, Mich.
 Tiitola, Viktori, 28 Market str., Harbor Sta., Ashtabula, O.
 Vuornos, Bruno, Box 429, Ironwood, Mich.

Suomen Merimieslähetyksen papit Amerikassa:

- Johansson, Nimrod, 601 Henry st., Brooklyn, N. Y.
 Lindström, R. G., 9 Mission st., San Francisco, Cal.
 Renwall, Afjeli Sakari, 9 Mission st., San Francisco, Cal.

Todellinen rikkaus.

Ihminen ei halua köyhyyttä ja puutetta, sillä puutteessa on waiwa; hän haluaa rikkautta. Ei myöskään Jumala ole ihmistä alkuaan huomut puutteeseen, waan on ajettanut hänet paratiisiin hedelmäriikkaaseen puistoon. Ja siellä kuului hänelle Luojaan käsky: „shö wapaasti kaitellaisista puista paratiisissa“. Kiielletyn puun hedelmä oli waan poikkeus tuon yleisen jäännön rinnalla. Samaa yltäkylläisyyden lahjaa osottaa Jumalan käsky: „Tehtää maa itjellenne alammaiseksi; wallittaa kalat meresjä, ja taiwaan linnut, sekä kaitki eläimet jotka maan päällä liikkuwat“. 1 Moos. 1: 28.

Mutta korkeampana kuin maallinen rikkaus tuli ihmijelle olla rikkauden Jumalasia. Sentähden hänen tuli olla Jumalaan kiimitettyinä kuuliatuwoen jiteellä, lujalla uskonmielellä. Tähän tuli ihmisen kehittyä ja kaswaa; siihen tuli hänen wahwistua wapaan walinnaan kautta. Sentähden Jumala pani hänelle koetuksen. Onneton lankeaminen tuli siitä, että ihminen epäuskolla luopui tästä korkeammasta tawarastaan. Samaa uraa on ihmishuku yleensä sitten kullennut. Ja pimeyden henki, „tämän maailman jumala“, tekee parhaansa jowaištajeen ihmisten ymmärryksen, etteiwät he juinkaan etji

tuota korkeampaa rikkautta, vaan kiinnittäisivät mieltensä maallisiin tavaroihin.

Mutta Sumala tahtoo vieläkin, että ihminen jaa-
uttaisi sen tavararan, joka pysyy ijankaikkisesti. Sen-
tähdän antaa Wapahattajamme siihen neuwoa ja kehotusta.
Sumala on itse rikas ja tahtoo jaksaa rikkauttaan myös
ihmislapselle. Mutta hän tahtoo antaa hänelle todellisen
rikkauten, tavararan, joka ei katoa, vaan pysyy lop-
pumatta. Sumala ei tahdo, että ihminen pettyy. To-
tuuden Sumala tahtoo, että ihminen hymärtää totuuden.
Sentiähdän warotetaan meitä kuluttamasta wai-
waamme iinä, mistä ei tule todellista rikkautta.

Älkää kootko tawaraa maan päällä! warotaa Jee-
sus wuorijaarnaasaan (Matt. 6: 19). Tarpeellinen on
tuo warotus. Sehän tawallisesti pidetään rikkautena,
kun on rahaa, maatiloja, taloja, tehtaita y. m. runjaasti.
Röyhä haluaa tulla niissä rikkaaksi, rikas haluaa yhä
enemmän. Röyhä juree, kuinka jaiji tawaraa, rikas mur-
hehtii, kuinka jaiji tawaransa jäilytettyksi ja warjelluksi.
Tämä on koota tawaraa maan päällä. Ja kun tätä on
ihmisellä, huulee hän olewansa todella rikas. Grehdystä,
erehdystä! Janoo meille Jeesuksen sana. Ensitki se tuot-
taa paljon waiwaa, huolta ja kiusauksia. Alla aamulla
warhain, jatkan illalla myöhään. Tekeepä vielä mieli
pyhäpäiwinäkin kassaa koota ja rikkoa sapatinlepo. Kellä
paljon on, sen täytyy panna wartijat ja huolehtia oma-
taan alinomiaa. Waatewarastoa täytyy suojella koilta,
metallitawaroita ruosteelta, rahaa ja kaitellaisista tawa-
raa warjella warjailta. Kotoa täytyy wiedä pankkiin.
Mutta jos pankki tekee kuperkeikan? Silloin menee ra-
hat. Näin tulee alinomaista huolta. — Kootessa tawa-

raa kuiskaa kiusaaja: „Sumarra minua! Minä lisään
tawaraasi. Älä ole niin tunnontarffa. Walehtele wä-
hän, petä wähän, warasta wähän; ei sitä tarwitte olla
niin ahdasmielinen. Ei sitä maailmasja muutoin me-
neesty. Älä ole niin tarffa keinojen juhteen, kunhan saat
waan kootuksi“. Ja kuinka moni onkaan tuota kiusaajan
kuisketta kuullut! Mutta mitä owat he jaaneet? Eikö-
hän ole toteutuneet monen juhteen apostolin sanat:
„Mutta jotka tahtowat rikastua, lankeawat kiusaukseen
ja paulaan ja moniin tyhmiin ja wahingollisiin himoi-
hin, jotka ihmiset wahinkoon ja kadotukseen upottawat“.
1 Tim. 6: 9.

Ja pahinta on se, ettei ihmishengen jwimmät kai-
puut tule tällä tawaralla ollenkaan tyhdytettyksi. Ei
jaa sydän lepoa, ei omatunto rauhaa; ja tuo kaikki on
katoawaa! Ja vielä pahinta on se, että se ottaa ajan ja
woimat, joilla tulisi koota todellista rikkautta. Katoa-
wan tawaran esjinnässä ja tawottelemisessa kuluu aika
köyhältä ja rikkaalta. Kuinka monesti wastaa köyhä,
kun kehotetaan ajattelemaan jielun ajiaa, ettei hän jouda.
Hänen täytyy huolehtia ruuasta ja juomasta, waatteesta
ja muusta maallijesta. Rikkaammalla on jama este.
Siikehommat, maailman huolet ne waatiwat kaiten ajan
ja mielenkiinnon.

Ei, ystäwä, ei noin ole rikkautta esjittäwä. Eikö
näe, kuinka pettäwä se on. Maallinen tawara, jos sitä
saakin, jää maailmaan. Mutta sinä menet pois, etkä
woi mitään mukaasi wiedä. Samantekewä on sinulle,
minkäläinen on ruumisarkkusi, jonka jälkeenjääneet si-
nulle toimittawat, maksako se 20 taalaa wai 200 taalaa.
Niin, — sanat — rikkaus on kuitenkin mainio asia niin

kauvan kuin ollaan maan päällä. Kuinka kauvan? No, ehkäpä 40 tai 50 vuotta eteenpäin; ehkäpä ainakin 20 tai 30 vuotta. Niin, jos elät vanhaaksi. Sittenkin kulum jekin aika kowin pian. Matteleppa menneitä aikoja, kuinka pian ne ovat kuluneet. Pian olet kuitenkin ajan ja iankaikkisuuden rajalla, waitkapa kauvemminkin eläisit. Mutta kuka takaa, ettet ole tullut siihen paljoa pikemmin, ettet ole tuolla tärkeällä rajakohdalla — jo huomenna?

Eräälle rikkaalle kofoojalle janottiin: „Sinä tyhmiä! Tämä nönä sielusi otetaan jinulta pois. Kuka ne jitten jaa, jotka jinä olet valmistanut? Niin on myös se, joka kofooa itselleen maan päällä tawaraa, eikä ole rikas Jumalassa“. Luukk. 12: 21. Määämme olko tyhmiä, huimärtämättömiä. Saakoon Herra opettaa meitä ajattelemaan kuolemaamme, että tulijimme huimärtäväisiksi. Oppikaamme ajattelemaan raittiilla mielellä toji-omneamme! Onhan omneemme toki jiksi kallis. Tänne, tänne jää maallinen tawara. Ei se auta meitä, ei se seuraa mukanaamme. Mitä auttaa meitä jilloin, jos woittajimme kofa maailman ja jaijimme wahingon sielullemme? Sielun luustukseksi ei kelpaa maallinen tawara, jos sitä olisi paljokin.

Pois siis tyhmyys, pois tylshyys mielistä! Pois uneljaiisuus ja hurittomuus. Poytäkäämme saada Jumalan Hengen koulussa awoinnet filmit, kauwas ulottawa katse!

II.

On olemassa tawara, joka ei katoa, waan pyshy iankaikkijesti. Se on wastakohtana tämän nykyisen maailman tawaralle hengellistä luontoa, mutta samalla todellinen. Jeesus janoo sitä „tawaraksi taiwaasja“ ja „rikkaudeksi Jumalassa“. Sitä ei ole junti jaastuttanut eikä turmellut; jentähden on se katoamaton.

Mutta onko tuo tawara jaatawisja? Woimmeko me jaada osallisuuden siihen? Woimme kyllä. Sanoohan Jeesus kehottaen: kootkaa itsellenne tawaraa taiwaasja. Matt. 6: 20. Sinne ei koin jöminen, ruosteeseen raistaaminen eikä warkaan käji ulotu. Herran apostoli Pietari wakuuttaa: Se on teitä warten tähteelle pantu. Se on autunden aarre, ja Jumala tahtoo kaikkea ihmisiä autuaksi, ja että he tulijivat totuuden tuutoon. 1 Tim. 2: 4. Sentähden myös Kristus tuli että hänen lampailtaan olisi elämä ja ylhäkyllä. Joh. 10: 10. Hän tuli köyhäksi, että me tulijimme hänen köyhyytenjä kautta rikkaksi. 2 Kor. 8: 9. Tätä Jumalan tahtoa on ilmoitettawa kaikessa maailmassa. Kaikki kansat on jaatettawa Kristuksen opetuslapsiksi, että he tulijivat hänen kauttanja Jumalan lapsiksi ja siten tuon taiwaallijen rikkauden laillijiksi perillijiksi.

Selwän selwää on siis, että me woimme tämän rikkauden jaawuttaa. Kyshyys on nyt waan, mitä tuo tawara on, ja miten me tulemme siitä osallijiksi.

Mitä tuo tawara, tuo rikkaus, tuo perintö on? Sohanne wastaa siihen: Armo ja totuus on Jeesuksen Kristuksen kautta tullut. Joh. 1: 17. Uuden testamentin a r m o on annettu meille lahjaksi Kristuksessa. Jee-

Isus itse janoo taas Nifodeemukfelle: Miin rakasti Sumala maailmaa, että hän antoi a i n o a n P o i k a n s a, ettei kenkään, joka usko häneen, ole hukkuwa, mutta saa ijan-kaikkisen elämän. Tässä on Kristus itse se lahja, minkä ijankaikkinen Isä on antanut maailmalle. Mutta toinen lahja mainitaan samalla seuraawan hänen muka-naan, ja se on i j a n k a i k k i n e n e l ä m ä. Ajatteles, ystävänäni, mikä lahja! Sumalan Poika meidän oma ystävämme, Herramme ja Wapahtajamme! Ajatteles myös sitä lahjaa, joka seuraa hänen nuusjaan: ijankaikkinen elämä, se on, elämä korkeimmasja muodossaan, ja se ijäti kestävä! Voimmeko täältä lähteisjämme parempaa ajatella, silloin kun maallinen rikkaus, taalat ja tavarat, ystävät ja omaiset ovat neuvottomina ympärillämme ja me olemme valmiina jättämään ne kaikki?

Seesus neuwoo meitä wuorisaarnassaan: Etikää ensiin Sumalan waltakuntaa ja hänen wanhurskauttansa! Matt. 6: 33. Tästä huomaamme, että Sumalan waltakunta on tuota taivaan tawaraa, jota Seesus kehottaa meitä kokoamaan. Samoin myös Sumalan wanhurskaus on siinä erityinen tawara. Kristuksen kansja tuli Sumalan waltakunta Hengen woimana maailmaan ja tämä tarjotaan tawarakki jokaiselle, joka tahtoo sen ottaa vastaan. Mutta sen tärkein peruslahja on Sumalan wanhurskaus, joka sen wuoksi on liikeisimmin liitetty edelliseen. Kristus itse on meille pantu wanhurskaudeksi, siksi, joka persoonallisesti on täydellisesti wanhurskas, perustukseksi, johon uskollamme turwaamme, liitymme, ja jolle perustukseksi rakennamme edelleen. Tähän kuuluu yhtein anteeksi saaminen Kristuksessa, ja se on se juuri armoetu, että Sumala Kristuksen tähden,

kun uskolla hänet otamme vastaan, ei lue meille syntejämme, ei katso niihin eikä muistele niitä. Tämä usko, joka meille luetaan wanhurskaudeksi, antautuu samalla Kristukseksi, elämään hänesjä, ja saapi hänesjä joka päivä uutta woimaa toteuttamaan wanhurskautta elämäsjä ja olemaan Sumalalle kuulainen.

Mutta Sumalan waltakunnan ja sen lahjain saami-jeen tarwitaan myös erittäin Pyhän Hengen lahja. Tämä on taivaallisen Isän lahja, ja sitä tulee häneltä ruikoillen anoa. Mutta hän antaa sen Pojassaan Kristuksessa, se on, sille joka uskolla pitäytyy häneen, niinkuin näemme Seesuksen ensimmäisistä opetuslapista. Pyhä Henki meitä kutsuu, walaisee, wanhurskauttaa, uudesti synnyttää, pyhittää ja kirkastaa, niinkuin kristinoppimme o-
pettaa. Pyhitäkäämme olla oikeat Kristuksen opetuslapjet, ja anokaamme erittäinkin P. Hengen lahjaa, waloa, wai-
kusta ja johdatusta. Me pidämme esimerkki maallisen koulukaswatuksen kalliina lahjana, parempana kuin maailman tavarat. Kuinka paljon suurempana tawara tuleekaan meidän pitää Pyhän Hengen kaswattawaa koulua! Maallisen koulun kaswattawa toimi walmistaa meitä maallisen yhteiskunnan kunnollisiksi jäse-
nikki. Sumalan Hengen koulu kaswattaa meitä Sumalan ijankaikkisen waltakunnan kelmollisiksi jäseniksi.

Kristuksen, Sumalan waltakunnan ja hänen wan-
hurskautensa saawuttamisella on myös ijankaikkinen Su-
mala meidän tawaramme. Wanhurskauden rinnalla mainitsee myös apostoli Paawali rauhan ja ilon Pyhässä Hengesjä kuuluvan Sumalan waltakunnan lahjoihin. Room. 14: 17. P. Raamatun opin mukaan on sydämmen ja omantunnon rauha Sumalan edessä wanhurskauden

hedelmä. Uskon kautta saamme puhdistetun hyvän omantunnon, joka on Pyhän Hengen johdatuksen alla säilytettävä. 1 Tim. 3: 9. Sellainen puhdas omatunto saattaa ihmisen nauttimaan jalattua iloa Jumalassa ja iloittamaan siitä armosta, minkä hän on saanut ja yhä saa Jumalalta Kristuksessa. Wanhurskauden ohella on siis r a u h a ja i l o Jumalan valtakunnan lahjoja. Näitä näihin ovat kalliita aarteita. Rauhaa ja iloa tahtoi maailman ihminenkin saavuttaa, kun etsii onnea katowisja, mutta ei saa niitä todellisessa, vaan petollisessa muodossa.

Taiwaan valtakunta on meille asetettu toivon esi-neeksi. „Mitä ei silmä ole nähnyt, eikä korwa kuullut, eikä ihmisen sydämeen ole astunut, sen on Jumala valmistanut niille, jotka häntä rakastavat“. 1 Kor. 2: 9. Sanoja ei ole, millä voitaisiin täysin selittää tulewan elämän juuruutta. Me puhumme vain kuvausilla ja katselemme niitä toiwowalla aawistuksella. Se on suurta kirkkautta, kirkkaampaa kuin auringon. Se on janomaton tonta kunniaa, woinaa, rakkautta ja pyhyttä. Wanhurskaus on täydellinen; elämä on täydellinen. Me saamme elämän ja wanhurskauden täydellisenä kaunistuksena, jeppeleenä (eli kruununa). Niin, saammeko? Se riippuu siitä, etsimmeko sitä ja kilvoittelemeko toimellisesti, wilpittömällä, jafamattomalla sydämmellä.

Tämä tawara sanotaan helmeksi eli päärsykki sen ihmeellisen kalliin ihannuden wuoksi. Sen sanotaan olevan peltoon kätettyä. Tuo pelto on ostettava, omaksi jaatava, että saisinne tuon kalliin tawaran. Mutta tässäpä siirrymme katselemaan:

M i t e n woijinne tulla osalliseksi tuosta tawaras-

ta? Miten saisinne tuon kalliin helmen omaksemme? Tästä on kyhjymys, jonka tuhannet jielut ovat ennen tehneet, ja joka on tärkein kyhjymys.

Ensiksi kaiki on lafattawa tuosta hedelmättömästä puuhasta, jurusta ja huolestista, että koetamme tehdä maallijista itjellemme tawaraa eli aarretta, johon luotamme. Se on ymmärrettävä surkeaksi erehdyksiksi. Tuhlaajapojan tawalla tulee meidän mennä itseemme ja muistaa, kuinka meillä on rikas Siä taiwaassa, jolla on meille kyllä leipää, rikas koti, yltäkyllä kaikkea. „Minä nousen ja menen Siäni luo“.

Kun kallis helmi on ostettava, täytyy kaikki myydy, jaadaksemme sen. Kun peltoon kätetty aarteen tahdomme saada omaksemme, on pelto ensin ostettava, ja sitä warten kaikki eninen tawara myytävä. Jumalan sana ei kuitenkaan tarkoita, ettei kristitty maailmassa ollenkaan kätetelisi maallisia tarpeita, vaan pikemmin neuwo olemaan maallisesjakin toimesja uskollisena ja käyttämään uskollisuudella Jumalan antamia maallisia lahjoja ja olemaan siinä Jumalan huoneenhaltijana. Niiden myy-
niisellä on sen wuoksi ymmärrettävä sydämmen irroit-
tamista ja wapauttamista maallisten tawarain orjuu-
desta. Ja tämä on mahdollista silloin, kun walaistulla ymmärryksellämme järkenästi ajattelemme asiaa. Maallisia on wiljeltävä, mutta ei tawarana, vaan Jumalan lainana, ei kiinnittäen niihin sydäntään, vaan sydän-
niistä wieroitettuna. Se on „wäärä mammona“, millä
jopii tehdä itjellemme niitä ystäviä, jotka forjaawat
meitä ijankaikkisiin majoihin. Silloinpa on sydän haltijana,
eikä mammona. Kun tawaramme on Jumalassa.

niin sydämmemmekin on hänessä, eikä se voi kahta her-
raa palwella.

Jos apostoli luki kaiken muun, mikä hänellä ennen
oli ollut voittona, wahingoksi ja raiskaksi Jeesuksen Kris-
tuksen ylönpalattujen tuntemien juhteen (Tim. 3: 7), ja
että hän Kristuksen saisi voitokseen, totta kai meidän
tulee maallinen rikkaus ja tawara samoin lukea wahin-
goksi ja raiskaksi.

Mutta minkä pelton nyt ostanne, kaiken muun
myyhyämme, jätettyämme, että saimmme taivaan walta-
kunnan aarteet? Jos pellolla wertauksessa on joku mer-
kitys, niin se tarkoittaa Jumalan pyhää sanaa, jossa tai-
waan waltakunnan aarteet meille tarjotaan. Sana on
otettava vastaan nöyrällä kiitollisuudella. Tätä nyhyä
on niin paljon esteitä sanan oikealle kuulemiselle. Maail-
man tawara, ilot, huwit, ystäwät, synti-menot ja turha
elämä wetää mielen ja ajatukset puoleensa, niin ettei jou-
deta sanaa todella omaksi ottamaan. Nämät esteet ovat
poistettawat. Sielun tulee ruweta Jeesuksen todelliseksi
opetuslapiseksi ja olla sitä uskollisesti. Tästä on likinnä
muistettava Jeesuksen omaa ohjetta: „Jos te minun pu-
heesjani pyhytte, niin te totijesti olette minun opetuslap-
seni“. Joh. 8: 31. Silloin myös seuraa se junaus,
jonka Jeesus lupaa tällaiselle opetuslapjelle, sanoen: „Ja
te ymmärrätte totuuden, ja totuus tekee teidät wapaiksi“.
Kristuksen opetuslapjina tulee meidän kieltää itsemme,
jopa kuolla itsellemme. Samoin tulee kieltää maailma
ja kuolla maailmalle. Jumalan kutsumus on alati pi-
dettävä kalliina lahjana ja sen päämäärä yhä pidettävä
ilmällä. Silloin Jumalan Henki johdattaa meitä ar-
mon tiellä eteenpäin. Wanhurskauden palwelijoina an-

namme jäsenemme Jumalalle wanhurskauden jota-aseiksi.
Tämän harjoituksen hedelmä on pyhyys mutta loppu-
päämääränä iankaikkinen elämä. Uskollisella kilwoituk-
sella tulee meidän tawotella sitä kallista tawaraa, joka
on pantu eteemme woiwon lopulliseksi palkinnoksi. Tällä
ollessamme waellusmatkalla emme ole sitä vielä saa-
wuttaneet. Se on toiwon mukaan meillä perintönä.
Toiwosja sitä muistelemme. Uuden maan ja Uuden Ze-
rusalemin katseleminen toiwon filmillä antaa meille ha-
lua ja woimaa kilwoitukseemme. Ujån, Kristuksen
tulon muistaminen pitää meitä walweilla.

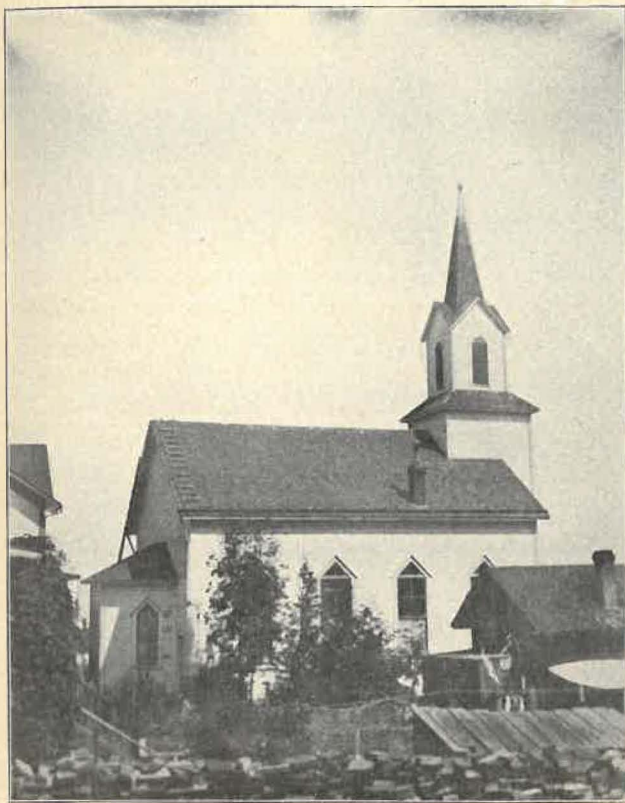
Kakas Herrra Jeesus awaa meidän filmämme ym-
märnykseen ja auta meitä olemaan uskollijina loppuun
asti! Amen.

S. R. N.

Astorian seurakunta.

Wuonna 1883, elokuun 22 p:nä, kokoontui joukko juomalaisia, pastori S. S. Hoikan kehotuksesta, keskus-telemaan seurakunnan perustamisesta Astoriaan, Oregonissa. Kutsua noudattivat muutamat juomalaiset, joitten sydämille oli seurakunta-ajia kallis. Kokoukselle oli pastori Hoikka jo laatinut valmiiksi seurakunta-jäännöt, jotka, kun ne oliwat tarkastetut, hyväksyttiin yksi-mielijesti. Nimeksi tuli tälle nyt perustetulle seurakunnalle: „Suomalainen Ev. Lut. seurakunta Astoriassa, Oregonissa“. Seurakunta oli nyt perustettu ja sen jäännöt wahvistetut Oregonin waltion konttoorisja, mutta siltä puuttui omaa kokoushuonetta. Tätä puutetta poistaakseen, heräsi kysymys oman kirkon rakentamisesta. Tuumasta toimeen. Pidettiin kokous, jossa päätettiin ostaa maa kirkolle, ja kun se on saatu sopivalta paikalta, niin ryhdytään sitten rakentamaan kirkkoa. Maa saatiin ostetuksi niin kutsutusta Seon Baysta. Mutta nyt tuli kysymys, millä rakennetaan, sillä warat ja woimat oliwat vähäiset. Tästäkin pulasta selwinyttiin hyväällä tahdolla, sillä waroja kertyi ja woimiam myöskin lisääntyi. Kirkon rakennus tarjottiin urakalla ja sen otti tehtäväkseen S. Tuomaala.

Suom. ew.-lut. seurakunnan kirkko Astoriassa, Ore.

Kun oli näin pitkälle päästy, että oli saatu oma maa kirkolle ja päätetty sille kirkko rakentaa, heräsi kysymys seurakunnan yhdistämisestä johonkin kirkkokuntaan. Pastori Hoikka teki ehdotuksen seurakuntakokouksessa, joka pidettiin maaliskuun 23 p. w. 1884, että yhdyttäisiin Ruotsalaiseen Augustana Synodaan. Kun ei ollut suomalaisilla omaa kirkkokuntaa, niin hyväksyttiin ehdotus yksimielisesti, kuitenkin sillä ehdolla, että, jos suomalaisille tulee oma kirkkokunta, joka on perustettu Raamatun ja luterilaisen tunnustuksen pohjalle, niin tullaan siihen yhtymään. Niinkuin tästä päätöksestä näkyy, oli jo silloin täällä olevilla kansalaisilla se toivo, että kansamme tulevaisuudessa tulee perustamaan oman kirkkokunnan, joka kokoaa hajalla olevat Väinön lapset yhteisen lipun alle yhteistyöhön ja toimiin Sumalan waltakunnan wainiolla. Seurakunnan yhtymistä Augustana Synodiin ilmoittamaan Synoodin vuosikokoukseen, joka pidettiin silloin kesäkuulla Andoverissa Henry Countyssa, Ill., walittiin pastori Hoikka.

Tähän asti oli kaikki mennyt hyvin, mutta nyt alkoivat asiat wähän takaltamaan. Pastori Hoikka, joka oli ollut seurakunnan opettajana sen perustamisesta asti, janoi vuosikokouksessa, joka pidettiin tammikuun 2 p:nä w. 1885, haluamansa erota ja esitteli, että hänen sijalensa jo tässä kokouksessa esitettäisiin toinen, mutta, kun ei kukaan sellaista tietänyt esittää, jäi pastori Hoikka vielä toistaiseksi seurakuntaan. — Vuosikokouksessa ja seuraavan kokouksen välillä, johon kokoonnuttiin elokuun 6 p:nä 1885, oli Astoriaan tullut Coos Countystä W. Williamson, jota seurakunta esitteli tässä kokouksessa walittavaksi lasten opettajaksi: „opettamaan“, kuten kokou-

sen pöytäkirjassa olevat sanat kuuluvat, suomen kielen lukemista ja kristinopin tuntemista Astoriassa olemille suomalaisille lapsille, sen jälkeen kuin hän itse näkee siihen hänellä tilaisuutta olewan“. „Wielä kehoittaa seurakunta W. Williamsonia tekemään lähetysretkiä Sumalan sanan saarnalla Astorian läheisyydessä olemissa suomalaisissa pesäpaikoissa sen jälkeen kuin hän itse sen huomaa ja muutoin asiansa sen myöntävät“. Kun nyt Williamson oli tullut walitukseksi lasten opettajaksi, alettiin häntä ajatella seurakunnan opettajaksi pastori Hoikan tilalle. Tätä tarkoitusta warten kutsuttiin wäliaikainen seurakunnan kokous syyskuun 20 p:nä w. 1885, jossa otettiin keskusteltavaksi kysymys, hyväksyhykö seurakunta W. W. wäliaikaiseksi saarnamieheksi. Ehdotus hyväksyttiin ja W. pääsi seurakunnan wäliaikaiseksi saarnamieheksi. Samassa kokouksessa janoi pastori Hoikka itjensä irti seurakunnasta, mutta lupasi kumminkin olla „seurakunnan peräänkatsojana ja asiain walwojana siihen asti, että seurakunta woipi kutsua ja tulee saamaan warsinaisen opettajan, joka on julkisesti tutkittu ja säännöllisesti saarnawirkaan asetettu.“ Williamsonin wäliaikaisesti seurakuntaa hoitaessa, alkoi oja seurakuntalaisia ajatella, että hänet walittaisiin wakitukseksi opettajaksi. Maaliskuun 15 p:nä 1886 toimitettiin wali, jossa W. puolue jäi wähemmistöön. Mitä nyt tehdä, pappi pitäisi jaada, mutta mistä? Muistettiin, että pastori Hoikka oli luvannut walwoa seurakunnan asioita, ja niin käännyttiin hänen puoleensa pyynnöllä, että hän toimittaisi tänne papin. Hänen wälityksellään jaatiin fitten tänne pappismies, pastori J. W. Eloheimo.

Pastori J. W. Eloheimo saapui Astoriaan w. 1888,

Ensi tehtäväkseen hän otti seurakunnan eroittamisen Augustana Synodasta itsenäiseksi seurakunnaksi oman pastorinsa hallinnon alla. Kokouksessa, joka pidettiin huhtikuun 8 p:nä w. 1888, toi pastori esiin joukon syitä, jotka, kun ne huomioon otetaan, puhuvat puolestaan seurakunnan eroamisen tarpeellisuudesta Augustana Synodista. Tämä hänen ehdoituksensa hyväksyttiin seitsemällätoista äänellä kahatoista vastaan. Kun eroamishomma oli loppuun suoritettu, teki pastori Eloheimo esityksen palkkanja warmistamisesta, „sillä“, janoi hän: „nyt ei minulla ole turwana Synoda, joka on luwannut papeistaan huolta pitää“. Hän esitteli, että pantaisiin seurakunnan omaisuus hänelle takaukseen, jos niin kävisi, ettei hän palkkaansa seurakunnalta tulisi saamaan. Usiaa vähän aikaa pohdittua, tehtiin seuraava päätös: Suomalais. Ev. Lut. seurakunta Astoriassa, Oregonin valtiossa, Amerikan Yhdysvaltakunnissa, wahvistaa ja wakuuttaa tällä nykijien pastorinsa J. W. Eloheimon aseman hänen palkkanja ja wastaisen toimeentulonsa puolesta siten, että, jos seurakunta milloin hyvänä eripuraisuuden kautta tai muulla tavoin jättäisi hajoamaan tahti jättäisi pastorillensa maksamatta kohtuulliset ja juostut palkkaedut ja ehdot, pastori J. W. Eloheimo saa täyden omistusoikeuden kaikkeen seurakunnan kiinteään ja irtaimteen omaisuuteen, jota on kirkon maalotti ja siihen tehdyt rakennukset sekä mitä muuta seurakunnan irtainta omaisuutta siinä löytyy, ja saa hän tämän wakuudeksi seurakuntaa enempiä kuulustelematta ottaa, jos tahtoo laillisen kiinnityksen nimitettyyn omaisuuteen“. Tämä päätös nähty olleen niin yksimielinen, että ainoastaan yksi kokouksen jäsen wastusti sitä.

Elokuun 12 p:nä w. 1888 kutsui pastori J. W. Eloheimo seurakunnan kokouksen, jossa hän esitteli, että lähetettäisiin kaikille Amerikan Yhdysvalloissa oleville suomalaisille seurakunnille kiertokirje, pyhinnöllä, että nämät seurakunnat hetimiten yhdistyisivät Astorian seurakunnan kansja yhdistykseen eli liittoon, jota nimitettäisiin:

Suomi-Synodin seurakunnan pappisa Astoriassa, Ore.

„Amerikan Suomalainen Kirkkokunta“. Samassa hän myöskin esitteli tulewalle kirkkokunnalle sen järjestys- ja hallintosuunnitelman sekä myöskin kirkkokunnan rahastonhoitajan konjuli Gustaf Wilsonin Portlandista. Tämänkin pastori Eloheimon esityksen hyväksyi seurakunta „mielihyvällä“. Eikäpä ihmefään, jos tämä pastorin

esitys „mielihyvällä“ otettiin vastaan, sillä olihan wafawampi oja suomalaista wäestöä täällä ja muuallakin Amerikasja toiwonut tällaista yhdyksidettä kirkollisella alalla. So aloitettakin sinne päin pidettiin waloisaman tulewaisuuden merkinä. — Tämä kirkkokunnan perustamishomma jäi kumminkin täältä päin sikseen, kunnes se jai enemmän woimia. Hancockissa, Michiganissa, josja se sitten perustettiin.

Pastori Eloheimon toimesta rakennettiin seurakunnalle oma pappila, joka walmistui 1 p:nä helmik. 1889. Saman vuoden heinäkuun 28 p:nä janoi pastori Eloheimo itsensä irti seurakunnasta, johon seurakunta ilolla myöntyi. Pastori Eloheimo poistui pian seurakunnasta ja nyt oli taas seurakunta ilman pappia. Wuonna 1890 kutsui seurakunta papiksi Adolf Riipan, joka hoiti papin tehtäwiä seurakunnassa wuoteen 1893.

Eräänä elokuun päivänä w. 1892, puhalteli lounaismyrsky Astorian ylitse, joka kaatoi seurakunnan kirkon. Nyt oltiin ilman pappia ja ilman kirkkoa. Apealta tuntui mieli kun myrskyn jälkeen kokoonnuttiin kirkolle ja nähtiin sen olewan syrjällään. Siinä oli nyt Herran huone mitään tekemättömänä, myrskyn ruhjomana, huone, johon oli niin monta kertaa kokoonnuttu, sieluja Sumalan sanalla rawitsemaan. Myrsky oli tehnyt tehtävänjä, sen tuhotyö oli korjattawa ja intoa tämänkään tuhotyön korjaukseen ei puuttunut. Päätettiin purkaa järkynyt kirkko ja rakentaa sen sijalle entistä lujempi ja muhkeampi Herran huone. Ennolla ryhdyttiin työhön, jokainen seurakunnan jäsen kantoi kortensa yhteiseen työhön ja niin saatiin pian walmiiksi uusi kirkko komeampi entistä. Nyt oli kirkko saatu, mutta pappia puuttui.

Räännyttiin seurakunnan ensimmäisen pastorin J. J. Goikan puoleen, josko hän haluaisi tulla entiseen seurakuntaansa. Ryhmykseen saatiin myöntämä wastaus ja lopulla wuotta 1893 saapui pastori Goikka seurakuntaan. *) Wuosikokouksessa tammikuun 2 p:nä 1895, teki J. Moore esityksen, että seurakunta pyytäisi päästä Suomi-Synodin yhteyteen, joka esitys hyväksyttiin ja erkaantumista Augustana Synodista pyytämään walittiin pastori Goikka. Pastori Eloheimon oli kyllä jo hommannut seurakuntaa erilleen Augustana Synodista, mutta, kun ei ollut suomalaisilla omaa kirkkokuntaa, johon seurakunta olisi yhdistynyt, ei oltu tätä pyyntöä Augustana Synodissa huomioon otettu. Nyt kun oli olemassa suomalaisilla oma kirkkokunta, juostui Augustana Synodi mielellään seurakunnan pyyntöön ja eroitti sen yhteydestään. Ennenkuin vielä oltiin saatukaan wastausta Augustana S. eronpyyntiin, lähetettiin pyyntö Suomi-Synodille seurakunnan ottamisesta kirkkokuntaan ja tämän pyynnön hyväksyi Suomi-Synodi ja otti Astorian Suomalaisen Ev. Lut. seurakunnan yhteyteenjä marraskuun 12 päivänä w. 1895.

Wuoteen 1895 oli pastori Goikka seurakunnan pastorina, jolloin hän erosi siitä, ja sijallensa kutsuttiin pastori Henrik Tanner, joka vuoden lopulla saapui paikalle ja oli seurakunnan hoitajana wuoteen 1897. Näihin aikoihin alkoi oja seurakuntalaisista hommaamaan toista seurakuntaa, josja oliji wapaammat säännöt, säännöt sellaiset, josja jaiji jokainen isannoita mielenjä mukaan.

*) Wuonna 1894 mihi pastori Goikka seurakunnan uuden kirkon pyyhään tarwituliseensa. En ole saanut selville mihiin aikaan wuodesta se on tapahtunut.

Eripuraisiuden tulta liejottiin, lietjottiin jiksi kunnas oli jaatu mielet kiihkeäji ja niin perustettiin seurakunta, jossa wapaus ja weljeys tuliji hallitjemaan. Ja mitä wielä; toiwottiin, että tuo kaawoihinja kangistunut wanha seurakunta ja Synodi, ne kufistetaan tuosja tuokiosja. Mutta jurkiasti jinä petyttiin, sillä nuo molemmat seisowat wielä tänäkin päiwänä, seisowatpa wielä lujemmin kuin koskaan ennen.

Pastori G. Tannerin sijalle saatiin pastori A. Riipa, joka oli seurakunnan opettajana w. 1898—1901. Häntä seuraji pastori A. A. Wirtanen, mutta hänenkin täällä oloaikansa oli lyhyt. Muusja vuotta 1902 tuli seurakunnan pastoriksi kirkkoherra A. G. Backman, mutta luopui wirastansa lopulla vuotta ja meni Suomeen. Kirkkoherra Backman'in seuraajaksi saapui tänne R. G. Risjanen, joka seurakunnalle esitteli itjensä Suomi-Synoodin lähettämäksi. Ja, kun niin oli, että hänet oli Synoodi lähettänyt, niin mitäs jinä oli seurakunnalla vastaan, warjinkin, kun oltiin papin tarpeessa. Pian tulittiin kunninkin huomaamaan, että asiat eiwät olleet aiwan niinkuin Risjanen oli sanonut, waan että hänen puheitaan woitiin paljon tinkiä. Seurakunnan opettajan wirka oli awoinna ja kansallisseurakunnan kansja oli Synoodin seurakunta sopinut silloin kuin wirka awoimeksi julistettiin, että kannatetaan yhteistä pappia, kuten oli jo kirkkoherra Backman'in aikana tehty, mutta tämän lupauksensa rikkoivat kansalliset. Kun papin waali tuli, eiwät kansalliset enää tahtoneet tietääkään entisistä lupauksistaan ja päätöksistään, sillä oli ehtona, että aimoastaan se tulee waalisja kysymykjeen, jonka Suomi-Synoodi ja Suomen waltioirkko hywäksjhy papiksi ja

tämän oliwat kansallisetkin hywäksjhyet, mutta tämän oliwat he uihottaneetkin. Synoodin seurakunta walitsi itjelleen ainooan laillisen hakijan papin wirkaan, pastori Johannes Lemwiskän ja kansalliset hywäksjhywät ennen mainitun Risjajen. Ohimielisjhyys, johon jo hetkeksi oli pääs-

Suom. Ev.-lut. seurakunnan kirkko Deep Riverissä, Wash.

ty, oli taas rikkoutunut. Mutta tästä ei kunninkaan ole ollut haittaa seurakunnan jäännölliselle kehityksjelle. Näinwastoin on se awannut monenkin silmät näkemään, ettei kaitfi ole kultaa kuin kiiltää, ja ettei kristillisjhyys ole ulkojuoresja, waan että jinä tarwitaan sydän mukana,

Pastori S. Leiviskän jälkeen tuli viime vuoden lopussa seurakunnan opettajaksi allekirjoittanut, ja on niinä vielä tänäänkin.

Wielä tahdon tässä mainita niitä henkilöitä, jotka ovat olleet etupäässä ja pyhäväisesti opettajainsa kanssa seurakunnassa työskentelemässä sekä sen henkilellä että aineellisella alalla. Nämät ovat: Saakko Rinell, N. Saukkonen, G. Selander, J. K. Mäkilä, Erkki Maunula, Maunu Maunula, Carl Newman, J. Tuomaala, John Jackson, August Hendrickson, Andrew Hendrickson, John Pääsky, J. E. Päättävä, W. Päättävä, William Anderson, Matti K. Anderson, J. Moore, Antton Johnson, Luukas Lucason, Charles Larson, John Niemi, John Pekuri, G. Karwonen y. m. y. m. Monen kirkastulen läpi on seurakunta saanut käydä ja monta kowaa on se kokenut, mutta aina on se Jumalan avulla niistä selwinnyt. Niinelliset huolet ovat mieliä monesti ahdistelleet, mutta niistäkin on Jumalan avulla selwitty. Welat ovat maksetut, joten seurakunta on nyt welaton. Suurena apuna ovat olleet aineellisella alalla seurakunnan naiset, jotka ovat waiwojaan säästämättä tehneet neulomakokouksien kautta työtä seurakunnan aineellisen puolen hyväksi. Henkilellä wainiolla ovat he myöskin tehneet työtä miesten rinnalla, ottaen innolla osaa pyhäkoulutyöhön, joka on suuresta merkityksestä meidän keskuudessamme.

Herran käsi on ollut ohjaamassa Astorian Suom. Ev.-Luth. Seurakuntaa. Sen kufistumista on toiwottu, mutta se seisoo wieläkin ja tulee seisomaan niinkautwan kuin sen turwana on seurakunnan Herra, kallio Kristus. Pimeyden woimat eiwät tule woittamaan sitä, joka seisoo kalljolla Kristus.

S. G. K.

Mitä on siwistys?

Siwistys on nykyaikainen tunnusjano. Ja siwistystä kaikki haluawat. Mutta siwistystä wahan tunnetaan. Ei kaikki ole siwistystä, mitä sifji sanotaan.

Ranssamme täällä on joutunut suurten, woimakasten wirtausten pyörteisiin. Ne ovat nykyaikaisen siwistyselämän wirtauksia. Mutta niissä ei kaikissa ole todellista siwistystä huomattawissa, ei likimainkaan. Kuorta wain enemmäkseen, ilman sijältöä.

Siihenpä nykyaan tyhdytäänkin. Siwistyskäjite on tehty yhdenarwoiseksi kauniin ulkokuoren kanssa. Koko maailma pyrkii kaunistamaan ulkokuortansa. Koulut, tiede ja taide sekä kirjallisuus ovat siwistykseen lewittäjiä, mutta wain ulkokuoreen se siwistys enemmäkseen pyhähtyy.

Tojin on tässä suhteessa poikkeuksia. On toki siwistystä ja siwistyneitä. Mutta mitä on siwistys ja mil-laisia ovat siwistyneet?

En tahdo ruweta tieteellisiin määrittelyihin. Tästä aineesta ovat tiedemiehet ja kirjailijat paljon puhuneet ja kirjoittaneet. Koetamme katsoa asiaa käytännölliseltä kannalta, siten, kun se meitä jokaisista koskee.

Jos kysymme sinulta, Suomen poika ja tyttö, mikä

ero on sivistyneen ja sivistymättömän välillä, niin vastannet kai jotain, joka koskee kauniita vaatteita ja hienoa käytöstapaa. Mutta onko se ero oikein määritelty? Katsokaamme.

Siellä kotimaassa olimme tottuneet näkemään, ainakin useimmat meistä, juuren eron n. s. sivistyneitten ja „rahvaan“ välillä. Ja voipa sitä samaa eroa täälläkin kyllin selvästi havaita. Mutta ei tuo ero ole oikein paikkaansa pitävä.

Minä otan esimerkkinä, joka on oikein lähellä. Useimmat meistä ovat lähteneet työkanjan keskuudesta, maalta auraukseen, tai muista maatalousaskeleista. Silloin kuuluttiin rahvaaseen. Nyt ovat useimmat täällä, vaikka työssä kuinka kowassa oltaisiin, loma-aikoina puettuina niin hienosti, kuin konsanaan herrasjäätyläinen täällä tai vanhassa maassa. Mutta onkohan nyt sillä rahvaasta muututtu „jäätyläijiksi?“ Onko sillä tultu sivistyneeksi, kun on puku muutettu uusimman muodin mukaiseksi? Ovatkohan esim. ne monet Suomen tyttäret, joita täällä tapaamme mitä koreimmissa puuvuissa, kaikenlaisilla rannerenkailla ja kummallisilla hatuilla varustettuina, ovatkohan ne nyt niitä sivistyneitä? Kaikista päättäen luulevat he niitä olevansa. Mutta jokainen huomaa, että „ei kaikki ole kultaa, joka kiiltää“.

Ei kauniit vaatteet tee ketään sivistyneeksi. Eikä sitä tee hienostunut ja muodinnukainen käytöstapakaan. Turhaa on koettaa sillä lailla sivistyä; kärkeä ja muokkaamatonta sijällisyyttä tulee vain sitä naurettavimmin ja jurettavimmasa selvyhdesjään näkyviin. Ja vaikka koettaa ulkonaisesti esiintyä kuin hieno „lady“ tai „gent-

leman“, niin surkeinta on kuitenkin se tieto, ettei todellisuuden ole muuta, kuin se mitä ennenkin.

Mäenme siis ettei sivistys aina ole löydettävissä kauniin kuoren ja hienon käytöksen alta. Kun tutkimme vähän lähemmin sellaista löydämme äärettömän paljon jaastaa ja riettautta sijältä. Kokemus näyttää että niin on laita meidänkin keskuudessamme. Monet, jotka muka „kunniastaan“ pöyhkeilevät, ovatkin sijällisen, oman kunniansa menettäneet.

Uvaa siis ilmäsi Suomen mies ja nainen, neito ja nuorukainen, ja katso, minkälaista se „sivistys“ on, jota useimmat n h t omaavat. Tutki ja koettele, ovatko raittiut- h. m. seurat sivistyttäviä nykyisellä kannallaan. Älä kuitenkaan itse asiaa tuomitse, ei sitä tarkotusta, jota warten ne ovat perustettuja. Mutta koeta itse päästä selvyhteen, mitä tarwitaan ja koeta innoistuttaa muitakin parannustyöhön ryhtymään. Rupea todella etsimään oikeaa sivistystä.

Apukeinoja on paljon. Ensimäinen apukeino on *Serran pelko*, joka on „wiisauden alku“. Tälle perustukselle sopii oikean sivistyksen rakentaa niistä aineksista, joita inhimillinen tieto ja taito tarjoaa. Mutta älä luota waan paljaisiin tietoihin; ne ovat waan wälikkappaleita.

Jos tahdot tulla tosijivistyneeksi, niin malta ja nöyryyttä mieleji. Nöyryyttä se *Serran edesjä* ja pyhä päästä hymnäntämään hänen tahtoansa. Se antaa heti oikean juunnan sivistysharrastuksillesi.

Katsokaamme, mitä on sellainen sivistys, jonka oppii *Serran pelwon* johdolla.

Se ei ole paljasta firjatietoa, josta nykyään niin

paljon pöyhkeillään. Kirjatieto, tai tieto yleensä, on hyvin tärkeä. Sen avulla ovat ihmiset päässeet vapautteen taifaukosta, he ovat kehittäneet henkisiä kykyjään arvaamattomassa määrässä. Tieto on juuri valta nykypäivinä. Näemme että tiedoilla varustettu kaikilla aloilla paremmin käyttää tehtäväänsä.

Mutta tieto ei ole siivistystä. On monta jellaista, jotka tietävät, waan eivät tee mitä tietävät. Wasta sitten kun tieto saa tulla „lihaksi ja wereksi“, kun tahto taipuu totuuden tiedon alle, wasta sitten tulee tieto siivistykseksi. Sa juuri siihen on Herran pelko ainoa keino. Me näemme, ettei tieto tee ihmistä hyväksi. Herran pelko sen tekee. Kollel ihmisen tietoinensa tahdo olla hyvä, ei hän vielä ole siivistynyt. Sitä warten tähtyy vielä korkeampain tietomäärien lisäksi tulla apua Herralta, sitä apua, jota Hän antaa nöyrille. Ainoastaan Herraa pelkääwä oja käyttää tietonsa niin, että se ei paisuta häntä ja ainoastaan hänessä tieto vaikuttaa tosi siivistävästi.

Herran pelwon johdossa kaswanut siivistys ei ole muodin seuraamista, eikä hienojen käytöstapojen matkimista. Usein on muoti suoranaista hullutusta. Katso, mihin muoti saattaa naiset. Sa hienot käytöstawat ovat usein teeskentelyä, ilman todellista sijältöä.

Herran pelko osottaa oikean tawan waatettaa itseään. Se neuwoo elämään ruuassa, juomassa, waate-
tussa ja asunnossaan kohtuullisesti. Se opettaa lufemaan verrattain vähäpätöiseksi ulkonaiset koristukset, ja silloin se neuwoo luonnolliseen, siivoon elämään, ja käytöstawan hienouteen, joka ei riipu seuraelämän jään-

nöistä, waan sydämen hywyhdestä. Jumalan rakkaus lämmittää sydämen rakastamaan toijia, ja rakkaus on paras seurustelujääntö. Sellainen siivistys ei ole ulkokuorta. Lue 1 Kor. 13 luku, ja näet jina oikean siivistyksen ihannekuwan. Sellaijen voit Herran pelossa toteuttaa elämänsäsi!

Herran pelwossa kaswanut siivistys on sijällistä mielen puhtautta ja jaloutta. Sen korkein ihanne on Herra Jeesus itse. „Mutuaat owat puhtaat sydämeistä, sillä he saawat nähdä Jumalan“. Siivistyksen tarkoitus on tehdä ihminen onnelliseksi, tehden hänet niin paljon kuin mahdollista, tarkoitustaan wastaawaksi, ja hyödylliseksi ihmiskunnalle. Tämän kanssa sopujoinnussa on Jumalan aikomus ihmiseen nähden. „Hän on meitä jään-
tänyt Poikansa kuwan kaltaiseksi. Se on korkean siivistyksen aste!

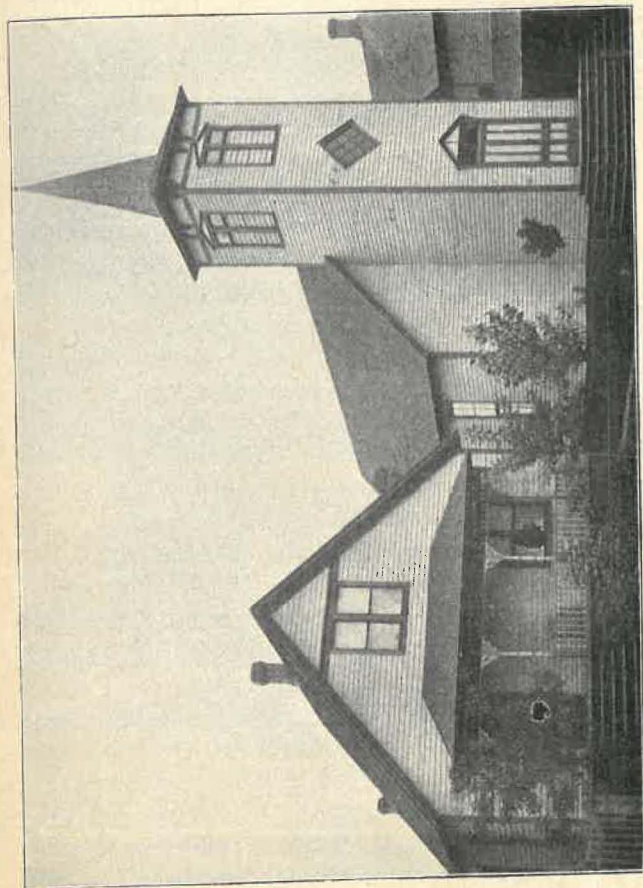
Jannes Leiwiskä.

Kotihartaudesta.

Kristitty viettää jumalanpalvelustaan ensiksi yksin, toiseksi perheensä keskuudessa kotihartautta harjoittaen ja vielä yhteisessä jumalanpalveluksessa kristitty hartana seurakuntalaisena ottaa osaa suloiseen jumalanpalvelukseen. Tässä ovat lyhyesti mainittuina ne päämuodot, joihin kristityn jumalanpalvelus puheiksen. Muodot eivät kuitenkaan ole pääasia, waikka ovat kyllä tärkeä asia. Muoto ilman sisällystä on farisealaisuutta, waan todellinen sisällys edellyttää yllämainittuja muotoja.

Pyhdamme nyt katsella yhtä näistä jumalanpalvelusmuodoista nimittäin kotihartautta. Kotihartaudeksi kutsutaan sitä jumalanpalveluksen lajia, jota kodossa, perheen keskuudessa wietetään. Se ilmenee Jumalan sanan lukemisena, wisaamisena ja rukouksena. Erittäinkin kuuluvat aamu- ja ehto-rukoukset kotihartauteen. On jo wanhoista ajoista saakka ollut kristillisen perheenisän kalliina welwollisuutena koota perhewäkenjä yhteisiin aamu- ja ehto-rukouksiin. Ei tämä kaunis tapa ole meidänkään aikaudellamme pois jäänyt. Vielä on olemassa koteja, joissa kotihartautta harjoitetaan. Miten on sen kodin laita, jossa sinä, arw. lukija, olet perheen-

Enami-Suomisiin seurattunna kirko ja pappia Gronwoudista, Wico.

ijäntänä? Jumalan sanan lukemisella, wirren weijulla ja rukouksella teillä päiväntyöt päätetään? Rukoillaanko ruokarukoukset j. n. e.? Kyllä täytyy tunnustaa, että asiat eivät tässä kohden ole niinkuin olla pitäisi. Jumalan sanan harjoitus on laiminlyöty kodeissamme ja seuraukset siitä näkyvät. Ei asia ole sillä hyvin että oma laiminlyöminen korjataan sillä kun lapset käsketään menemään pyhäkouluun. Pyhäkoulu on paikallaan hyvä, waan se ei raskuakaan wapautta kotia sen welvollisuuksista. Kodissa se on, missä lapsen luonne muodostuu. Jos koti ja koulu wetävät eri tahoille, niin huonon tuloksen se useimmiten lapsessa vaikuttaa.

Miten tässä kotihartauden kohottamisessa jitten edistyttäisiin, kun huomaamme parannuksen tarpeen olewan ja kun ei edes pyhäkouluakaan kotia sen welvollisuuksista wapautta? Wastaus kuuluu: „usko Herraan Jeesukseen, niin Sinä ja Sinun huoneesi autuaaksi tulette“. Kun Jeesus pääsee perheenisän ja perheenäidin sydämen waltijaksi, niin silloin ei ijällä eikä äidillä ole sydäntä kieltää lapsiaan tulemasta osalliseksi samasta aarteesta. Yhteisesti ja yksittäisesti sellaisessa kodissa Herraa awuksi huijetaan, rukoillaan, kiitetään ja ylistetään. Oi sinattu koti, oi onnelliset perheenjäsenet. Sellainen koti on esikuwa taiwaan kodista. Oi isä, oi äiti; sinun wallasjasi on luoda kotiji henki. Miten olet waltaja käyttänyt? Tahdotko, että tulewat polwet juunaawat muistoasi sitenkun ruoho jo hautaji päällä kaswaa, waan wältäpitämätönkö olet, jos kirousta kylwät ja onnettomuutta niität sekä itse että lapsesi ja lastenlapsesi. Meillä on kotihartauskirjojain suomen kielellä, joissa on joku raamattinlause selitetty luettawaksi joka aamu ja joka iltä. Meil-

lä on wirsikirjoja, aapinen ja katekismus. Owatko ne käyttämössä? Ne owat jalaja aputeinoja kotihartaudesta. Älä lykkää parannusta tässä kohden otollisempaan aikaan. Tokainen päivä on ylen kallis. Jos et tänään kylwä hyvää siementä lastesi sydämen peltoon, niin wihoollinen, perkele, kylwää niihin ohdakkeita. Hyvän siemenen kylwö tulee aina waikeammaksi, kuta enemmän paha siemen ehtii itää. Wielä on aika tehdä työtä. Wielä on mahdollisuus huolta pitää siitä, että sinäkin perheesi kansja pääset siihen kotiin, jossa ilolaulu ei konjanaan laffaa, jossa lasten ja aikuisten on hyvä olla. Rupea Herran awulla huolta pitämään kotihartaudesta sinun kodossaji. Herrä sinuaa jen. Älä pitkälti lue lapsilleji, waan lue lyhyesti ja hartaudella. Rukoilkaa yhdesjä, weijatkaa yhdesjä jo täällä maallisessa kodissa, niin silloin jatkuu autuaallinen yhdesjä-olo myös siinä kodissa, johon Jeesus on jo edeltä mennyt sijaa walmistamaan. Herrä, liijää kotihartautta jirtokanssamme kodeissa!

B. B.

Hepr. 4: 14–16.

„Että siis meillä juuri ylimmäinen pappi on, Jeesus Jumalan Poika; joka taitvaisiin mennyt on, niin pyhäämme siinä tunnustuksesja; sillä ei meillä ole je ylimmäinen pappi, joka ei taida meidän heikkouttamme armahtaa, waan je, joka kaitisja kirjattu on, niinkuin mekin, kuitenkkin ilman synnitä. Sentähden käykäämme edes uskalluksella armo-istuimen tykö, että me laupiuden saimmme ja löytäisimmme jilloin armon, koska me apua tarvitsemme.“

Ylämainitut sanat ovat johdantona siihen pääosaan Seprealaisepistolassa, joka esittää Jeesusta ylimmäisenä pappina. Kirjoittaja kehoittaa epistolan lukijoita katselemaan tätä ylimmäistä pappia, sillä tämä katseleminen on rohkaiseva heitä, ja kehoitettava heitä toimellisesti kilvoittelemaan sen perinnön saavuttamiseksi, joka heille luvattu on. „Pyhäämme tunnustuksesja“, kehoittaa kirjoittaja, hywin tietäen kehoituksen tarpeellisuuden, koska kirjeen lukijat ovat waarasja luopua kristinuskosta ja erehtyä takaisin juutalaisuuteen. Se ovat tulleet kokemaan omaa heikkouttaan niissä ahdistuksesja, joihin he Jeesuksen nimen tunnustamien tähden olivat joutuneet. Tämän tähden tarvitsivat he muistutusta ajatella ylim-

maistä pappiansa, Jeesusta, ja kehoitusta pyhymään rohkeasti kiusauksissa Hänen nimensä tunnustamiesja.

Wielä nytkin on Jeesuksen nimen tunnustaminen monelle waikata ja kiusaus on suuri luopua siitä nimestä, jossa yksin on autuus. Niin, eipä kukaan, joka todella tahtoo sekä puheellaan että elämällään tunnustaa Jeesusta Herrakseen, ole kokevatta tätä. Innostuksen hetkenä tosin woi uskowainen kristitty pitää Kristuksen nimen tunnustamisesta helppona ja wot hän sanoa Pietarin tapoin: „Herra, minä olen walmis menemään sinun kanssasi sekä wankeuteen että kuolemaan“. (Luuk. 22: 33). Mutta kun elämäsja joutuu todella toteuttamaan noita sanoja, niin pian huomaammekin, kuinka wastahakoinen sydämemme onkin taipumaan Kristuksen iestä ja Kristuksen ristiä kantamaan. Kun tuon tuostakin kaitkein lähimpiemmekin keskuudesja saamme kokea, ettei Wapahtajamme ja Hänen omanja ole tälle maailmalle ja sen ihmijille kelmolliset, jilloin on kyllä sama waara edesjämme, kuin oli Pietarilla ylimmäisen papin pihasja siinä yönä, jona Herramme petettiin. Soka seisoo, katjokoon jilloin, ettei hän lankea. Jhä uudestaan heräjää uskowaijesjain mieli kulkea sitä synnin leweätä tietä, jolla ei tarvitse kantaa mitään ristiä, ei taistella itseänsä, perkelettä tai maailmaa vastaan. Jos tuollaisina hetkinä kristityn yksin täytyisi taistella, ei ole epäilystäkään siitä, miten taistelu loppuisi. Mutta uskowaisen ei tarvitse taistella yksin.

Meillä on Jumalan tykönä taitvaisja ylimmäinen pappi, Jeesus Kristus, joka tuntee maailmasja taistelewien omiensä heikkouden. Niinkuin juutalaisien ylimmäinen pappi suurena sowingipäiwänä meni Jerusalemiin

temppelein kaikkein pyhimmässä olewan armoistuimen luo, niin on meidänkin ylimmäinen pappimme mennyt taivasten läpi Jumalan istuimen tykö. Mutta tämä ylhäinen asema, joka täten on Hänen, ei mitenkään estä Häntä ottamasta osaa ahdistuksissa ja kiusauksissa koetettujen weljiensä taisteluun. Näin vastoin. Itse on Hän kiusattu k a i k i s s a, kuitenkin ilman synnittä, sillä Hän on voitollisesti kulkunut kaikkien kiusausten läpi. Täten tietää Hän, mitä kiusattu tarvitsee, jotta hän voisi pyhä pyhystysä kiusauksen hetkenä. Tieto ja warmuus siitä,, että tämä kiusattu ylimmäinen pappimme on Jumalan luona, rohkaisee meitä uskalluksella lähestymään Jumalan istuinta. Hän on meille takeena siitä, että se istuin nyt on meille a r m o i s t u i n.

Kuta kowemmat kiusaukset ovat, sitä lähemmäksi pyrkikäämme armoistuinta, sillä siellä todella jaamme laupeuden ja löydämme armon, kun me apua tarvitsemme. Sekä Kristuksen seurakunnan että yksityisen kristityn kokemus osoittaa, että jos kiusaukset saavat wetää meitä aina waan lähemmäksi Jumalan armoistuinta, jos sieltä etsimme armoa ja apua kiusauksia voittoaaksemme, niin jilloin uskomme kiusausten kautta puhdistuu ja kehittyi. Muistatkaamme kiusausten hetkinä Saakobin sanoja: „autuas on se mies, joka kiusauksen kärsii; sillä kun hän koetettu on, jaa hän elämän kruunun, jonka Herrä on luvannut niille, jotka häntä rakastawat“ (Saaf. ep. 1: 12.)

D. S.

Anna meille tänä päivänä jokapäiväinen leipämme.

„Leipä on Jumalan wiljaa“.

Kerron muutamia tosi tapahtumia hyvän ystäväni elämästä, kuinka hän on awun saanut leipähuolisjaan. — Hänen kotinsa oli köyhä. Suuri oli laptilauma. Pienet olivat isän tulot riittääkseen kunnolla kaikkeen. Kuitenkin päätti ystäväni vanhempainsa kehoituksesta ruweta wuotta morenman weljiensä kera lukumieheksi. Koulun kautta tahtoivat he raiwta tien auki tulewajuu-delleen.

Wuotta wiitisen olivat weljekset jo koulun penkillä istuneet. Monta oli kowaa koetettu. Kuitenkin oli Herrä siihen asti auttanut. Kolme oli vielä wuotta wakkoihen lafin saantiin. Mutta jilloin tuntui tie nousseen pyhsthyin. Herrassa oli työ alettu. Nyt näytti Herrä hyljänneen. Sairaus teki kotona tuhojaan. Ei tärkeimpiäkään elämän ehtoja kyennyt isän ulot tyhdyttämään, mitä sitten poikain koulun käyntiin riittämään. Ei ollut turwaa warakkaampiin jukulaisiin eikä läheisiin ystäwiin. Mahdotonta oli myös vielä welkaa saada. Kesä oli kulunut ja syyskuu, koulunmenonkuukausi, oli jo owellä. Wähät olivat poikain kesä-ansiot. Eteenpäin pääsö näytti toi-

wottomalta. Mitä sanoit: „Älkää enää menkö kouluun. Suolette siellä nälkään“. Seuratunnon kirkkoherra neuvoit: „Ei niin köyhäin, kuin te olette, pidä koulu-uralle pyrkii. On niitä warakkaampiaakin sille tielle. Menkää käytännölliselle alalle“. Mutta isä lausui: „Te tiedätte minun tahtoni. Päämäärään on teidän pyrittävä, waitken woi marffaakaan antaa awustukseksi, kuten kyllä ymmärrätte. Rehellistä eteenpäin pyrkijää Jumala auttaa“. Näistä neuvoista saivat ystäväni ja hänen weljensä tuona heille merkittijänä ja ratkaisewana hetkenä walita, minkä tahtoivat.

Pojat seurasivat sijäistä kutsua ja isänsä neuwoa. Se meniwät kouluun. Pian tuli puute jokapäiwäiseksi wieraaksi. Loppuivat wähat warat. Rahaa oli 20 penniä jälellä, jotta hädän juurimmilleen tultua voitaisiin wielä jollekin kirjoittaa awunpyyntikirje. Määrätyt palat purtiin päiwäsä ja kaljaa juottiin wähän palan painoksi. Niukistellenkin tuli loppu käsiin. Pari kuivaa leipäkannikkaa oli enää poikain ruoka-arkussa. Kaiken aikaa oli ystäväni hiljaisuudessa rukoillut. Apua ei kuulunut. Hänen hilpeä ja iloinen mielensä käwi alakuloiseksi. So täytyi hänen lähteä weljensä kanssa palaakaan maistamatta kouluun. Klo 10 a. p. koulusta palattua oli sydäwä wiimeiset leipäpalat. Kouluun mennessä teki ystäväni wiimeisen ponnistuksen. Rukouksessa kohosi hän ennen niin luotettawan taiwaallisen isänsä puoleen koko sydämmensä woimalla. Se oli sillä kertaa wiimeinen ponnistus. Suolimatta mielen alakuloisuudesta alkoi hänen sydämmensä heti koulumatkalla walua omituisista awun ja woiwon warmuutta. Kun koulun rehtori aamurukouksessa tuli Herran rukouksen sanoihin: „Anna meil-

le tänä päiwänä jokapäiwäinen leipämme“, silloin waltajai hänen sydämmensä odottamaton warmuus ja ilo, että apu on lähellä. Muutamia ilon kynnäleitä wirtajai hänen siimistään ja ne hän kiiwajai pois kenenkään huomamatta. Rukouksen loppuosaa ei hän woinut ilon tähden kuunnella. Nyt hän ei enää rukoillut leipää, waan nöyrästi anoi Isältä anteeksi, kun oli epäillyt Hänen auttamaisuuttaan.

Suopaisesti kuluiwat seuraawat kaksi tuntia koulusja. Hänen mielessään opettajan kysellessä wallitjai waan yksi woimakas ja iloinen ajatus, millähän ihmeellisellä tawalla Herran auttaa meitä nyt. Kello löi kymmenen. Keskellä, mutta jonkun werran kiihkeällä mielellä kii ruhti hän ennen weljeään pieneen ajuntoonsa warmana pikaisesta awusta, samalla wähän uteliaana, miten apu tullenee. Hän astui huoneeseen. Pejukaapin päällä hän näki korin. Se oli niin täynnä, ettei kanssi sopinut kiinni. Wierasjä oli astia maitoa. Sykkiiwin sydämmiin hän käwi talon emännän luo kysymään, kuka tawarat oli tuonut ja kenelle oliwat tarkoitettut. Wastaukseksi hän sai, että henkilö, joka lahjat oli tuonut hänelle ja weljelleen, pyytää olla tuntematonna. Mitä ystäväni kysyi silloin sydämmessään, sitä eiwät sanat maan päällä woi kuwata. Myöhemmin, kun yhä apua jatkuwasti saapui yhdesjä ja toisesja muodossa tuli auttaja, tuo Jumalan wälitkappale selwille. Auttaja oli jaanut omituisen kehoituksen mennä katsomaan, kuinka nuo hänelle tunnetut köyhät weljekset tulewat toimeen, kun heidän kotonaankin kuulua olewan wastoinkäymisiä. Talon emännän kanssa oli hän omin lupinsa mennyt tarkastamaan ystäväni ja hänen weljensä ruoka-arkkia. Sieltä he löysiwät wain pari

kuivaa kanniffaa. Siitä oli seurauksena ruokatorin tuonti pojille. Ihmeelliset ovat Herran tiet, mutta oikeat.

Ystävänäni jöi weljenjä kera tawallista loistavaman aterian. Vieläkin hän muistaa syöneensä silloin makeaa kuuman weden linppua, oivallisia paistettuita muikkuja, woita, maitoa ja lihamakkaraa. Moneenko kertaan hän jilloin juunasi ruokansa, on kuulemma mahdollonta sanoa. Makea oli rukouksella saatu ateria. Se päivä oli woiton ja onnen päivä. Sillä hän tieji Herran kuulewan hänen rukouksensa, kuten ennenkin.

Monta kertaa on ystävänäni sen jälkeen jaanut kofea, että Herrä ei heitä omiansa hätään, waikka Hän koeteleekin. Ujeita samallaisia jokapäiväijien leiwän historioita on hänellä juteltawana, waikka tämä edellä ferrottu olifin viimeinen kowa nälkäwiikko. Herrankin Helsingissä ollesja lufujaan jatkamasja jai hän sijareltaan hätäantyneen kirjeen. Sata marffaa täytyi sijaren jaada waikka mistä. Sijarenjä hädän tieji hän wakawaksi. Ruokapaikkaan oli maksamatta kakki kuukautta ja emäntä oli ilmoittanut waatiwanja maksjon wiikon kuluttua. Ystävänäni turwautui wanhaan leimonsa. Polwistui Sumalari eteen. Esitti Hänelle sijarenja tarpeen. Sitten läkji kaupungille kävelemään ajatellen edelleen asiaansa. Saapui M. M. K. Y:n huoneuston edustalle. Tunji halua poiketa hetkekji yhdistykfen lufuhuoneeseen. Riisuutuessjaan eteisessä tuli lufuhuoneesta eräs yhdistykfeen kuulawa tuttu weli häntä vastaan ja janoi: „Olen satunnaisesti jaanut tawallista juurempia tuloja. Tiedätkö ketään yhdistykfen jäsentä joka tarwitsee apua.“ Ystävänäni wastaji: „Rukoilin asunnosta lähtiesjäni Sumalalta 100 marffaa, sillä tarwitseisin sitä kipeästi.“

Hän jai heti 100 marffaa. Meni asuntoonsja kirjoittamaan sijarelleen kirjeen ja lähetti ilolla rahan hänelle. Herrä oli taaskin autanut ja antanut jokapäiväistä leipää.

Raikkein filmät wartioitjewat sinua, Herrä ja sinä annat heille ruuan ajallansa. Sinä awaat kätes ja rawitset kaikki kuin eläwät suojiolla. Pi. 145: 15, 16. Minä kuitenkin uskon näkewäni Herran hymyhttä eläwitten maalla. Odota Herraa, ole hyväsiä turwasja, Hän wahwistaa jinun yhdämmes. Pi. 27: 13, 14. Jeesus janoo: Totijesti, totijesti janon minä teille: Mitä ifänä te aotte Jäkstä minun nimeeni, sen hän antaa teille. Joh. 16: 23.

J u h o K a l l e n .

Kirkonkelloista.

Kristillijelle kirkolle omituinen tapa on kirkonkellojen käyttäminen. Juutalaiset, muhamettilaiset ja pakanakansat eivät käytä kirkonkelloja. Kristilliseen kirkkoon on kirkonkellojen käyttäminen käytännöllisen tarpeen synnyttämä tapa, joten lienee hyvitä ottaa selkoa siitä mitenkä tämä tapa käyttää kirkonkelloja on vähitellen tullut niin yleiseksi kuin se kristikunnassa nykyään on.

Kristityt wainojen aikoina olivat pakoitetut pitämään jumalanpalveluksiaan jalaisissa paikoissa. Seurakunnan kokoonsaamiseksi käytettiin silloin tapana, että joku tai useammat kulkivat ympäri kolkuttamassa määrättyjä kertoja kristittyjen omille, josta sijällä olemat hymnärsivät, mikä oli kshymyksessä. Tämä tapa kolkuttamisella kutsua seurakuntaa kokoon pysyi jitten wainojen jälkeen wallalla luostareissa kauwan aikaa, kunnes luostareissa vähitellen tuli tawaksi kolkuttamien ajemasta käyttää muita keinoja, niinkuin torwensoittoa, puurummun päristämistä ja viimein kelloja.

Rooman paavi Sabinianus joka w. 604 tuli paawiksi, otti tawaksi kutsua seurakuntaa kokoon kellojen soitolla, ja kun Sabinianus alkoi, lewiji tapa koko läntimaiseen kirkkoon; noin kahjijataa wiijikymmentä vuotta myö-

hemmin alkoi tämä tapa lewitä myöskin itämaiseen kirkkoon.

Mussa kellot olivat pieniä ja ripustettiin silloin kirkon seinille. Kun kellot suurenivat, niin tuli tawaksi rakentaa kellotapuleja joko kirkon päälle tahti päihin tai myöskin erillseen kirkosta. Mussa kellotapulit olivat matalia, mutta jitemmin korkeita, että ääni kuuluisi.

Me näemme siis, että kirkonkellojen alkuperäinen tarkoitus oli kutsua seurakuntaa jumalanpalvelukseen. Mutta niiden tehtävä vähitellen laajeni. Katsottiin tarpeelliseksi, että nekin, jotka eivät syystä tai toisesta olleet tilaisuudessa ottamaan osaa jumalanpalvelukseen, jaisivat tilaisuuden ottamaan siihen osaa kotonaan siten, että kellojen soitolla annettiin tietää jumalanpalveluksen kulu kirkossa. Tämän tiedon antamiseksi tarvittiin useampia kelloja ja eri tawalla soittamista. Eri rukousten aikana kirkossa soitettiin eri kelloja ja eri tawalla, joten kotonaolijat saattoivat ottaa osaa seurakunnan eri rukouksiin ja muuhunkin toimintaan kirkossa.

Tuosta tawasta käyttää kelloja kohoittamaan kotona oli oita ottamaan osaa rukouksiin seurakunnan jumalanpalveluksessa kirkossa seurasi jitten, että arkipäivinäkin kellojen soitolla kohoitettiin seurakuntaa rukoukseen ja hartaudenharjoitukseen kotonaan. Kun enjimäinen kristillinen seurakunta kohoontui kolmasti päiwässä rukoushetkiin, niin tuli tawaksi, että arkipäivinä kelloja soitettiin kolmasti, nim. aamulla, keskikäiwällä ja illalla. Lauwantaixin ja juhlapäiwän aatto-iltoina soitettiin erithijesti kohoitukseksi valmistautumaan sunnuntaita ja juhlapäiwää warten.

Samoin ruvettiin erityisesti joittamaan kelloja, kun jota tai ruttotauti raiwoji tahi maata kohtaji yhteinen juru, kuten hallitsijan kuolema y. m. s. Tarkoituksena oli muistuttaa ihmisiä, että yhtyisivät hartaisiin rukouksiin jurun tai kärsimien poistamiseksi.

Kun ensin oli syntynyt tapa yleisen jurun ja kärsimien maata kohdatessa joittaa kelloja, niin siitä jitten johtui tapa joittaa kelloja myöskin silloin kun yksittäisiä seurakunnan jäseniä kohtaji juru kuolemantapauksen jätetuessa. Näten syntyi tapa joittaa n. k. sielukelloja. Tarkoitus sielukellojen joittamisella oli kehoittaa muita ihmisiä ottamaan osaa juruun.

Kansan käsitys hädän ja kärsimien aikana joitetuista kelloista kuin myöskin sielukelloista wähitellen muuttui taikauskoiheen juuntaan. Ruvettiin arwalemaan, että kellon ääni poisti ruton, sai aikaan sadetta, ajetti myrskyn ja karchoitti jekä juuret että pienet pahat hengeet jiltä aluelta, jolle kellon ääni kuului, johdatti wainajan sielua taiwaaheen suojellen ruumiista eromutta sielua pahoilta hengiltä. Taikauskoinen kansa alkoi pitää siis kelloa taikakaluna, jonka joittaminen sai erinomaisen paljon hywää aikaan, ja kirkonkellon joittamista ruvettiin pitämään erittäin anjoliolisena työnä, josta hywä maksu oli maksettawa. Ewankeliumista luopunut kirkko edisti kansan taikauskooa, kun kellojenjoitto jiten tuli wälifappaleeksi kirkon tulojen lisäämiseksi keski-ajan pimeydessä.

Luteerilainen kirkko poisti kirkonkellojen wäärinkäytökset jupistaen kellojen joittoa: Kirkkolaki w:lta 1571 jäslytti meille seuraawat joittamiset: jumalanpalwurluksen alussa ja lopussa, ruumiita haudattaisissa, pyhäpäi-

wäin aatto-iltoina, „pro pace“ eli rauhan edestä oli joitettava aamulla, keskipäiwällä ja illalla. Tämä viimeksi mainittu joittomääräys poistettiin Upsalan kokouksessa w. 1593 syystä, että kansa piti nämä joittamiset tapahtuwan Neitsyt Marian kunniaksi. Upsalan kokouksessa poistettiin myös pienet kellot kirkkoista, ainoastaan kaksi suurempaa kelloa sai jäädä. Upsalan kokous taisteli Sumahana III:nen katolilaisuutta vastaan, joten se esjintyi kellojenkin suhteen ankarampana kuin seuraawat kirkolliskokoukset.

Aamu- ja iltajoitto pantiin käytäntöön papiston tekemän päätöksen kautta 7 p:lta tammik. 1612 Nyköping'in waltiopäiwillä. Tämä määräys uudistettiin kirkkolain kautta w:lta 1686, jonka 12 luvun § 3 kaupunkiin nähden määrää, että on joitettava joka päiwä aamulla klo 10 ja iltapäiwällä klo 4 ja maaseurakuntiin nähden samalla tavalla kahdesti päiwässä ilman tuntimääräystä, jonka ohessa tarkoituksena mainitaan, että kansaa näiden joittamisten kautta muistutettaisiin rukoilemaan junausta askareillensa, Sumalan warjelusta hallitukselle, että Sumala antaisi rauhaa ja lewollisuutta ja autuaallisen kuoleman. Nämä määräykset owat vieläkin woimassa Suomen kirkossa, waikka niitä ei noudateta, sillä kun ei ole lakia.

Olemme siis nähneet, että kirkonkellojen alkuperäisenä tehtämänä on ollut kutsua seurakuntaa kokoon, mutta että niiden tehtävä ja tarkoitus on sitten wähitellen monessa suhteessa laajentunut siihen juuntaan, että kellojen joitolla on tahdottu kehoittaa seurakuntalaisia yleensä sanoen rukouksen ja hartauden harjoitukseen tai ottamaan rukouksillaan osaa yleiseen tai yksittäiseen ju-

ruun ja onnettomuuteen. Nämä kaikki taroitukset ovat hyviä ja Sumalalle otollisia. Minään taikakaluina emme saa kirkonkelloja pitää, mutta noiden yllämainittujen taroitusten palveluksessa ne jättyvät paikkansa kristillisen seurakunnan kirkossa.

E. B. Saaranen.

East Tawaksen Suom. Ev.-Lut. seurakunta.

East Tawas sijaitsee Guron-järven länsirannikolla Tawakslahden mutkassa, 61 mailia Bay Citystä pohjoiseen. East Tawas seutuunsa oli vuosisymmen toista sitte Ma-Michiganin väkiväin paikka suomalaista asujamasta. Ruotjinkieltä puhuvain suomalaisten kansa oli silloin yksin East Tawaksessa hyvä määrä neljättä jataa. Kun otetaan Escoda ja Alabaster sekä farmiseudut lukuun, lienee Suomen kansalaisten koko väkiluku Tawaksen perällä silloin ollut noin 600, lapset siihen luettuina. Noin puolet lienevät näistä katsottavat juomenkieltä puhuviksi ja toiset puolet ruotjinkieltä. Jaakko Löfman Raustiijista tuli East Tawakseen jo w. 1873. Hänellä on karwarin homma ja farmi. Muut wanhinmat suomalaiset ajukkaat ovat täällä olleet nyt jo yli 25 vuoden. Sietajen weljekset, Haglund, Saksinen (Rarjon), Geddala, Löfbacka, Kattilakoski, Paffa, Roukala y. m. ovat Tawaksen perällä kuuwimman olleita juomenkieltä puhuvia perheitä.

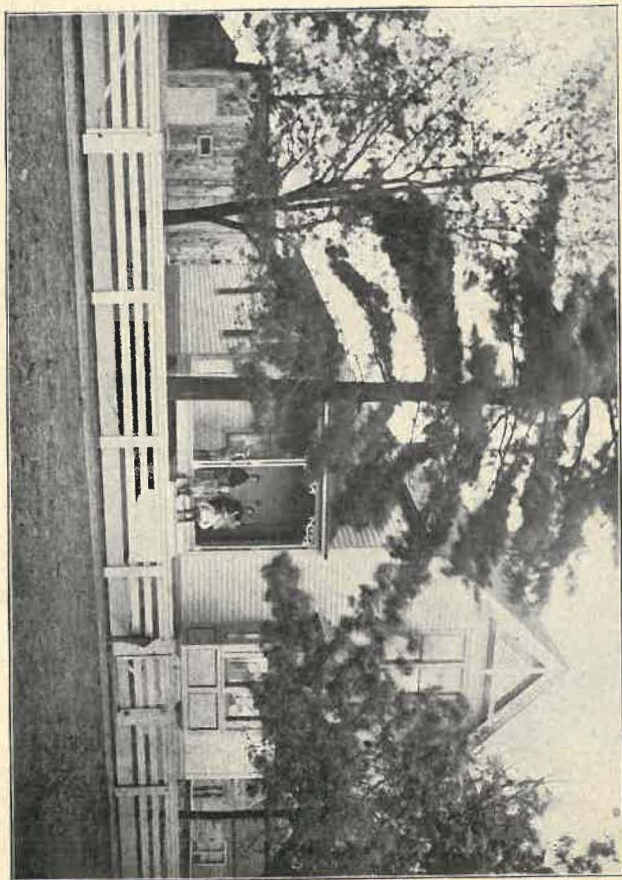
Sahatyöt ja juolafeittimöt ovat Tawaksen perällä olleet pääelinkeinona. Alabasterissa on plaasteritiiven (alabaster kiven) murtimo, jossa on nykyään joukko suomalaisia työsä. Ainoastaan vähempi joukko suomalaisia

ja on maanviljelijöinä Tawaksen seuduilla, waikka maa onkin paikka paikoin täällä warjin hywä ja sopiwa maanviljelykselle.

Kejällä 1896 tulivat Tawaksen jahatyöt ja suola-keittimöt kowin kehuiksi. Paljo kansalaisyämme häätty jilloin jirtymään muualle. Jonkinlainen soppakeittimö ja sittenmin myös sokerikeittimö on Tawakseen laitettu mutta vähänpuoleisesti on niissä työntekijöille ansioita annettavana ja saatavana.

East Tawaksen ruotsinkielitä puhuwat suomalaiset perustiwat Ev.-Lut. seurakunnan ruotsinmaalaisen kansja jo w. 1886. Seillä on kirkko. Seurakunta kuuluu Augustana Synodiin. Pappina on heillä ollut wuoroin Bay Citystä ja wuoroin Oseodasta kulkewa ruotsal. lut. pastori. Nyt jo yli puoliwälin toistakymmentä wuotta sitten perustiwat Tawaksen suomalaiset raittiuseuran ja rakensiwat raittiustalon, joka pian maksettiin welattomaksi. Kansalaisytemme kutsusta alkoi pastori R. Suotari kulkea aika ajoin East Tawaksessa; ja niin perustettiin ja laillistettiin paikkakunnalle Suomi-Synodiin kuuluwa Suom. Ev.-Lut. seurakunta toukok. 3 p. 1894. Kejällä w. 1895 kutsui tämä seurakunta paikkakunnalla olewan ruotsinkielisen seurakunnan kansja yhteisen papin sillä ehdolla, että suomalaiset saawat käyttää wapaasti ruotsinkielisen seurakunnan kirkkoa, kun suomenkielinen seurakunta antaa yhteiselle papille wapaan ajunnon. Tämän kirjoittaja oli tuo yhteisesti kutsuttu pappi, ja saapui hän perheineen East Tawakseen wuoden lopulla w. 1895, nimittäin Astoriasta, Oregonin waltiossta. Pastori perheineen asui ensin seurakunnan wuokraamassa talossa, lähellä kirkkoa. Jo huhtikuulla w.

East Tawaksen suomalaisten pappia.

1896 oli East Lawaksen Suom. Ev.-Lut. seurakunnalla oma pappila valmis, jonka rakennuskustannusta suuresti huojensivat seurakuntalaisten vapaaehtoiset päivätöyt ja naisten ompeluseura.

East Lawaksen juomalainen kansa on aina ollut harrasta kirkkowäkeä. Kuulijoita ei milloinkaan kirkosta puuttunut. Lapiensa kastattivat vanhemmat tavallisesti kirkossa; siellä vihittiin avioparejakin. Usein kävivät seurakuntalaiset Herran pyhällä ehtoollisella. Seurakunnan pyhäkoulu oli vilkkaassa toimesta. Kun kunnan juuri enemmistö oli lakannut wäkijuomia käyttämästä, katjottiin raittiusseuran kokousten pitäminen tarpeelliseksi. Mutta seurakunta pyhäkouluineen jatkoi toimintansa, vaikka kansa oli työansioitten puutteen tähden yhä paikkakunnalta wähenemässä. Täällä East Lawaksessa oli todellakin oikein hauska pappina olla. Sillä kansa täällä piti seurakunnan tärkeimpänä kaikkista yhteispyynnöistä ja wälttämättömän tarpeellisena vielä jittekin, kun raittiusseuralla ei ollut enää mitään wirtaa. Näin se ollakin pitää! Suotawa wain olisi, että asiat tämmöisiksi kaikkialla muodostuisivat! Silloin olisi Amerikan juomalaisen kunnan tulewaisuus paremmilla perustuksilla ja enemmän taattu. Ellei olisi kunnan paikkakunnalta siirtymisen takia seurakunta wuosien kulussa käynyt aivan kokonaan pieneksi, niin waikea olisi papin ollut East Lawaksesta muualle siirtyä. Näin kuitenkin tapahtui alkufeljästä w. 1900, jolloin tämän kirjoittaja perheineen siirtyi East Lawaksesta Crystal Falliin juomalaisen ja ruotjalaisen pastoriksi.

Waikea suomalainen wäestö onkin käynyt East Lawaksessa aivan pieneksi, on heillä jilti seurakunta wies-

kin. Pyhäkoulu on toimesta. Pastori M. Riippa käy aika ajoin East Lawaksessaakin saarnaamassa ja muita papillisia toimia tekemässä, samalla käyden myös Maabasterissa. Ja aina Lawaksen perällä käydessään on hänellä juuri joukko tarkkaavaisia sanankuulijoita ja hartaita sakramentille menöitä, waikea suomalaisten luku täällä ei enää muutoin juuri olekaan.

Melkein kaikki suomalaiset perheet, jotka ennen East Lawaksessa olivat ja jotka täällä vielä jälellä ovat, omistawat täällä omat siewät talot. Waatetustamassaan y. m. talousmenössään ovat Lawaksen suomalaiset yksinfertaisuutta ja puhtautta harjoittelewia. Lawaksen suomalainen kansa onkin sentähden tähjin yhtä omilla waroiltaan olewa, kuin on suomalainen kansa yleensä muuallakin, misjä ovat suuremmat ja paremmat työansiot.

Kun nythjään ei ole Lawaksessa paikkakunnalla asuwaa pappia, antaa seurakunta pappilansa wuokralle, josta on jonkun werran rahallista apua seurakunnalle, kun maksetaan muualta kulkewalle papille käynnit ja kyydit. — Toiwoaksemme ei Lawas-jeudun suomalainen wäestö milloinkaan niin wähiin pääse, että heidän seurakuntansa woiji lakata olemasta. Woisjowathan asiat vielä kerran muodostua jemmöisiksi, että täälläkin on taasen wäkirikas Suomal. Ev.-Lut. seurakunta — ja jilloinpa olisi hauska muistella, että tuo siewä pappila on ollut suomalaisten oma, heidän omin käsin rakentama, jo ajoista muinaisista jaakka.

Lawas-kansa suomalainen,
Waikea pienilukuinen,
Pidä kiinni hartahasti

Sanasta Herran Jumalan.
 Uskollisen pienesjään
 Herra siunaa runjahasti,
 Antaa sadon taiwahasta
 Perheille, kodeille,
 Myöskin seurakunnalle.

S. S. Hoikka.

„Tulkoon“ wai „läbestulkoon?“*)

„Siellä murheen ja surujen taukowi wuo, Skilohdutus wirtaelee — — —“. Noin sitä Pirttilän pienesjä tupasesja oli saatu se tuttu laulu loppuun, misjä wakuutetaan lapsillakin osansa tallella taiwaasja olewan. Wanhus siihen jatkoi: „Taiwas ja maa pitää katoaman, mutta minun janani pyhyh ijankaikkisesti“. Wille, joka istui wuoteen laidalla, silloin lausui: „Woi kuitenkin, miksi tämä maailma jo käy. Onhan Herra janansa sanonut pyhywän, ettei siitä rahtuakaan kato; mutta nyt siitä ei enää wälitetä waikka siitä tahallaan kadotetaan mitä hymänjä. Ostin tuosja aapijen lapselle ja ei edes Herran oma opettama rukouskaan saa enää olla eheänä. Ohllä se on niin surkeata, että oikein pahaa teki ruumijeeni, kun tuota Isä meidän rukoustaikin oli rohettu muutella“.

Waiiti ollen kuunneltiin Willen puhetta, ja sitte tuolta uunin korwalta kysyhy Nestori: „No mitäs siitä

*) Kun arwaan, että uusi Raamatun läänös, kun se saadaan, monesta woi tuntua Jumalan sanan wäärentämifellä, niin toivoisin, että tämä lyhyh edes kiewälfi amulfi asiassa joutuisi,

on muutettu — muistatko janoa mitä oliji poisjätetty?" Wille arweli, että sellaisia kohtia oli useampiakin, mutta ei hän nyt niitä janalleen muista. —

Silloin laujui joku joukosja, että „minä arwaan siellä aapijesja olleen esim. näin: tulfoon sinun waltakuntaji — tuosja on siis jätetty pois ja muutettu lapjesta asti kuuilemamme jano „lähestulfoon“, se on muutettu janaksi „tulfoon“. Urwaan kyllä — jatkoi hän — että siinä on yksi kohta, joka on Willestä tuntunut waikealta.“ „Niin onkin, janoi Wille ja mistäs on oikeus Herran omia janoja noin käännellä?“

Tästä asiasta sopii meidän aiwan hyvin keskustella, jos tuon oikeuden jostakin löytäisimme — wiefäpä sitenkin, waikei ole ihytä ihmetellä, että tuollaijet muutokset alusja waikealta tuntuwat. Sanookos Wille kotoaan koskaan näin: lähestulfoon Manda tänne? Ettekö aina jano näin: tulfoon Manda tänne. Wille myönji, että juuri näin yleensä janotaan, kun jotakin luokkensa kutsutaan tulemaan. No, jos Wille itse on oikeutettu janomaan, että „tulfoon“, eikä koskaan jano toijelle, että „lähestulfoon“, niin miksei tuo teidän aapijemme jaa janoa juuri samalla tavalla kuin tekin janotte. Ja jos kirja opettaa lapjen puhumaan samalla tavalla kuin te itsetin puhutte, niin onkohan kirjassa siis tarwinnut tapahtua wäärennys, tahi Sumalan pyhän janan omin luwin muutteleminen, wai eikö tunnu teistä niinkuin tuo muutos olisikin wain oikaisu. Otamme kirjastanne toijen esimerkin: siellä warmaan luette ensimmäisesjä uskonkappaleesja näin: Minä uskon Sumalaan, eikä lueta enään näin: Minä uskon Sumalan päälle. Nyt kysytte,

että mistä on oikeus jättää taas pois kotonainen jano, ja koemme tuon oikeuden löytää näin. Jos teille tulee joku ja puhuu asioita, joittenka totuutta te epäilette, niin janottekos hänelle, että ei sinun päälles nyt uskota, wai ettekö jano lyhyesti näin: ei sinuun käy nyt uskominen. Eikös* janota yleensä keskustellesjanamme toijelle näin: tuohon puhueeseen ei nyt usko kukaan, emmekä juuri koskaan jano näin: tuon puheen päälle ei usko kukaan. Jos siis puhuesjamme johonkin uskomiesta jätämme itsetin pois tuon „päälle“ janan, niin eikö kirja silloin tee samaten kuin me itsetin, eikö siis kirjaa ole korjattu oman puhetapamme mukaisiksi, eikä siinä siis tarwitse wäärentämistä olla.

Mutta miksei niitä ole ennen oikaistu? ja kuinka ne kirjoihin owat noin monimutkaisina tulleet? Siihen on selwä syy. Luteen Testamenttiin on esim. tuo Herran opettama rukous alkuanja kirjoitettu kreikankielellä, jittä se on käännetty latinaksi. Lutherus kun tahtoi, että kausja pääsiji Sumalan janan lufemaan omalla kielellään, käänsi sen jaksaksi, jätte se on käännetty ruotiksiki ja aikoinaan taas juomeksi. Siis Wille huomaa, samoin kuin Nestorikin, että meillä Uusi Testamenttimme ei ole sillä kielellä, mitä Herramme täällä kerran puhui; mutta meillä on Uusi Testamenttimme Sumalan juomista muista kielistä omalle kielellemme toki käännettyinä. Mutta mitä silloin olemme welwollijet myös muistamaan? No jitä, että jos tuosja käännöksesjä ei oma kielellemme kaitin paikoin ole wiefä kohdalleen arwattu, niin on käännöstä tarkemmaksi, oikeammaksi korjattawa. Woi-taijiin myös kysyä, että eikös jitä ennen ole ojattu juomea niin hyvin kuin nytkin — mitäs tähän wastataan?

Selppo on siihen vastata esim. näin: Willen ja Nestorin ikäiset miehet jo muistivat vanhoja virkamiehiä, joista usein täytyi sanoa, että ne ovat ruotjinvoittoisia puheesaan. Mitäs tuo merkitfi? Sitä, että ne kyllä puhuivat suomea, mutta se ei tullut aina oikeata, vaan ruotjin sefottamaa. Ja kun ennen ei ollut suomalaisia kouluja meillä ollenkaan, niin ruotjalaisissa kouluissa käyneet virkamiehemme puoliväkijinkin joutuivat ruotjinvoittoisiksi. Kun jitten ruvettiin suomeksi kääntämään kirjoja ja ensiksi juuri hengellisiä kirjoja, niin niihin väkijinkin täytyi tulla suomenkielen heikompa sementähden, ettei kääntäjä itsekään sitä kirjallisesti osannut. Jos meillä on oikeudessa vahvistettu vanhempainme perintötestamentti ja se on ruotjiksi aikoinaan kirjoitettu, kun suomalaisia sihteereitä ei maalla ollut, niin emmepä tyhdy, ellemmä jaa tuota paperia suomeksi kuullaksemme. Jos jitte joku sattuu kuuntelemaan, kuinka tuo paperi on meille suomennettu, ja hän ylettyy sanomaan, että suomennoksessa on jinnun wahingokseji wika, niin onko mielestäsi paha, jos paperi oikein suomennetaan aiwan wain omaffi edukseji. Jos taas luulisimme, ettei tuollaisista oikaisua jaa Sumalan sanan suomennoksessa tehdä, vaan on se pidettävä jellaisena kuin se raamatusjamme on, niin keweästi woimme tästäkin tuumastamme päästä selwille, ettei se pida paikkaansa. No millä jittä selwenumme? Sillä wain, että nythän meillä on oikeastaan puhe aapijesta, että jinnä on uutuuuden wika. No mikä jitte eli minkä ikäinen, minkä aikainen aapinen jitte mielestämme on se, jossa on suomenkieli niin paikallaan, ettei tarvitse oikaisista? Silloin on meidän mentävä 460 wuotta takaperin ja kysyttävä millaista kieltä wanhim-

massa, ensimmäisesjä suomalaisessa aapisesja oli? Tällaista se ukko Agricola aapisesjaan latelee: (oppe nyt wanha ja noori joilla ombi synnhen toori.) Sumalan keskyt ja mielen iotea taidhat somen kielen — — — Lue jits hywe lapsi teste alkku oppi ilman este j. n. e. Myönnättehän miehet, että tuosja on suomea, on wanhinta, on ensimmäistä, mutta sanokaas, eikö jittekin tunnu somenmalta mielestämme, että on tahdottu ja rohettu tuota kieltä nuuttaa ja oikaisista yhä enemmän sikfi, että hengelliset kirjamme ja Raamattumme ovat niinkin sujuwaa suomea kuin ovat. Jos tämän myönnämme, niin jilloin taiwumme jiihenkin, että jos jinnä wieläkin on tarpeettomia sanoja, joita suomalainen ei tarvitse, vaan jotka ovat puutteellisen suomennoksen kautta jiihen jääneet, niin rapiskoot wain nefin pois. No tuollaisia oikaisuja, rapistelemijia ovat ruotkin lauseet: „tulfoon waltakuntaji“ ja „minä uskon Sumalaan“, waikka ne ensin tuntuwat oudoilta.

Wielä wahan selitykseji tuolle sanalle: „tulfoon waltakuntaji“. Jos otamme Raamattumme aukki ja kieltä luemme Jsa meidän rukouksen Mateuksen 6 luvussa tahi Luukaan 11 luvussa, niin siellä luetaan: lähestyköön, eikä tulfoon. Mutta otappas Jlmestyskirjan 22 luvun 17 w., niin siellä et lue näin: Ja henki ja morsian sanowat: lähestule. Ja joka kuulee, se sanokaan: lähestule. Joka sanoo, se lähestulfoon. No in et siellä lue, wain näin: „Ja henki ja morsian sanowat: tule ja joka kuulee, se sanokoon: tule. Joka sanoo, se tulfoon“. No, mitä tämä nyt ajata selittää? Sitä, että kreikkalaisessa alkuraamatusja on aiwan sama muukalainen sana tulemistä eli lähestulemistä merkitsemässä sekä tuolla Jsa meidän

toisessa rukouksessa, että tässä Ilmestyskirjan paikassa. No, pitääkö Wille tai Nestori tuota Ilmestyskirjan paikkaa vääränä, kun siinä sanotaan „tule“ ja „tulfoon“, eikä sanotakaan „lähestule“ ja „lähestulfoon“. Ettepä warmaankaan pidä.

Mutta mitä yhteyttä on toisella rukouksella, jossa pyydämme taivaallijelta Siältä, että hän antaisi armonwaltakuntansa lähestyä meitä, ja tuolla Ilmestyskirjan paikalla, missä puhutaan Herran tulemisesta kirkkauksessa. Onhan ne kaksi eri asiaa. On kyllä, mutta kuuluvat kumpikin toiseen rukoukseen kuten jo Lutheruskin jeliityksessään kumpajestakin puhuu sanoessaan, että tässä maailmassa jumalisesti eläimme armonwaltakunnasta voimaa ja armoa saatuamme ja sitte taivaassa Kristuksen tultua ijankaikkisesti eletäisiin. Wai eikö miesten mielestä ole siten, että ihminen ensin alkaa ikävöidä Jumalan armon saamista eli tulemisesta yhdämeensä, wai eikö tuskisjaan huokailiji: oi, että apu tuliji Siionista, oi jos Herra tuliji minua armahtamaan; mutta — Ialkaako hän toista rukousta käyttämästä, kun on armon saanut, kun Herra on tullut yhdämessä afumaan, siellä Siäniä kansja Ehtoollista pitämään — etteikö hän sitte entistä selwemmin huomaa toisen rukouksen suuruutta, kun hän sen kautta woi Herralle sanoa: tule kirkkauksesi, tuo kunnian waltakunta tullesjasi, tule pelastamaan Siionin wangit, että suomme naurulla täytettäisiin —.

Emmeköhän miehet, sekä Wille että Nestori, juostu siitä, että suuremmoista ja kallista oliji woidaksemme sanoa: tulfoon taivaallinen Siä sinun waltakuntaasi sy-

dämeemme; mutta wielä kalliimpaa on, jos saamme armon sanoaksemme: tulfoon Herra Seesus sinun kunnianwaltakuntaasi tulemisesi päivänä. Onnellinen se, jolle Herra wastaa: „jaa, minä tulen pian: Amen! Niin tule, Herra Seesus!“

R e s k u s t e l u t o w e r i.

Pyhäkoulun kasvattava tehtävä.

Pyhäkoulun opettajille.

Olen minä monasti ajatellut, miten voisimme kasvattaa pyhäkoululapsista kelvollisia seurakunnan jäseniä, sellaisia jäseniä, joilla olisi luja, siiveellinen luonne. Tarkastan sitä, että lasten tulisi pyhäkoulun kautta uskonopetuksen lisäksi saada tottumusta myöskin elämässä toteuttamaan sitä, mitä koulussa on opittu. Tarkotan sitä, että meidän tulisi ohjata lapsia tekoon kaikella kristillisen elämän alalla.

Pyhäkoulutyömme on itäänkuin perustuksen laske- mista lasten elämälle. Eikä tässä ole kysymys ainoastaan, että lapset oppivat sitä tai tätä, vaan että lapset myös alkaisivat harrastamaan sitä, mitä opitaan. Muita päämaali on vieläkin korkeampi ja se on se, että lapset antaisivat sydämensä Jeesukselle, lasten ystävälle.

Ensimmäinen ja tärkein pyhäkoulun tehtävä ylläolevan päämaalin saavuttamiseksi on opettaa lapsille uskontomme päätotuudet, opettaa heitä tuntemaan Jumalata, hänen juurta rakkauttaan kaikkia meitä kohtaan, ennen kaikkea siinä, että hän lähetti ainosyntyisen poikansa Jeesuksen, maailman vapauttajaksi. Jeesuksen syntymi-

nen, elämä, kuolema ja ylösnouseminen on tarkoin lapsille opetettava. Sitte on vielä puhuttava, että korotettu Jeesus Henkensä kautta jatkuvasti vaikuttaa seurakunnassa. Raamattua, ennen kaikkea Uutta Testamenttia, on ahkeraan luettava Raamatunhistorian oppikirjan ohella. Katekismusta myös on luettava, sillä siinä on lyhyesti esitettyinä uskomme pääsijällisyys. — Opetuksen puoleen kuuluu vielä rukous ja laulu.

Olen vaan viittaamalla puhunut edellisessä pyhäkoulun wakinajesta welvollisuudesta, sillä aikomukseni on puhua pyhäkoulun toisesta myöskin sangen tärkeästä tehtävästä.

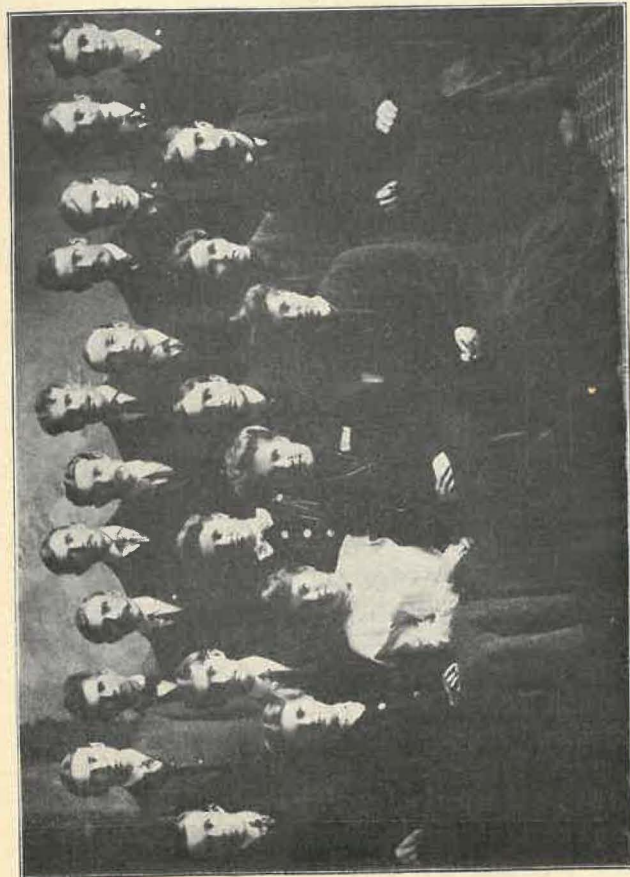
Jeesus on itse sanonut: „ja opettakaat heitä pitämään kaikki, mitä minä olen teille käskenyt.“ Hän ei kuitenkaan tarkoittanut, että ainoastaan tuli antaa ulkomaista tietoa kristinopin totuuksista, vaan että nämä totuudet myös pääsijivät voimakki ihmisten elämässä. Koulutyöhömmme sovellettuina kuuluu tämä näin. Lapsille on opetettava Jeesusta, saatettava heidät harrastamaan opetusta sekä myös teosja toteuttamaan, mitä opitaan. — Ottakaamme esimerkki! Koulussa luetaan Wapautajan wertaus laupiaasta samarialaisesta. Lapset mielellään sen lufemista seuraawat ja kuuntelewat, kun opettaja luetun johdosta kehoittaa rakkautteen ja armah- tawaisiuteen kärjiviä kohtaan. Mutta saattaa olla nyt niin, että esimerkiksi joku pyhäkoululapsista on jairaana, ehkä awunfin tarpeesja. Kuitenkaan ei hänestä mitään puhuta ja lapset saattawat kulkea wälinpitämättöminä jairaan towerinja talon ohi. Eikö opetus ole hukkaan men- nyt? — minä luulen niin. — Pitäisihän koulussa otet- taman puhe jairaasta ja mietittäwä miten häntä voitai-

jiin ilahuttaa, kenties auttaa. Warmasti siihen, jokin keino kehitettäisiin. Näin lankeaisi opetus otolliseen maaperään ja voisi olla mahdollista, että lapset muulloinkin armahawaisuutta ja sääliwäisyyttä harjoittaisivat, mille Wapahtaja niin suuren arwon antaa.

Toinen esimerkki! Luetaan Jeesuksen lauseet: „katsokaat taitwaan lintuja, eivät he kuluwä, eiwätkä niitä, eiwätkä myhös kokoo riiehen ja teidän taitwaallinen Zsanne ruooffii heidän“ ja „katsokaat kulkajia kedolla, kuinka he kaswawat, eivät he työtä tee, eiwätkä kehää“. Sen päätotuuden ohella, mitä nämä lauseet sijältävät tulee warmasti puhje koulusja eläimistä ja kasweista. Nyht on sopiwa tilaisuus puhua eläinpuojeluksesta. Jos joku poika on rääkännyt eläintä, on se otettava puheeksi ja hänen on erehdyskensä tunnustaminen, j. n. e. Samoin on huomautettava, ettei kasweja saa turhan takia repiä ja mie-tittäwä, mitä voitaisiin kirkko-pihan kaunistamiseksi tehdä. Jonain sopiwana päiwinä puiden istutuksen aikaan woisiwat lapset soweliaan henkilön opastamina istuttaa jonkun puun kirkon ympärille. Samoin woisiwat lapset pitää ainakin kesän aikana kirkko-pihan puhtaana. Läten tuliji se paikka, misjä lapsille koulua pidetään rakkaaksi ja mielellään he siine tulijiwat.

Meljännen käskyn johdolla voitaisiin keskustella, miten iloa tuottaisimme wanhenmillemme. Jokaisen tuliji janoa, mitä he aikowat iloksi wanhemmille juraamalla wiikolla tehdä. Seuraawana junnuntaina voitaisiin keskustella, miten on wiikolla onnistuttu. Joku poika oliji luwannut pilkkoa syttypuut äidille koko wiikon aikana. Warmaan hän oliji iloinen, kun hän jiti wiikon oliji tehnyt. — Mutta jitte oliji huomautettava, ettei

Sven-coctin nuom.-ew. lut. seurakunnan pyhäkouluopettajat.

ainoastaan jonakuna aikana tule olla vanhemmille kuuliainen, vaan aina.

Kuudennen kääskyn johdolla tulee puheeksi siiveellisyysasia. Nyt tulee koittaa lapsissa waituttaa halua iisitehteen ja puhtauteen, etteivät ruumis ja waatteet ole liikaisia, ettei puhuta rumia sanoja. Reippaita tulee heidän olla käytöksesjä, wälttää pahoja ajatuksia, haluja ja tekoja. — Tämän ohesja voidaan puhua raittiudesta ja waituttaa heisjä päätöslä, etteivät wätijuomia pane juunhinsa. Ei juinkaan olisi wierasta pyhäkoulutyölle, waitka pyhäkoululapset panisjuwat raittiussjuhlan toimeen.

Ehdottamaani juuntaa toteutetaanfin täällä jina, että pannaan toimeen lasten juhla, misjä lapset juoritawat pääajallisen ohjelman. Joulu-juhilla on tässä juhteessa juuri kaswattawa merkityksensä. Mutta jitte on huomattawa, että lapset ottawat myös ojaa juhlan valmistukseen. Kun tehdään n. k. piknikkejä eli juhla wapaassa luomossa, on annettava lasten toimia juhlan taloudellisissäkin hommissa.

Täällä ylläpidetään seurakunnat wapaiehtoisen kunnatukseen perustuksella. On kaswatettava lapsiin se mieli, että heidänkin tulee tehdä jotain sen seurakunnan hyväksi, joka heille pyhäkoulu on valmistanut. Olen minä ajatellut tässä kohdasja monta eri tapaa, miten se toteutettaisiin. Kaikkein jopiwammaksi ja lapsille huwittawimmaksi keinoksi olen ajatellut sitä, että perustettaisiin lasten ompeluseuroja pyhäkouluun yhteyteen. Lapset woisjuwat jonakuna arki-iltana wiikolla kokoontua joko pappilaan tai nuuhun jopiwaan paikkaan harjoittelemaan ompelamista, jufan kudontaa y. m. käjitoitä. Johtajana olisi seurakunnan pastorin

waimo, tai jollei sellaista olisi, niin jonkun pyhäkouluopettajan waimo. Paraat käsitähöt jitte myötäisjin seura-kunnan iltanisja. Jonkun käjityön jaisjuwat lapset itse pitää. Seurakunta warmaan woisju myöntää kymmentisen taalaa aineiden oston. — Waitka eiwät tulokset niin juuria olisjakaan, niin kuitenkin olisi tällä juuri kaswattawa merkitys.

Myös olisi tästä lapsille hyötjä elämää warten, kun täten oppisjuwat jotain tekemään, jottei heillä wanhemaksi kultuaan olisi peukalo keskellä kämmentä. — Pojat tekisjuwat aiwan sanoja töitä kuin tytöt. Suomesja pisätämät pikku pojat juttaa kouluissa yhtä hywin kuin tytötin. Suuremmat pojat woisjuwat tehdä jotain puutjötäfin.

Rock Springissä pikapuoleen jullaan perustamaan tällainen lasten ompeluseura. Mikäli työ edistyy tulen jittä antamaan tietoa Raimen-Sanomissa. Pyhtäisju kehottaa opettajia perustamaan tällaisia seuroja ja ilmoittamaan, minkälaisiin tuloksiin on tultu.

Monella muulla tawalla voitaisjin lapsia totuttaa toimimaan. Woisjuwat lapset, esim. wiittää rukousheffen ja ehkä koota jonkun lantin pakanalähetysken hyväksi, minkä työn Wapastaja usko seurakunnalle ikäänkuin testamenttinaan.

Moni ehkä sano, että tämä on hywin waiteata. Se myönnettäköön. Mutta sen puolesta ei jaa asiata jättää. Jos jotain voitaisjin tehdä, olisi siitä runjas juunaus ja ilo opettajallekin. Sywällä tahdolla voidaan paljon. Jumalalta on woimaa rufoiltawa ja hän antaa työn menestjä.

Moni ehkä sano, että tämä on kodin, eikä kouluun

welmollisuus. Kodilla kyllä on tässä suuri tehtävänsä. Mutta monessa kodissa ei sitä — paika kyllä — tehdä. Kaikki koti ja koulu yhdesiä työtä tekevät, — sitä juuremmiksi tulevat hedelmät.

Sumala jumalfoon kristillisiä koteja ja pyhäkoulujamme.

Rock Springs, Wyo., lokak. 21 p:nä 1905.

G a u r i R. M h l m a n.

Herran ehtoollisesta reformeeratus ja luterilaisessa kirkossa.

Allekirjoittanut on jo edellisen vuoden Kirkollisessa Kalenterissa selwitellyt yllämainittujen kirkkojen kasteoppia. Kun luterilainen kirkkomme ja reformeerattu kirkko metodismin nimellä täällä työskentelevät Suomen Siionin työmaalla on hyvä tutustua naapurien oppiin. Että sakramentti oppi tulisi täydellisenmin selwitetyksi, otamme tässä werrataksenne jälkimäisen sakramenttimme mainittujen kirkkojen opin mukaan.

Pääasiallisesti nämä kirkot eroawatkin toisistaan ehtoollisjakramenttiopissa. Niinkuin ympyrän keskipisteestä lähtewät sen jäteet, lähtewät tästä opista monet kristilliset opinkappaleet, joista ei ole woitua sopia. Seisomme siis reformeeratun ja luterilaisen kirkon rajatiwellä.

Erinellisyys tässä sakramentissa syntyi miten on käsitettävä ja selitettävä ajetusjanojen peruslause: „tämä on minun ruumiini (Luk. 22: 19)“. Zwingli — edellyttämme, että Zwingli ja työtowerinsa Kalwin, molemmat reformeeratun kirkon ijiä, owat lukiijoillemme tuttuja — niin, Zwingli kieltää ehtoollisessa Kristuksen persoonan läsnä olon. Mutta kun Kristus yllämainituissa ajetusjanoissa jeltwään janoo: „tämä on minun

ruumiini", täytyy Zwinglin selittää se: tämä merkitsee minun ruumistani. Hän siis selittää Kristuksen tuossa käyttäneen kuvaannollista puhetapaa. Ja todistaakseen väitettään wertaa hän yllämainittua lausetta jollaisiin lausetapeihin kuin: „kallio on Kristus“, „minä olen viinipuu, te olette oksat“, jotka epäilemättä ovat kuvaannollisia lauseita. Siis kuuluvat asetukset Zwinglin mukaan: „jyökää, tämä kuvaa minun ruumistani“. Tämän sakramentin maalliset esineet: leipä ja viini siis kuvaavat Kristuksen ruumista ja werta, mutta eivät sitä ole. Niše Kristus on niistä poisja. Ja koska tämä sakramentti on kuitenkin hengellinen ravinto ja siis hengellillä tavalla nautittava, niin pitää Zwingli mahdottomana nautita hengellillä tavalla maallista leipää ja wiiniä. Ei maallinen syöminen voi samalla kerralla olla hengellistä syömistä. Mutta paitsi että tuo on järjelle mahdoton, on sitä tarpeeton edes olettaa, sillä me jaamme jo uskon kautta kaiken hengellisen ravinnon, mitä tarvitsemme. Ja ylistäähän Herrä autuaaksi sitä, joka näkemättäkin usko. Ehtoollinen on siis waan muistotateria, joka on omiansa johtamaan mieleen Kristuksen jowintotuoleman — mutta armon wälkappale se ei ole.

Nyt tulee Kalwin ja sanoo mainittua Zwinglin ehtoollisoppia jumalattomaksi opiksi. Myöntää tähtyksiin että Kalwinin ehtoollisoppi on paljon syvämmempi, waikka se onkin rakennettu Zwinglin ehtoollisopin pohjalle.

Mitä ensin näihin asetustanoihin tulee, niin ei hänkään niitä ymmärrä muuna kuin kuvaannollisena puheena. Ehtoollisen näkymäiset esineet siis waan edustawat näkymätöntä ravintoa: Kristuksen ruumista ja werta. Mutta waikka leipä ja wiini kuvaawat Kristuksen ruu-

mista ja werta, on ehtoollisesja samalla myös Kristuksen ruumis ja weri todellisesti läsnä. Ei ne niin ole läsnä, että nuo näkymäiset esineet olisimat näkymättömien astioita. Ei Kristuksen ruumis ja weri ole niin näkymäisiin sidottu, että näiden jälkimäisten nauttimisen kautta wälttämättömästi myös tulisi edellisistä osallisiksi. Ja siksi owat nämä näkymäiset esineet maallisia ja siis ruumiin ravintoa, hengen ravinto on Kristuksen ruumis ja weri. Kristus on siis todella ehtoollisesja läsnä, mutta hengellijellä tavalla. Sillä ei Kristus ruumiillisijella tavalla saata olla läsnä. Ruumiin puolesta on hän sidottu paikkaan, hän istuu Jumalan oikealla kädellä taivaasja. Osallisiksi sakramentista ei woida tulla ruumiillisesti waan hengellisesti. Ja tähän waaditaan uskoa, joka on sakramentin oleellinen oja.

Kun uskowa sakramenttia nauttii kohoutuu jalaisijella tavalla henki Jumalan tykö ja wiettää siellä todellista ehtoollista. Ruumis nauttii leipää ja wiiniä, henki Kristuksen kirkastettua ruumista ja werta.

Näin on siis ehtoollisesja kaksi toimintaa: maallinen ja taivaallinen. Uskoton nauttii ruumiillisesti, uskowa sen ohella myös hengellisesti. Jälkimäijelle on tänä yksin sakramentti, edelliselle se ei ole.

Mutta jos tätä Kalwinin ehtoollisoppia, josta pääpiirteet on mainittu, tarkemmin katsumme, niin huomaamme siinä kyllä olewan muistuttamisen aihetta.

Kalwin ei tosin kyllä ehtoollisesja Kristuksen ruumiin ja weren läsnäoloa, mutta sen sijaan hän terottaa kirkastetun Kristuksen woiman läsnäoloa, josta waan uskowainen tulee osallisiksi. Mutta tuleehan uskowainen Kristuksen woimasta osallisiksi jo paljaan uskonkin

kautta. Hengellinen yhteys, vallitsee heidän välillään ilman ehtoollistakin. Näin ollen ei ehtoollinen ole armon välitappale edes uskovaistallekaan ja se jää kun jääkin vaan paljaaksi merkiksi.

Toiseksi pitäisi tämän sakramentin suuri hyöty oleman siinäkin että se vahvistaa heikkoja uskoa. Mutta olkoon tuo usko minkälainen tahansa, niin sen pitäisi kuitenkin auttaa sakramentille sen oikean armon ja yhdistää näkyväisiin esineisiin Kristuksen ruumiin ja veren — jillä eiwäthän nuo ilman uskoa ole läsnä. Mutta entä jos usko olisi niin voimaton — ja onhan se usein heikko — ettei se voisiakaan kohota taitaviksiin! Joudumme siihen, että usko, jaadaksensa vahvistusta, tulee olla vahva. Ja minkälaisia ihmisiä tuon uskon pitäisiikään tekemän! Sen pitäisi valmistaa meille sakramentti ja sen näkyväisiin esineihin yhdistää Kristus jekä kohottaa meitä taitaviksiin sen Herran yhteyteen, joka ei voi olla kaikilla omiansa läsnä. Meidän uskomme voima on suurempi kuin sen Herran, joka voi sanoa: „minulle on annettu kaikki voima taivaassa ja maan päällä.“

Kuitenkaan ei tätä Kalwinin ehtoollisoppia vastaan ole reformeeratussa kirkossa monta ääntä nousnut, niin yleisesti se vallitsee. Tahdomme tämän yhteydesjä mainita tämän kirkon monista tunnustuskirjoista vain muutamien mielipiteen ajassa ja me näemme edellämaitun Kalwinin opin yhteyden. Neljän kaupungin tunnustus (Conf. tetrapolitana) ei erikseen selvitä onko Kristuksen ruumis ja veri todellisesti sakramentin näkyväisissä esineissä läsnä, mutta kun se opettaa meidän ainoastaan uskon kautta tulewan sakramentista osalliseksi, niin ilmenee tässäkin kalwinilainen henki. Sweitsiläinen tunnus-

tus II (Conf. Helvetica II) pitää niinkään mahdottomana Kristuksen todellisen läsnäolon ehtoollisessa. „Kristuksen ruumis on taivaassa, eikä siis ole leipään yhdistetty“, sanotaan siellä. Tämän johdosta vaan ehtoollinen meille wakuuttaa, että Kristus on syntimme sowitztanut ja muistuttaa hänen sowitzouhriansa. Mutta uskon ei tästä sakramentista muuta saa kuin näkyväistä leipää ja wiiniä. Samoin gallialainen tunnustus (Conf. Gallicana) opettaa tämän sakramentin hyödyn riippuvan ihmien mielentilasta. Näkyväiset esineet vaan edustawat näkymätöntä armolahjaa. Senkensä kautta Kristus meitä ravitsee ruumiillansa ja werellansä. Tuollainen hentiopillinen, spiritualinen, katsantokanta ilmenee myös Heidelbergin Katekismuksessa, kun se ehtoollisesta puhuessaan opettaa, miten „me pyhän Hengen kautta, joka samalla ajuu Kristuksessa ja meissä, tulemme hänen ruumiiseensa enempi ja enempi yhdistetyiksi, että me, vaikka hän on taivaassa ja me maan päällä, kuitenkin olemme lihaa hänen lihastansa ja luuta hänen luustansa“. Ei siis Kristus saada olla ominaisuuksiensa puolesta ehtoollisessa läsnä. Vieläpä Englannin kirkokin, joka muuten yleensä lähentelee luterilaista kirkkoa, ehtoollisopissa kallistuu kalwinilaisuuteen. Niinpä Englannin tunnustuksessa (Conf. Anglicana) luemme: „jumalattomat tosin lihallisesti ja näkyväisesti Kristuksen ruumiin ja veren sakramenttia hampain syöwät, mutta eiwät millään tavalla Kristuksesta osalliseksi tule.“ Onhan siinä selwään sanottu, etteiwät uskottomat voi ehtoollisessa saada Kristuksen ruumista ja werta ja siis etteiwät Kristuksen ruumis ja veri ole näkyväisten esineitten yhteydesjä. Näitten harwojen joukossa, jotka reformeera-

tun kirkon festiivissä vastustavat Kalvinin yksipuolista ehtoollisoppia, on Belgian tunnustus (Conf. Belgica). Se mainitsee ehtoollisessa syötävän Kristuksen luonnollista ruumista ja juotavan hänen vertansa.

Kalvinin ehtoollisopissa on siis eräs kohta jossa luterilainen kirkko hänen kanssaan on jowittamaton. Kalwin pitää uskoa sakramentin oleellijena osana, luterilainen kirkko pitää ehtoollissakramentin sakramenttina ilman uskoakin. Tähän Kalvinin ehtoollisoppiin vaikuttaa epäilenättä hänen arnowalittjemisoppinsa sekä oppinsa Kristuksen perjoonasta ettei se jaata olla joka paikassa läsnä. Ja kun nuo opit edellytetään, joitten koka pääpaino ilmenee ehtoollissakramenttiopissa, niin onhan mahdotonta ehtoollisopissa tullaakaan muuhun johtopäätöfseen, kuin Kalwin on tullut. Ehtoollisoppi seuloa näin afanat ja jywät.

Luterus hymmärtää ehtoollisen asetusfanat jellaijanaan. Zwingliä vastaan joka asetusfanaja todistaa kuwaannollisefji puheefji, puhuu Luterus, täynnä lapsellista uskoa: „tämä on minun ruumiini. Todistettakoon minulle ettei ruumis ole ruumis! Minä hyljään järjen, terween ihmishymärryksen, lihalliset perusteet ja matemaattiset (suuretieteelliset) todistukset. Jumala on matematiikan yläpuolella“. Siis on Kristuksen ruumis ja weri yhdistetty ehtoollisen näkywäiseen leipään ja wiiniin. Joka nauttii jälkimäistä, hän wälttämättä tulee myös edellisestä osallisefji. Näkywätjet efjineet owat wälkapaleita, astioita, joisja Kristuksen kirkastettu ruumis ja weri meille tulee. Kristus on noihin henkiruumiillisella tavalla yhdistety. Sentähden ei näistä nauttiminen ole „lihan syömistä“, kuten pilkkaajat janowat, waan henki-

ruumiillisista. Tämä siis ei ole ainoastaan ihmijen henkijen ojan waan myös koka muiden ihmijen ravintoa. Se on taiwaasta tullutta elämän leipää (Joh. 6: 51), joka nitte ihmistä walmistaa taiwaallista kirkkautta warten, Kristuksen kirkkaan ruumiin kaltaijefji (Fil. 3: 21). Siis je ainoastaan joka jittä leiwästä syö, jaa ijankaiffijen elämän. Mutta että ehtoollinen meitä kaskwattaiji kirkastetun Kristuksen ja hänen taiwaallijen seurakuntansa yhteyteen, waaditaan tähän meidän puolestamme edellytyksena uskoa.

Uskolla waan syödään elämäfji. Uskoton syö tuomion, waikka hänkin tulee Kristuksen ruumiista ja werestä osallisefji. Usko ei itse sakramentin olemusta muuta, waikka je määrääfin jen vaikutuksen. Ehtoollinen on kaitille todellinen armon wälikapale.

Ehtoollijen ulkonaijessa jakamistawasja eroawat nämä kirkot siinä, että reformeeratusja kirkosja kätetään hapanta leipää, jonka jakaja murtaa ja vastaanottajat jen itse ottawat. Luterilaijessa kirkosja kätetään happamatonta leipää, jonka jakaja murtamattomana antaa ehtoolliswieraille.

Näemme edelläolewasta miten Luterus tarkasti perustaa oppinsa Raamatun janaan. Etkö meidän tuliji kiittää Jumalaa, että olenne luterilaijia? Mutta puhdaskaan oppi ei pelasta yksin. Meidän tulee, paitji opilta myös sydamiltämme olla luterilaijia. Olkaamme niitä!

S. K. L.

Evelethin seurakunnan vaiheet.

Ranjan sulukunnat tuolaat Herralle,
tuolaat Herralle kunnia ja voima!
Tuolaat Herralle hänen nimensä kun-
nia: tuolaat lahjoja ja tulkaa hänen
esihuoneisiinsa! Kumartakaat Herraa
pyhässä launistuksessa; peljättöön hän-
tä kaikki maailma! Ps. 96: 79.

W. 1896 tammik. 11 p:nä kokoontui Evelethisijä, Minnesotassa joukko suomalaisia keskustelemaan seurakunnan perustamisesta paikkakunnalle. Yksimielisiä oltiin seurakunnan perustamisesta, mutta eri mieltä oltiin siitä joko seurakunta muodostetaan itsenäiseksi tai johonkin kirkkokuntaan kuuluvaksi. Päätöksenä tuli, että yhdytään Suomi-Synodiin. Tämä päätös ei kumminkaan ottanut pyhäkseen. Saman tammik. 26 p:nä tutkittiin eri kirkkokuntien jääntöjä ja seuraavan maaliskuun 8 p:nä paremmaksi wakuudeksi tehtiin uusi päätös Suomi-Synodiin liittymisestä ja jamalla päätettiin hankkia waltion lupakirja seurakunnalle. Vieläkään ei tätä päätöstä uskottu. Raikkia koitettiin jaada mukaan ja olihan synoodista juuri näihin aikoihin kairilaisia ilkeämielisiä huhuja liikkeillä. No kahden kuukauden päästä on pöytäkirjaan kirjoitettu: edellä olewat pöytäkirjat

Evelethin seurakunnan kirkko ja pyhäkoulu, Minn.

omat luoletetut ja perustettu seurakunta uudelleen itseenäijelle pohjalle. Läheijestä Virginian itjenäijestä seurakunnasta jaettiin jopivat säännöt ja niin lähdeittiin uudelleen taipaleelle. Raikkia ei nytkään jaatu mukaan eikä tämä itjenäinen seurakunta pitkäikäijeksi tullut. — W. 1897 keijäk. 27 p:nä kokoonnuttii taas perustamaan seurakuntaa ja seurakunnalle hankittiin Suomi-Synoodin lupakirja ja siitä pitäen on se ollut synoodin yhteydesjä. Seurakunnan äänivaltaijia jäseniä owat ne, jotka owat säännöllijesti kuufausittain maksaneet 25 jenttiä jäsenmaksua.

Evelethin seurakunta on ollut yhteydesjä muitten lähijeurakuntain kansja. Maaliskuujsa 1896 oli Mesa-barensjin suomalaisten seurakuntain ensimmäinen yhteinen kokous Virginiasja, jossa jilloin ajusti pastori Joh. Väcf. W. 1898 kokonaista kuusi seurakuntaa kutsui opettajakseen pastori W. Sawufaijen, mutta hänen loppuajallaan luopui kolme seurakuntaa yhteijestä liitosta. Shtiä eroon en tarkoin tunne ja huhupuheita en lähde fertomaan.

Pappina on toiminut ensimmäij pastori Joh Väcf, joka tuli Montanasta ja siirtyi syysjyllä 1897 Hancockiin. Uujsija ja sekawisija oloisija oli työ waifeata. Näijllä tienoin on aina ollut tawattoman paljo liikkuwaa kansja, jolla ei janottawasti ole hengellisten asiain harrastusta. Näijhin aikoihin vielä yleijesti uskottiin Amerikan Uutista, jonka päätehtäwänä oli synoodin pappien parjaaminen ja mustaaminen. Kaiken lijäkij sattui juuri olemaan köyhä „demokraatin aika“, joten papille ei woitu luvattua palkkaa juorittaa. — Pastori S. Sarwela hoiti sittemmin m. m. Evelethin seurakuntaa. Hänellä oli kumminkiin jikij laaja työala, että omaa pappia piti ruweta hankki-

miaan. Työajat paraniwat ja kansja ajettui runsaammin wakinaijeksi paikkakunnalle ajumaan, joten innokkaasti ryhdyttiin papin hankkimispuuhiin. Pastori Soikan kansja oliin keskusteluisija, mutta lopulta asia kääntyi jikij, että kutsuttiin pastori W. Sawufainen opettajakij. Musja w. 1899 hän jaapui tänne ajettuen ajumaan Evelethiin. Hän en aikanaan seurakunta kehittyi ja kaswoi tajaijeksi. Paljo hän jaawutti täällä wilpittömiä ystäwiä, jotka yhä vielä muistelewat rakasta opettajaansa. Kun hän syysjyllä 1901 janoi itensä irti seurakunnan palveluksesta niin yksimielijesti pyhdyttiin häntä edelleen hoitamaan seurakuntaa ja palkkain korotettiin. Raikesta huolimatta tuli uusi pappi hankittawakij ja jikij jaettiin Suomesta pastori S. W. Kenfors, joka jaapui Evelethiin keijällä 1902. Pastorit Mirakijinen ja Granholm Michiganista päin hoitiwat wäliaikajisesti seurakuntaa muutam kuufauden. Pastori Kenfors työskenteli puoli kolmatta wuotta. Wäshneenä hän täältä lähti. Työtä oli paljo ja julkeat Sumalan pilkkaajat ja hulluttelijat, jotka itseään sosialisteikij kutsuwat, tekivät kaiken woitawansa seurakuntaa muka kutsistaakseen. Wiime uudelta wuodelta ryhdyi allekirjoittanut seurakuntaa hoitamaan.

Pyhäkoulua on koitettu pitää, mutta sen toiminta on usein ollut jangen heikko. Kelwollijista pyhäkoulunopettajista on usein ollut puute ja opettajikij lupautuneet eiwät ole läheskään säännöllijesti pyhäkoulusja olleet. Rahin jhy on se, että pappi harwoin on tilaisuudesja olemaan mukana pyhäkoulusja. Pöytäkirjasja w:ltä 1896 mainitaan tosin, että „paikkakunnalle päätettiin perustaa sunnuntai koulu“. „Uusia jätettiin pöhdälle“ ja wasta 1898 alkoi pyhäkoulu säännöllijesti toimimaan. Nyky-

sin käy pyhäkoulusta noin 80 lasta ja opettajia on kuusi. Toisinaan on pidetty sopivia pyhäkoulujuhlia, joissa opettajat ja oppilaat suorittavat ohjelman. Seurakunta tilaa pyhäkoululapille vapaasti jaettavaksi 60 vuosikertaa Lasten Lehteä. — Keijäkoulua on pidetty neljänä keltänä. Oppilaita on nyt lähes 90.

Suom. ev.-lut. seurakunnan pappila Sweetbriarissä, Minn.

Jumalanpalveluksia pidettiin ensin monena vuotena raittiustalolla. Vasta pastori Savukaisen aikana ruvettiin kirkkoa puuhaamaan. Maa kirkolle jaettiin ilmaiseksi Jayal-kaimanto yhtiöltä. Lokakuun 14 p:nä 1901 vihittiin kirkko juhlallisesti tarkoitukseensa. Läs-

nä olivat pastorit Mirakkinen, Granholm ja Savukainen. — Kirkon yhteydessä on kouluhuone pyhä- ja keijäkoulua varten. Eräs kansalainen on lahjoittanut alttaritaulun, joka kumminkin on jangen epäonnistunut ja häiritsee hartautta. W. 1905 hankittiin 1,000-naulan painoinen kirkonkello, jonka laitoihin on piiretty muutamia tietoja seurakunnasta ja raamatun sanat: tule sijalle Herran sinuattu. Kirkko kaikkiaan arvioidaan 3,500 dollarin arvoiseksi ja se on tavallisissa oloissa kyllin tilava, jillä noin 300 hengelle on istumapaikkoja.

Seurakunnalla on myöskin pappila. W. 1899 ostettiin eräs pieni talo pappilaksi, mutta kun se oli jotenkin jopimaton tarkoitukseensa niin rakennettiin 1902 uusi pappila. Pappilan maa jaettiin taas ilmaiseksi edellä mainitulta Jayal-yhtiöltä. Pappilan arvo on 1,900 dollaria. Kirkko ja pappila ovat edullisella paikalla, rauhallisen kadun varrella. — Seurakunnalla on vielä velkaa \$1,300.

Paljon puuhaa on ollut seurakunnan varojen keräämisessä. Vieläkin paljo on aina ollut niitä, jotka „ylönantavat yhteisen seurakunnan“ ja himoissaan elävät. Rahdeksi on toimitettu yleinen keräys tavallisten kunkkajikeräysten lisäksi ja usein on pidetty marckina-iltamia, joissa on tawaroita huutokaupassa huudettu ja ongittu sekä välillä joutua kahwia y. m.. Seurakunnan ompeluseura puuhaa yhä varojen hankkimisessa.

Kolme kertaa on täältä ollut edustajia Suomi-Synoodin kirkolliskokouksissa ja jonkun verran kirkkokunta asiaa harrastetaan. Toiwomisen waraa on kumminkin koko joukko. Suomi-Opiston ystävien luku saisi vielä kasvaa ja esim. kirkkokunnan sanomalehtiä pitäisi tilata

paljo enempi. Kosunen on täältä ollut mainituksa opistosja oppia saamassa. Ennenpikkää kumminkin kirkkoon kuntaan paremmin tutustutaan ja sen hyviä hyityksiä ruvetaan yleisemmin kannattamaan.

Ennenkaikea olisi toivottava, että Ebelethin suomalaiset suuremmissa määräsä alkaisivat taiwaallisia etjiä ja sielunsa autuudesta huolehtia. Uskoa, toivoa ja rakkautta pitäisi löytyä paljo enempi. Tarkka katsotteko te yllön Jumalan seurakunnan? Mitä minun pitää teille sanoman? Pitääkö minun teitä kiittämän? Tässä en minä kiitä! (1 Kor. 11: 22.)

Kaarlo Salowara.

Mountain Ironin seurakunta.

Witmeifenä aikana pitää sen vuoren, jolla Herran huone on, wanhvan oleman, korkeampi kuin kaikki wuoret, ja paljo kansaa pitää sinne menemän, ja sanoman: tulkaat, astukaamme ylös Herran wuorelle, Jakobin Jumalan huoneeseen, että hän opettais meille teitänsä ja me waeltaisimme hänen pohullansa, sillä Zionista on laki tulewa, ja Herran sana Jerusalemissä. Jes. 2: 2—3.

Mountain Iron on wanhimpia paikkoja Minnesotan Mesabarensjilla, mutta kumminkin se on jäänyt pieneksi ja melkein huomaamattomaksi. Suomalaisia, joita nykyihin on 350 waiheilla, on ajuskellut paikkakunnalla puoliwähin toistakymmentä vuotta. Paljon on vielä Mountain Ironissa niitä, jotka owat olleet suomalaisten yhteispyrinnöitä alkunpanemassa ja sitten alituisesti olleet ajoissa mukana. Laestadiolaismielisiä on jonkun werran, mutta suurin oja (noin 250 henkeä) kuuluu synodi seurakuntaan.

Seurakunta, jonka wirallinen nimi on: Suomalainen Ewanfeliis-Luteerilainen Marfieldin seurakunta, perustettiin itsenäiseksi helmif. 25 p:nä 1894, Perusta-

wasja kokouksessa neljäntäkymmentä kansalaista perheku-
tineen antoi nimensä seurakunnan jäsenlistaan ja suostui
25 sentillä kuukaudessa kannattamaan seurakuntaa. Tä-
män jälkeen on seurakunta tasaisesti kasvanut ja kehitty-
nyt. Jäsenmaksut on koottu jännöllisesti. Niistä on
jaatu tarvittavat rahavarat, joten ei ole tarvinnut mo-
nia iltamakaan pitää. Seurakunnan kokoukset ovat ju-
pistuneet melkein vuosikokouksiin eikä niissäkään ole esiin-
tullut pulmallisia kysymyksiä. Suomi-Synoodiin yhty-
minen oli jonkun verran esillä, kunnes tammik. 2 p:nä
1898 siihen yksimielisesti yhdyttiin. Wirtiliijoita ei ole
tihedään muuteltu. Muuta mainitsematta on esim. Seikki
Kangas yhteen mittaan ollut yhdeksän vuotta esimiehenä
ja Paul Waltanen jaman ajan urkurina.

Melkein joka vuosikokouksessa on esillä ollut pyhä-
koulu-ajia. Tavan takaa walitetaan pöytäkirjassa, ettei
pyhäkoulua ole jännöllisesti pidetty, waikka koulu-ikäisiä
lapsia kyllä on. — Kesäkoulua pidettiin jonakuna kesänä,
mutta kahtena viime kesänä ei ole ollut sitäkään. Pyhä-
ja kesäkoulussa on keskimäärin ollut 40 lasta.

Seurakuntaa ovat useat eri papit hoitaneet. Ks:n
ei ole jaksettu pappia palkata, mutta on oltu yhteydesiä
lähiseurakuntien kanssa. Muksi käwi pappi kerran ku-
kaudessa, mutta viime vuosina on jumalanpalveluksia
pidetty kahdesti kuukaudessa. Pastorit Sarwela, Bäck,
Samukainen, Renfors ja allekirjoittanut ovat aikanja
kutin seurakunnasta huolta pitäneet.*)

Seurakunnalla ei ole kirkkoa, waikka maa on ollut
sitä warten useita vuosia. Wähävaraisuus on kaiki

*) Kuntin papin wirantelo-aika läh selwäsi Ebeletin seurakunnan
historiasta, jota on julkaistuna toisessa paikassa tätä talenteria.

ollut esteenä. Jumalanpalvelukset pidetään sopimusten
mukaan erääsiä rakennuksissa, jonka omistaa seurakunta
ja raittiusseura yhteisesti. Siellä myöskin pyhä- ja kesä-
koulua on pidetty.

Kirkkokunnan asioitten harrastawia wieläpä hartai-
takin löytyy paikkakunnalla. Suomi-Opietolla on Mou-
ntain Zionisja toimellisia ystäwiä ja kirkkokunnan sano-
malehtiä y. m. julkaisuja tapaa monissa taloissa. Wiime
kirkolliskokouksessa oli seurakunnalla oma edustajansa.

Talwihin, kun työt ovat vähemmässä, käydään ah-
kerasti Jumalan sanaa kuulemassa, mutta kesällä on asia
toisin. Pahana esteenä kirkossa käyntiin kesällä on se,
että pyhäinjakin waaditaan työntekoon. Pyhä-aamuisin
puhalletaan kaimwantoihin työhön, kuten arkenakin. Työn
menettämisen uhalla pakotetaan pyhätyöhön. Mountain
Zionin kaimwantoherrat ovat mielenlaadultaan Ehyttin
miunoisen Garaon wertaisia. Kun häntä waadittiin pääs-
tämään Zisraelin kansaa wietämään Herralle juhlaa
forwessa, niin hän wastasi „kuka on Herrä, jonka ääntä
minun pitäis kuuleman, ja päästämän Zisraelin? En
minä siitä Herrasta mitään tiedä, enkä päästä Zisraelia“.
(2 Moos. 5: 2.)

Kaarlo Salomaa.

Luottamusta tarvitsemme työssämme.

Luottamusta tarvitaan välttämättömästi niin yhteisissä kuin yhteisistäkin, aineellisissa kuin henkisisistäkin harrastuksissa, jos mielittäänsä saavuttaa toivottuja tuloksia.

Luottamusta voi helposti ilmentyä silloin kuin kaikki asiat menevät hyvin ja kun kaikki suhteet ovat lupaavia. Mutta tuo voi olla löyhää, horjuvaa luottamusta, se voi hävitä yhtä helposti kuin se on syntynyt. Jos nimittäin onnenpyörä äkkiä jättää käännähtämään vastaiseen suuntaan, jos esiintyy vastuksia ja uurempia koettelemuksia, voi ne helposti muuttua epäilyksi, joka on luottamuksen vastakohta. Tulee olla tuollaista lujaa luottamusta, joka voi kestää silloinkin kun vähimmin näyttää olevan siihen aihetta. Merimiehellä tarvitsee olla lujaa tahtoa ja luottamusta, kun hän on joutunut purjeineen myrskyn valtaan meren ulapalla. Ei hänen saa epätoivoon langeta, vaikka myrsky uhkaavasti viskelee alusta ja vaikka taitaan ranta olisi kuinkakin synkkä ja pelottavia enteitä antava; hänellä voi olla kuitenkin vielä pelastumisen mahdollisuutta, myrsky saattaa tyyntyä, taitaan ranta seljettä, ja hän on melvollinen tuota mahdollisuutta hyväkseen käyttä-

mään. Maanmiehellä tulee olla niinkään horjumaton luottamusta tulevaisuuteen astuesiaan korpeen rakentamaan tulevaisuuden kotia itselleen ja raiwaamaan viljelykselle alaa kowassa maaperässä. Hän tulee tähdätä kauvaksi tuleviin vuosiin ja tarmokkaasti tehdä työtä toivon ja luottamuksen miehellä. Silloinkin kun halla wie viljan ja vuosikausien työ turhaan raukee, tulee hänen Saarijärven Saaton lailla utterasti jatkaa vain työtä, kiihtyä ojat kahta suuremmiksi. Ei hänen saa epätoivoon waipua, sillä minnekäpä sitä sitten joudutaan — mieron tietä kurjana kulkemaan. Jos hyvä vuosikin tulee, maata kun ei ole muokattu eikä kylwetty, ei se voi myöskään mitään antaa.

Lujaa tahtoa ja luottamusta tarvitaan myöskin henkijessä työssä. Siinäkin ei voida heti niin helposti hedelmää korjata. Henkinen viljelysmaa on usein hyvin suuren työn ja waiwan alainen ennenkuin voidaan ensimmäinentään siemen siihen kylwää. Ja sitten voi vielä tapahtua, vaikka kylwö näyttääkin lupaukselta ja kylwöntekijä mielilhyvällä seuraa sen kasvua, että halla tulee ja turmelee viljan ja hävittää toivon. Silloin joutuu kylwömies koetukselle. Mutta jos hän on jo edeltäpäin varustanut itsensä tällaisia mahdollisia kokeuksia vastaan ottamaan ja jos hänellä on lujaa luottamusta vielä ajansa onnistumisesta tulevaisuudessa, niin hän voi kestää tuollaiset hallawoimien henkijessä työssään; hän jatkaa toivon miehellä vain työtään, eikä toivonsa olekaan turhaan raukeava.

Köyhän mökin poika lähtee opin tielle, päämääränjä voi olla kaukana, jopa kymmenien vuosien takana, mutta jos hänellä on opinhalua ja lujaa luottamusta itseensä

ja tarkoituksensa toteutumiseen, niin voi hän muuten mahdollisten olosuhteitten vallitessa päämääränsä saavuttaaakin. Totawastoin, jos hän rupeaisi epäilemään, woiji hänen pyrkimyksensä helposti seijahtua. Lujaa tahtoa ja luottamusta tulee olla tiedemiehellä, joka tahtoo päästä jonkun luonnon salaisuuden perille. Hän suunnittelee laajat tutkimusjärjestelmänjä, jotka autawat hänelle työtä pitkiä ajoin, ja epätietoisista on, josko hän sittenkään saavuttaa toivottuja tuloksia. Woipa tuo työ rauweta kokonaan turhaankin ja tähtyy alkaa taas uudestaan.

Kaikinpuolinen walistustyö, uskonnollinen ja kansallinen, on sellaista työtä, jossa tarwitaan tarmokkuutta ja lujaa luottamusta. Tällainen työ, jamalla kuin se on nykyajan työtä, on myöskin tulewaisuuden työtä ja usein wieslä on enemmän pantawa painoa tulewaisuuteen, sillä mällä pitäen tulewia sukupolwia. Että tässä onnistutaan, tulee olla luottamusta tähän tulewaisuuteen. Jos sitä puuttuu, niin ei ole kowinkaan lupaawia toiwita työn onnistumisesta. Työn teko alkaa käydä wellosti, into katoaa, epäily kaswaa yhä juuremaksi ja wihdoin työ woi kokonaan seijahtua. Kullakin kansalla on tehtävänsä ja kutsunuksensa, historianja ja waiheenja. Yksityisten kansojen ja koko ihmiskunnan historiaassa esiintyy aikoja ja waiheita, jolloin owat erityisemmät asiat ratkaiwina ja harrastettawina, joista riippuu kansojen tulewat kohtalot. Esiintyy juuria waltiollisia ja yhteiskunnallisia, uskonnollisia ja kansallisia kysymyksiä, joitten tulewainen toiminta ja muodostuminen on ratkaiwata ja järjestettävä. Lujaa tahtoa ja horjumatonta luottamusta kyhtään erittäinkin tällaiusten asiain johta-

ilta kuin myöskin muilta asioita harrastawilta. Mikä on jaattanut maailman juuret ja jalot miehet tarkoituksensa perille? Etkö se, että heillä on ollut tuota tärkeää ominaisuutta, luottamusta, runjaassa määräsä. Mikä m. m. tämän maan mainehikkaat miehet on tehnyt niin woitollisiksi ja menestywiksi juurisja tehtäwisiään? Etkö se, että heillä oli lujaa luottamusta työnsä ja kutsunuksensa maansa ja kansansa hywäksi. Mikä jaattoi nuo jalot uskonpuhdistuksen janarit niin woimalliseksi ja onnistuwiksi tärkeäsä tehtäwisiään? Etkö se, että he tiesiwät ja tunsiwät olewanja totuuden puolesta taistelemaassa ja lujalla luottamuksella ja päätäwäisyyhdellä käiwät asiaan käsiksi.

Lujaa luottamusta on tarwinnut oma kansammekin tuolla pohjan perillä taistellessaan karua luontoa vastaan aineellisesja juhteessa ja kiinteitä ja ahtaita olosuhteita vastaan henkisesne kehityksensä nähden. On ollut aikoja kansamme historiaassa, jolloin se ei ole woinut uskaltaa luottaa edes siihen, että sitä olisiukaan mitään erityisempää ja itsenäisempää tilaisuutta ja edistymismahdollisuutta suomalaisella kansalla olemasjakaan. Tarpeellista oli, että kansa heräsi tuntemaan ajemansa ja saawutti luottamusta itseensä ja tulewaisuuteensa. Silloin alkoi edistys kulkea nopeasti eteenpäin ja on siinä päästy jo hywään matkaan, runjaitakin hedelmiä on saatu korjata, joskin hallakin on toijinaan tuhoa tuottanut. Turhaan eiwät ole menneet kansamme luottamus ja ponnistukset.

Meilläkin Amerikan suomalaisilla on omat tehtäwämme ja kutsunuksemme sekä uskonnollisesne että kansallisesne elämäsjämme, kaikinpuolinen kehityksemme

ja olemasjaolomme tarjoaa runsaasti työtä jokaiselle kansaansa rakastavalle henkilölle. Mutta tässä työssä tulee meillä olla riittävästi siiveellistä rohkeutta ja lujaa luottamusta onnistuaksemme siinä huomattavammalla tavalla. Näitä ominaisuuksia on waadittu muiltakin siirtokansoilta, jotka tänne ovat ennen meitä tulleet. Joilta on puuttunut tätä tarmokkuutta, eivät he ole menestyneet, niinkuin tultiin kokemaan varsinkin alkuaikoina tämän maan kehityksessä.

Ajemamme on monessa suhteessa vielä sangen epäwarmalla kannalla. Tuo ilmenee tuntuwalla tavalla kaikissa harrastuksissamme. Ja mikä siihen on syytä? Suureksi osaksi se, ettei ole kyllin rohkeutta ja luottamusta vielä kansassamme työmme ja tulevaisuutemme juhteen. Annetaan epäilykselle liian paljon waltaa ja samalla nuo epäilyksen uskolliset seuralaiset wälinpitämättömyys ja toimettomuus saawat wahwan jalansijan. Ohkei kansallamme täällä olekaan nyt niin erinomaisen loistawa tulewaisuus, niin ei ole kuitenkaan syytä epäillä sen olevan niin synkänkään, että se saisi meitä saattaa epätoivoon ja toimettomuuteen. Waikkei meillä olisi-kaan mahdollisuutta pyrkiä eteenpäin suurten ja mahtawain tavalla, woimme kuitenkin woimiemme ja tykijemme mukaan toimia ja jotain saada aikaan itsemme ja kansamme hyväksi, kun wain teemme uskollisuudella ja toiwon luottamuksen mielellä työtä. Ja jos toisinaan tuntuisiikin waikeammalta ja synkemmältä, niin silloinkin tulee pitää wireillä toiwoa ja luottamusta. Tunnettua-
han on, että pimeänkin päivän perästä woi koittaa kir-
kas auringonpaisteinen päivä.

Luottamuksemme ei saa olla kuitenkaan tuollaista

uhmailewaa ja rohkeaa itseensä luottamusta ja minkä asian eteen hywänjä uhrautuwaa kiihkoilun ja ylpeyden mieltä, waan sillä tulee olla lujja kristillis-siiveellinen pohja ja tulee sitä käyttää ainoastaan totuuden ja oikeuden palvelukseun. Tuollaista wäärää, itseensä ja omiin woimiinsa luottamusta löytyy myöskin paljon, mutta se on kowin sääliittäwää. Ihmisen tulee olla nöhrän ja woimakkaampanakin ollessaan tuntea heikkoutensa ja puuttuwaisuutensa ja muistaa, ettei hänellä itsestään ole mitään, waan. että kaikki hywä hänellä on Jumalan antamaa. Luottamukseemme tulee olla ennen kaikkea perustuksensa luottamuksessa Jumalaan. Silloin se wasta on oikeaa ja kestämää. Täsiä mielessä ovat aina ihmiskunnan jaloinnat ihmiset tehneet työtä ja ovat myöskin siinä menestyneet. Siinä mielessä ovat esi-ijämmekin meille uran awanneet. Elähyttäköön heidän esimerk-
kinsä meitä täälläkin kunniallaasti kulkemaan heidän jälkiänsä itsemme ja kansamme toji parhaaksi.

Pois epäilyks ja epätoivo! Luottamuksella wain tehkäämme työtä ja rientäkäämme innolla eteenpäin tosi-walastuksen tiellä. Vielä on joita ja rämeitä, korpi- ja metsämaita wiljelysalueellamme, jotka tulee raivata auki. Ei ole aikaa epäillä ja toimetonna olla. Työhön! Työhön wain!

M. S — n e n.

Waukeganin Suom. ew.-luterilaisen seurakunnan perustamisvuosi.

Waukeganin suomalainen ewankelis-luterilainen seurakunta perustettiin sitä warten pidetyssä kokouksessa Joulukuun 17 p:nä 1893, missä tilaisuudessa kirjuriina toimi Hugo S. McLean ja puheenjohtajana A. W. Keto. Seurakunnan ensimmäisiksi jäseniksi kirjoittautuivat, paitji jo mainituista, seuraawat: A. Kaipainen, Jaakko Ryndberg ja waimo Hanna, P. Anderson ja waimo, John Hill eli Majamäki, Jaakko Häkä, Matti Hill ja waimo Johanna, Elias Tuomikoski, Carl Carlson, Joel Lindholm, Samuel Sorwari ja waimo Leena, Oskar Penttilä, Jaakko Kenttä, Hendry Nordman, Jaakko Wainionpää, Nisakki Lammi ja waimo Liji, Matti Koivisto, John Perä, Herman Wästi, Matti Fernström ja waimo Raija, Mike Perä, Adolf Hähto, Samuel Perälä ja waimo Hilma, Matti Harju, Abram Erickson ja waimo Lowiisa, John Kujala, Oskar Erwing, Matti Lahti, John Carlson, Lauri Kananen, Justina Lahti, Esaias Wästi, Oskar Ketola, Gustaf Saari, John Djala, Sofia Helander ja Victor Melander. Nimet owat kirjoitettuiina siten kuin ne pöytäkirjassa owat.

Kuukauden perästä kun uusi kokous pidettiin, oli

Suom. ew.-lut. seurakunnan kirkko Waukeganissa, Ill.

entinen kirjuri joutunut puheenjohtajaksi ja puheenjohtaja kirjuriksi ja uusia jäseniä pöytäkirjaan merkittyitä kirjoitettiin: Ejaas Turppa ja vaimo Geda, Jaakko Mäenpää ja perhe, Adrian Niemi ja perhe, Kalle Raitamäki, Antti Suhtala, Kristian Raitanen, Wille Toskainen, Antti Korpacka, M. Mattson, Gust. E. Nyland, Aleksanteri Närwä ja vaimo Sofia, Johan Wainio, Mattilda Lindroos, Herman Huumoo, Aleks Mänty, Herman Luoma ja Herman Zoonanpoika Luoma. Olemme tahonneet mainita nämä alkuperäiset jäsenet, niistä kun useat vieläkin seurakuntaa kannattavat ja nuoremmatkin jiten tulewat tuntemaan alkuperäiset ja rauvaustyöhön osaa ottaneet. Tietyksi on alkajain, jotka owat seurakuntatyöstä aikoja luopuneet waikka paikkakunnalla owattin; toijia on teille tietämättömille kadonnut.

Seurakunnan ensimmäiseen „johtokuntaan“ walittiin esimieheksi työnjohtaja M. Mattson, kassanhoitajaksi Jaakko Ryndberg ja kirjuriksi Ejaas Turppa, jäseniksi johtokuntaan Keto, McLean, P. Anderson, Alba Kaipainen, Samuel Perälä ja Gust. Nyland. Ensimmäinen luffari oli Johan Wainio ja ensimmäinen kirkonpalwelija John Hill.

Jäsenmaksuiksi määrättiin 25 senttiä miehiltä ja naimattomilta naisilta, mutta „naineet naiset owat maksusta vapaat“. Ensimmäisiä jäätöehdotuksia walittiin laatimaan McLean, Keto, S. Kenttä, E. Turppa ja J. Wainio.

Näkyh olleen pitkät ajat tapana koota seurakunnan kokouksissa kolehti seurakunnan hyväksi ja alkoi se seurakunnan toisessa kokouksessa, jolloin se teki \$2.05, seuraawat tekivät \$1.94, 0.73, 0.50, 0.91, 0.86 j. n. e.

Ensimmäiset jäätöehdotukset hyväksyttiin Helmik. 11 p. 1894, mutta ne owat luullaksemme joutuneet tykänään kadoksiin, elleivät ne ole samat, joita wähän tuonempana Suomi-Synoodin yhtyesä mainitaan.

Seuraawassa maaliskuussa pidettiin ensimmäiset illamat „rahaston kartuttamiseksi“ ja määrättiin sijänpäähymänsua 10 senttiä mieheltä. Ja vielä sanotaan pöytäkirjassa: „Päätettiin pitää vaihtelevaa huwitusta, laulua, laujuntoa hnnä muuta, ei kuitenkaan tanssia“.

Samassa kokouksessa päätettiin ensikerran „kutsua pappi seurakuntaamme pitämään jumalanpalweluksia hnnä muita papillisia toimia — —, jostain mistä saadaan h a l w i m m a l l a. Papin tulee olla meidän jäätöjen mukainen“.

„Päätettiin seurakunnan kokoukset aloittaa rukousten lukemisella ja jonkun wirren wärsyn waijaamisella ja noudattaa hyvää järjestystä, puhe pitää käyda wuoroin ja siististi“.

Toukokun 13 p:nä 1894 keskusteltiin ensi kerta hautausmaan ostopista ja § 3:ssa sanotaan: „Pastori R. F. Hendrickson ilmoittaa tulonsa Waufegan suomalaistille toimittamaan kirkollista jumalanpalwelusta Toukok. 20 päivä, ja seurakunta päätti tyytyväisenä ottaa vastaan; palikka ei kuitenkaan papille makseta muuta kuin kolehta“. Samassa kokouksessa päätettiin luffarin käytettäväksi ostaa koraalikirja ja „paikkakunnalta pois kadonneen Redon sijaan jäseneksi seurakunnan johtokuntaan walittiin John Nilson“.

Kesäkuun 3 päivän kokouksessa walittiin M. Mattsonin sijaan esimieheksi waraesimies M. Kaipainen, „hautausmaa päätettiin seurakunnan äänivaltaisten käytet-

täväksi ja niiden, jotka ovat mainitun maan ostoon rahallista apua antaneet. Päätettiin myös pyytää past. S. Tanner Chicagossa olojallaan lähmään Waufeganissa pitämässä suomalaisen jumalanpalveluksen niin pian kuin mahdollista“.

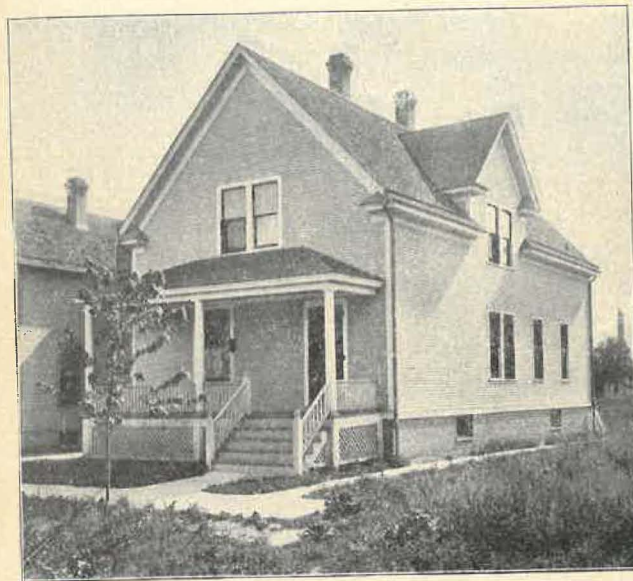
Seuraavan heinäkuun 1 päivän kokouksessa „tehtiin kysymys, josko yhdytään Suomi-Synoodin Kirkkoon ja saadaksemme seurakuntamme vakaisemmalle perustukselle ja nähtiin, että enemmistö halusi tulla yhdistetyksi Suomi-Synoodin Kirkkoon.“

Silloin myöskin „päätettiin panna yksi sata dollaria korkea kaswamaan Waufeganissa sijaitsemaan Kansalliskassaan“ sekä „seurakuntamme naisille perustettiin „Ompelu-Yhtiö“, johon seurakunta antoi kannatusta 5 dollaria ja Ompelu-Yhtiön tuotteet lankee seurakunnan hyväksi. Ompelu-Yhtiön työnjohtajaksi ja rahastonhoitajaksi valittiin Tiina Lahti ja kirjuriksi Zida Sipilä“. Samoin päätettiin ensi kerran ruweta pitämään sunnuntai-koulua, jossa opetusta lupasivat antaa M. Kaipainen ja Johan Wainio.

Seuraavan Elof. 4 p:nä „yksimielisesti päätettiin laillistaa seurakuntamme näitten perusjäätöjen mukaan ja samassa tulla yhdistetyksi Amerikan Suomalaisen Ewankelis-Luteerilaisen Kirkkokunnan kanssa, joka kutsutaan Suomi-Synoodiksi“.

Perusjäätöin 6 § kuuluu: „Tämä seurakunta on perustettu kirkoin ja kouluin pystyttämistä warten kuin myös pappein ja opettajain hankkimista warten sekä werojen kokoamista warten yllämainittuihin tarkoituksiin“. Synää tarkoittanee 4:s pykäläkin, waihkapa sanamuoto onkin wähä omituinen: „Tämä seurakunta tunnustaa it-

senjä Ewankelis-Luteerilaisen Kirkon uskontoon, joka pääajallisesti löytyy muuttumattomassa Augsburgin tunnustuksessa, ja korkein määrä hengellistä uskontoa tässä seurakunnassa on Jumalan sana pyhisissä kirjoitusmuodoissaan“.

Suom. ew.-lut. seurakunnan pappisa Waufeganissa, Ill.

Perusjäätöjen loppupykälässä, § 9, sanotaan: „Mäläluetellut jäätöt ovat niitten lakien alaijet, jotka ovat eli tulewat olemaan woimassa Illinoisen waltion hallinnossa. Nämät perusjäätöt hyväksyttiin yksinomaijella (?) äänestyskellä joka tapahtui mainitun seurakun-

nan laillisesti kutjutusja ja pidetyssä kokouksessa Waufegan kaupungissa Lake Countyssä, Illinoisien valtiossa 4:nä päivänä Elokuuta kelo 2 j. pp. vuonna 1894". Ja seurakunnan laillisistaminen annettiin Esaias Turpan ja Charles Carlsonin toimeksi.

Kokoukset pidettiin vielä seurakuntajäsenten huoneissa ja kokous syysk. 2 p:nä 1904 pidettiin Jaakko Ryndbergin ajunnessa ja valittiin siinä m. m. warawei-juonjohtajaksi Hermann Luoma. Sunnuntai-koulun tarpeiksi päätettiin ensi kerran hankkia raamatunhistorioita ja 2:n dollarin kolehti koottiin sitä warten.

Seuraawassa kokouksessa Samuel Sorwarin ajunnessa Syyskuun 30 p:nä oli keskustelun alajena „edusmiehen hankkiminen wälialkaijeen kirkolliskokoukseen, joka pidettiin lokakuun 17 p:nä Hancockin kaupungissa, Michiganin valtiossa. Päätettiin ottaa edusmies Hancockista ja awonainen waltakirja lähetettiin Suomi-Synoodin esimiehelle pastori J. A. Wikanderille. Kolmanneen pykälän mukaan „päätettiin keskustella pappein kanssa, että joku nykyisistä papeista ottajii wakinajisesti käydäkseen täällä Waufeganissa ja Chicagossa joka toinen kuukauii taikka jopimukien mukaan“. Samassa kokouksessa ensi kerran „päätettiin tiedustella, jos saadaan kirkon tilaa ismajeksi taikka millä hinnalla, joka toimi annettiin W. Mattisonin tuulusteltawaksi“. Ja kolehti seurakunnan kokouksissa kootaan tästedeä ainoastaan erityisten asiain waatiesja.

Seuraawan joulukuun 2 päivänä pidetyssä kokouksessa W. Gillin huoneissa sanotaan pöytäkirjan 15 pykälässä: „Chicagon seurakunnan esitys papin kutjumuksesta hywäksyttiin ja jätettiin heidän toimeksi.“ Tämä

esitys wähitellen kehittyi jiksi, että Waufeganin ja Chicagon seurakunnat jaisiwat yhteisen papin.

Waufeganin suomalajien seurakunnan waiheista enjinäijenä toimintawuonna tekee „taloudenhoidon kirjuri“ jelfoa wuorikokouksessa tammik. 6 p:nä 1895 seuraawas-ti: Seurakunnan kutjumuksesta on ollut pappia wiisi eri fertaa. Syntyneitä 12 lasta ja kuolleita ainoasti yksi. Poismuttaneita on 28.“ Olii ollut hauska tietää jotakin seurakunnan wäkiluvusta ja keitä opettajia täällä enjinäijenä wuotena on käynyt, mutta pöytäkirjassa ei jitä tarkemmin mainita.

M. M.

Joulupuun merkitys.

Krummacher.

(Saksasta hirtan mutailien suomenki N. B.)

Texti: Hesekiel 17: 22—24.)

Minä tahdon olla niinkuin viheriä
honta, minussa pitää sinun hedelmäs
löytämän. Sof. 14: 9.

„Näin sanoo Herra, Herra.“ Niin, hän sitä sanoo, eikä kukaan muu, vaikkakin profeettansa Hesekielin kautta. Mikamme uskomattomain kielittelijäin saastaisilta huulilta kuuluu alinomiaa, että hän, joka on luonut suun, ei itse kykenisi puhumaan maan päällä. „Näin sanoo Jehowa“. Tämä on se nimi, jonka kautta hän ilmoittaa itjensä muuttumattomaksi, joka pitää uskon ja liitot. Niin hän sanoo. Oi, tunnenmehan me hänet. Hän on se jama, josta on kirjoitettuna: „niin rakasti Jumala maailmaa“. Suomaa, hän ilmoittaa meille juunnitelmainja suloihen ihanuuden. Minakin josjakin kohden hän kohottaa huntuu silmäimme edestä. Kokonaan ei hän voi ääneti olla siitä, mitä hänellä on mielessä. Mehin saavat iloita, jotka eivät saa elää siihen aikaan, että täällä maan päällä jaijivat nähdä hänen rakkautensa työt tähtettyinä.

Hän alkaa: „Minä tahdon myös.“ Sanalla „myös“ viittaa hän edellä olevaan. Mitä hän tarkoittaa, ilmaisevat edellä käyvät värsyt tässä 17 luvussa. Siellä ennustetaan Nebukadnezarista, Babelin kuninkaasta, että hän, ison kottan tavoin juurilla siivillä laskeutuu alas ja murtaa seedripuun, s. o. Israelin kruunun, korkeimmat oksat, nimittäin hävittää ruhtinas Sedekian ja hänen huoneensa, ja vie hänet ynnä kansansa kansja Babiloniaan. Surullinen sanoma. Sen johdosta moni Israelissa laskee päänsä murheella alas ja huokaa: oi, oi meitä. Tämä koskee uskollisen Jumalan sydämeen, ja ikäänkuin olisi hän tahtonut janoa: ole rauhoitettu, äläkä anna pelotuksen voittaa itseäsi, älä itke, juuri kuin kaikki olisi menetetty: „Minä tahdon myös ottaa forkian seedrin wejan ja istuttaa sen“; — ja me aavistamme, kuinka aivan toisellaisessa muodossa hän on sen tekewä.

Mutta ketä tarkoittaa hän korkealla seedripuulla? Tokkohan Israelin kansaa? Niin, woipipa siten olla. Sillä olihan Israel korkea seedripuu, voimakasta ja ihanaa kasvia, valittu niitten ilmestysten ja armonosotusten kautta, joita Herra oli sille suonut, ennen muita maan seedripuita; kansa erityijillä etuijuukjilla ja tarkoituspäällä, Jumalan kansa, erityijessä merkinnösssä, hänen lahjainja ja siunauksensa kautta. Korkea ja ihana seedripuu oli Israel, tarkotettu yli maailman lewittämään hedelmälliset oksansa. Ei kuitenkaan seedrillä tektisjämme tarkoiteta niin paljon Israelin koko kansaa, kuin paljoa enemmän yhtä ainoaa huonetta, nimittäin Laawetin huonetta ja kuninkaallista sukuperää. Niin tämä Herran woideltu, „mies Jumalan sydämen mukaan“, jonka perjoona ja hallinto kuwaji tulevaa Mesjiasia ja

hänen waltakuntaansa, oli se korkea seedri, jota Herran tekstissämme tarkoittaa. Tämän seedripuun oksista ottaa hän ylimmän wejan. Ylimmän? — Niin, ymmärrämmehän. Abraham, Iisak ja Jakob muodostivat tämän kuninkaallisen puun juuret. Judassa, Salmonissa, Boakesissa, Ruthissa y. m. kohosi woinakas ja toiwokas wartalo. Obedissa ja Jessessa saavutti wartalo päämääränsä, ja Daawetissa ja Salomonissa leweni wiheriä, lehdekäs latwa. Puun ylimmät oksat, latwa, josta Herran oli päättänyt murtaa wejan, tarkoittawat Daawetin kuninkaallisen huoneen äärimmäisiä ja viimeisiä jälkeläisiä. Mutta tuota wejaa viimeisistä oksista, josta tuo loistawa, ihmeellinen waltakunta muodostuu mistä on sitä etjittäwä? Käymme Siionille; siellä häntä ei ole. Turhaan etjimme häntä kuningasten huoneista ja Salemin tytärtien joukosta. Ei kukaan tiedä mitään sanoa muinoin mahtawan kuningas-seedrin oksasta, joka vielä wiheriöitsee. Menemme Betlehemiin, pieneen, pyhään wuorikaupunkiin; — ja katjo, siellä hänet löydetään. Köyhän halwasja majassa wiheriöitsee tuo maailmalle tuntematon weja, mutta sitä tunnetumpi Jumalalle ja hänen enkeleillensä. Ette tietämätönnä kauniista kukoistuksestaan, lewittää se ympärilleen nöyryyden ja jumalisuuden rakastettawaa hajua. Hellit, näkymättömät kädet hoitawat, wartioiwat ja kostuttawat sitä. Betlehemin oksan, neitsen Daawetin juwusta, nimi on Maria, ja tuskin woi lausua, kuinka rakastettu ja korkeaksi arwattu se on Jumalan filmisjä.

Tästä kuninkaallisen seedripuun viimeisestä (äärimmästä, ylimmästä) oksasta murtaa Herran wejan; ja huomaa — tämä weja on tulewa joulupuuksemme. Hän

„taittaa sen“. Oi, ymmärrämmehän. Waikka lihan puolesta inhimillisestä äidistä syntynyt, hän kuitenkin eroitetaan tawallisesta inhimillisestä jukupolwesta. Hän taitetaan puun wartalosta ja hän on tulewa uuden paljoa korkeamman ja ihanamman juwun juureksi. Taitetaan niin, että Daawetin huoneella, kuten koko Naprahamin juwullakaan, ylipäänsä ei ole juurempaa omistusoikeutta häneen kuin koko maailmalla. Herran tahtoo hänet taittaa siitä erityisestä juwusta ja kanjasta, josta hän puhkei ja syntyi, ja istuttaa hänet juureen awaraan maailmaan, niin että hän woi tulla ilman poikkeusta pelastukseksi ja innaukseksi kaikille kanjoille. Tarwinneekohan minun sanoa, ken tämä weja on. Tutkikaat profeettoja, usein, usein siellä hänestä puhutaan. Mitä sanoo Jesajas? „Oksa on puhkeawa Iisain juwusta ja weja hänen juurestansa, jonka päällä Herran henki on lepääwä“. Ja Jeremias? „Katjo se aika tulee, että minä Daawetille herätän wanhurskauden wejan; hän on olewa kuningas, joka on hywin hallitsewa.“ Olkoon tässä kylliksi. Weja on Kristus; Immanuel on oksa, syntynyt Daawetin juwussa, Marian poika, mutta kuitenkin pois murrettu, eli kuten apostoli sanoo: „erotettu syntijistä“, sinnyt P. Gengestä, ijankaikkinen, ihmiseksi tullut sana, pyhä Jumalihminen.

Kristus on siis seedripuun weja. Sywästi merkitsewä kuwaus. Morsian R. Weijasja aawisti sitä jo. Hänen wartalonsa, hän laulaa, on kuin Libanonin walittu seedripuu. Seedri on kaunis puu. „Katjo,“ riemuitsee Daawetti kuninkaamme edessä, „sinä olet kaunein ihmisten lasten seasja, otolliset owat sinun huuleji.“ Wejat talwet wiheriöitsee seedri, eikä milloinkaan menetä latwansa tuoreutta. Kristus on ijankaikkisesti wiheriöitsewä elä-

män puu, kuten hän itse kerran sanoi: „Kos tämä tapahtuu tuoreessa puussa, mitä silloin tuova tapahtuu?“ Tämä matkustajalle, joka auringon paahteessa on janoon nääntymäisillään, on seetripuun tuuheain oksain juojaava warjo wirvoitukseksi, joka muistuttaa Kristuksen ja hänen ristiin jä lemittämää ruunausta. Ei mikään puu ole kestävämpi ja siis pelkoiksi ja perustukseksi tarkoituksenmukaisempi kuin seetri, jota ei mikään mato jäydä ei mikään mätä jöwytä. Kristus on myöskin ijankaikkinen, häviämätön perustus, jolle meidän tulee kaikki toiveittemme huone rakentaa, että se voi pysyväinen olla. Kauniiksi wejaksi voidaan tätä ennalta luovattua nimittää, sillä sellaisena esiintyy hän, tuo lempeä syntisten ystävä. Hän tuli luoksemme lapsena, niin että jo alusta alkain pelto meistä väistyi. Köyhänä, ilman maailman loistoa hän tuli, että köyhällä ja alhaisilla olisi luottamusta häneen, eivätkä ajattelisi, että huomattava, korkea herra ei kaikeikkaan heitä warten ole tullut. Säwyijänä ja jydäimestä nöyränä esiintyy hän, kuten se, joka ei tahdo järjettyä ruokoa murentaa, eikä suitsewaa kynttilän jydäntä jammuttaa. Sellaisena hän tuli, ettei kenkään tuntisi itseään estetyksi wapaasti lähestymästä häntä, walittaaakseen hänelle puutteitaan ja kärsimyksiään. Ja sellaisena hänen täytyikin luoksemme tulla, että me, omissa tunnoissamme tuomitut ja peljestyneet ihmisparat, emme pelkäisi häntä, waan lapsellisella uskalluksella ja luottamuksella kääntyisimme hänen puoleensa.

Näin me tuon kalliin, ihmeellisen wejan tunneimme. Katsokaamme nyt, mikä määräys tällä wejalla on. „Näin janoo Herrä, minä tahdon istuttaa hänet korkealle

wuorelle, nimittäin korkealle Israelin wuorelle tahdon minä hänet istuttaa.“ Ken ei Jehowan puhetta tässä älyäisi? Israel oli itse aiasja wuori, jota kirkas aurinko säteillään walaisi, sillä wälin kun muut kanjat olivat joko autioitten aawikkojen tai jumun peittämien laaksojen kaltaisia. Israel oli walittu eläväksi kynttiläjalaksi, joka koko maailmaa walaisi. Kuten korkea, walaisu, monitorninen tuomiokirkko kohouu yläpuolelle kaupungin muitten rakennusten, niin kohouu Israel, sen ojakki tulleitten ilnestysten kautta yli maailman kaikkein muitten kanjain. Se oli korkea wuori, vaikka ei juinkaan itensä kautta. Herran käden kautta oli se, mitä se oli, ja Herran armoa tuli sen kiittää. Tällä elävällä wuorella nyt Jumalan ihana weja istutettiin. Tällä maailman silmäin edessä werraton joulupuu kohotettiin. Kuten muinaisina aikoina korkeilla wuoren harjanteilla pystytettiin lippu merkiksi, minne heimojen oli kokoonnuttawa; niin tuli Kristuksen kokoontumislippuna asetetuksi Israelin wuorelle, i. o. hän tuli ihmiseksi Israelin kanjan keskuudessa, tähän kanjaan ja maahan kun erittäin kaikkein silmät maan päällä olivat tähdättyinä, että koko maailma hänet hawaittisi ja kaikki jydämet iloititsiwat hänet kohdatekseen. Ja kun jitemmin apostolit, wanhan Juudaan jaloimmat pojat läksiwät maailmaan juuren sanomansa, ewankeliumin saarnan kansja, silloin jelsoi weja todella ylhäällä, Israelin korkealla wuorella, ja pakanat näkiwät hänet laajalti kaikkialla, ja tuliwat wakuutetuksi samalla kuin he lauloiwat hänelle Sofiannaansa, että armo ja totuus on Jumalasta tullut. Mutta mitä on weja waijuttawa? „Sänen pitää“, janoo Herrä, „oksia saaman ja hedelmän kantaman ja juurekki seedi-

ripuukki tuleman." Oi mitä julojia salaisuuksia löytyy kätkettynä näitten kuvain takana.

„Hänen pitää oksia jaaman“, sanotaan ensiksi. „Minä olen viinipuu ja te olette oksat“, sanoo Herrä. Hänen jopiji myös sanoa: Minä olen jeedri, te olette oksat. Keitä hän tarkoittaa? Teitä kaikkia, jotka ette elä itsellenne, vaan Kristukselle, „joka teitä on rakastanut ja antanut itsensä teidän edestänne“, teitä, jotka olette tulleet irrotetuksi luonnollisen elämän ja oleennon kuivasta ja kuolleesta rungosta, ja istutetuksi Kristukseen totijessa uskossa P. Hengen kautta. Oi, miten paljon tarvitaan olla elävä oksa Kristuksessa. Sitä warten on tarpeellista menettää oma elämänsä, luopua kaikesta luottamuksesta itseensä ja antautua ruumiineen ja sieluneen ristinnaulitun armohelmaan, perustaen kaikki toiveensa yksiuomaan hänen autuuttawaan armoonsa. Tarvitaan sydämen halulla ja itäwöimijellä kiinni riippumista hänessä, ja ettei muualta, vaan hänestä elämän lähteestä, odoteta jokapäiwäistä rawintoa sielulle. Kun hän jitten tulee sydämemme ja ajatustemme keskijesteeksi, toiveittemme ja halujemme esineeksi, silloin idämme ja kaswamme kuin oksat hänessä, imien rawintoa ja elämää hänestä, wiheriöiden ja kantaen hyviä hedelmiä hänen mehustaan. Wesa itää ja työntää esijn oksia wartalostaan, kuten teksitimme ilmoittaa. Kristus on siten elämämme, ja hänen jiiis owat hedelmätkin, joita hän meissä kaswattaa, ja niin kaikki tapahtuu Herran armosta, joten meillä ei ole mitään kerskaamista. Kuinka ihanaksi jeedripuukki eiö olefin oksa jo tullut, ja kuinka eiö se päiwä päiwältä yhä kaswa. Kuwa laskeekaan kaikki ne wiheriät, helottawat oksat, jotka owat hänestä kaswaneet jen jälkeen kun hän

Stomat. teijäkoulu Sinteractisita, Mich., 1905.

halpana nouji Betlehemissä? Katjo Pietaria, Paawalia ja muita apostoleja; mitä offia Sumalan jeedripuusja. Ja Maria ja Magdaleena ja Kananean waino ja monta muuta, niin hywästi Herran yhteyteen kaswanutta kukoistawaa ofjaa. Ujattele niitä lukemattomia, jotka maan päällä owat elämänsä alttiiksi panneet, jaadakse on olla ojalijina jumalallisesta elämästä Kristuksessa; yhdistä näihin kaikki uskowaijet meidän aikanamme kristi- ja pakananain piirisjä, „jotka pitävät kaikki raiskana ja wahingoksi lufewat Kristuksen woittamisen rinnalla“, ja joille hän on tullut elämäksi, rauhaaksi ja riemukki; ajettakaat kaikki nämät läsnäolewina sieluinne silmäin eteen, ja niin woitte nähdä ihanan jeedripuun, Kristuksen, uskowaijensa kansja, täydesjä kukoistuksesjaan edesjänne.

Kuitenkin tarwoitetaan niillä ofjilla, joista tekstisjämme on puhetta ylimalkaan toisellaisja ofjia, kuin mitä ylempänä on sanottu. Ujityinen kristitty on kyllä ofja Kristuksessa, mutta tämä runko tuottaa ofjia myös ylejemmäsjä merkinnössjä. Hänen profeetallinen, ylimmäispapillinen ja kuninkaallinen toimensja owat tällaisja ofjia; ja kuka lufekkaan kaikki ne werrattomat ja kallisarwoiset hedelmät, joita nämät ofjat meitä warten kantawat. Hänen profeetallisessa wirassjaan on meille totuuden hedelmää jumalisyuteen, joka taitwaallijena tähtenä ojottaa meille elämän tietä peittäimättömällä walolla. Hänen ylimmäispapillisesta toimestaan ammennamme yhtein anteeksi saamista, Sumalalle helpawaa wanhurskautta, jekä rauhaa, joka kaiken hymmärhksen yli käy. Hänen kuninkaallisen wirkanja hedelmiä owat sydämemme uudistus Hengen kautta, sielujemme suojaaminen perfeleen

ja maailman hyökkäyksiä vastaan, ja je täydellinen pyhitys ja firfastus, joka meitä tuolla puolella haudan odottaa. Niin tuli Seesus tässäkin merkityksesjä ihmeelliseksi jeedripuuksi, ja hän on sitä vielä tänäkin päivänä ja on sellainen ijankaikkisesti olewa.

Ja kaikellaiset linnut“, sanoo Herra vielä, „pitää taitaman ajua hänen allansa ja hänen ofjainsja warjon alla lepäämän.“ So tämäkin on tapahtunut ja tulewaisuudesja yhä laajemmasja määräsjä on niin toteuwa. Linnut owat ihmissieluja, mikäli ne vielä owat irralaan Kristuksesta, leijailten, kuten Noan Kytynen edes takaijin syntimeren aaltojen yläpuolella, lepoa löytämättä. Kuinka monet tuhannet owatkaan tämän taitwaallisen jeedripuun warjosja toiwaitensa päämäärän, tarpeittenja tyhdytyksen löytäneet; kaikellaisja lintuja, walkeita, mustia, ruskeita — kunniallisja, turmeltuneita ihmisiä kaikellaisista jäädyistä on tuon wesan ofkien warjon alle istuutunut ja siinä lepoa löytänyt. Ja vielä juurempi tulewaisuus on jeedripuulla. „Ja kaikkien puitten maan päällä pitää tietämän“, sanoo Herra lopuksi, „että minä Herra olen Borkian puun alentanut, ja matalan puun ylöntänyt, ja wiheriäisen puun kuivannut, ja kuivan puun wiheriäiseksi tehnyt. Minä Herra jen puhun ja teen jen myös.“ Näillä sanoilla Raikkiwaltias Sumala lupaa Kristukselle lopullisen woiton koko maailman yli. Hänesjä ylhäiset, mielesjään itjerakkaat ja ylspeät alennetaan, mutta yksinkertaiset ja nöyrät hän korottaa. Babylonin, Etyptin, Rooman ja Uteenan matawat waltakunnat owat uupuneet pakanuuden synteihin, mutta niitten raunioille on Kristuksen waltakunta rakennettu, joka on kestäwä. Samaten on häwiwä ne monet

epäuskon keijumät opit, joita nykyaikana ylpeästi jaarna-
taan, kun sitä vastoin Herran puu pyhyy, ja sen ofjat,
waikka toijinaan niin jurkastuneet ja halwejitut, kuiten-
kin wiherioitsemät ja puhkeawat todelliseen kukoistukseen-
ja jilloin, kuin kaikki maallinen ja inhimillinen ainaijijji
ajoijji lakastuu ja kuoleutuu.

Täällä ajassa jo me jaamme ja meidän tuleekin
tästä joulupunista iloita. Tefin äidit ja ijät, jotka ette
woi lapjianne warten kannista joulukuusta koristaa, jaat-
takaat heitä näkemään ja tuntemaan tätä taivaallista
joulupunista. Sen walossa woimme me waihemmatkin
ihmijet yhä iloita, joissa luonnollinen joulupuu ei enää
lapsukaisen ilon tunteita woi ihnyttää.

Joulu on meitä taaskin lähestynyt, juhla, joka ni-
menomaan on taivaallisen ijämme yhä uudistuwaa muis-
tutusta meille, että hän on meitä warten joulupunin wal-
mistanut. Hän kehoittaa meitä ja toiwoo, että tulijimme
tämän puun luo iloittjemaan ja riennuttjemaan sen wa-
losja, ja nauttimaan sen ofjain hedelmistä.

Tulkaat siis, ottakaat ja nauttikaat, niin että kaikkien
iydännimistä kohoajji wastauttjeksi hänen kehoittukseenja
morfiamen sanat korkeassa Weijussa: „Minä istun sen
warjosja, jota minä halajan, ja hänen hedelmänjä on
makea minun juulleni“. Amen.

Nurmijärwen suom. ew.-lut. seurakunta.

Nurmijärwen suom. ew.-lut. pyhän Johanneksen
seurakunta lukee perustuksensa 14 päivästä lokakuuta
1894, jolloin ensimmäijet suomalaiset uudisasukkaat aset-
tuiwat ajumaan tälle paikkakunnalle ja pitiwät ensim-
mäisen seurakunta-kokouksen ja asettiwat ensimmäisen
wirkakunnan, päätökjellä yhtyä kirkkokunnan yhteyteen.
Tällensjä jäi seurakunta-asia kunnas taas lokakuulla 1895
pidettiin kokous M. Taluksen ja S. Myllärin talossa,
jossa kokouksesja keskusteltiin kirkon rakennuksesja ja
suomalaiisten yhteisessä kirkkomaasta ja päätettiin jakaa
se neljäkymmentä efferiä, jonka Duluth St. Paul rau-
tatie-yhtiö lahjoitti Nurmijärwen suomalaisijlle, niin että
tulee 5 efferiä kullekin kirkolle, kun nimittäin huomattiin
että suomalaisijlla täytyy olla useampia kirkkoja. Näin
taas päästiin eteenpäin kunnas w. 1896 maaliskuun 16
päiwä alettiin kirkon rakennus-homma. Waan nyt oli
tarpeen jaada kaikki suomalaisijet yhteen seurakuntaan.
Näniä rupeji kuulunaan, että ei saa kuulua Suomi-Sy-
noodiin, ja niin tuo hyvä päätös, joka ensi kokouksesja
tehtiin, jittenmin hylättiin ja seurakunta sai itsenäisen
seurakunnan nimen. Jumalan janaa jarnaamasja meille
kaksi pastori. Väcf ja S. Sarwela y. m., kunnas viimein

ofui tuo rettelöistänjä kuuluisa W. Williamson tännekin ja sai täällä puoluekiikkon niin juureksi että wafawamat seurakuntalaiset huomasiwat waaran olewan kowin pelottawan ja ryhtyiwät sitä estämään sulkemalla kirkon owet W. Williamsonilta. Mutta waara oli auttamaton. Kirkon owet murrettiin W—n kehoituksesta ja se oli itsenäisen seurakunnan loppu.

Suomi-Synoodin seurakunnan kirkko, Nurmijärvellä, Minn.

Suomi-Synoodiin kuuluwa pyhän Johanneksen ew.-lut. seurakunta on osa loppuneesta itsenäisestä seurakunnasta ja lukee se alkunsa 14 päivästä tammikuuta 1900, jolloin seurakunta alkoi wafawan toimintansa. Pappina on seurakunnalla ollut alusta alkain pastori S. Sarmela. Kirkon perustus on laaskettu 12 päivä lokakuuta 1901,

ja vihittiin se tarkoitukseensa 9 päivä toukokuuta 1902. Kirkon koko on 38 jalk. pitkä, 24 jalk. lewää ja 14 jalk. korkea; tapulin korkeus on 46 jalkaa ilman ristiä. Kellarikerros on 30 jalk. pitkä, 20 jalk. lewää ja 8 jalk. korkea. Kirkko sijaitsee leski Neeta Kallion maalla puoli mailia Finlaysonin kaupungista Fish Lake'n rannalla.

Nurmijärvellä, Finlaysonissa, Minn., elokuun 13 p. 1905.

Thomas Hannu.

Tiefenthal ja pastori Grünhagen.*)

(Pastori Lutwiik Sarmfin jaksankielisestä kirjasta „Goldne Aepfel in silbernen Schalen“ suomennanut S. K. K.)

Lähetysjuhlanme ensimmäinen päivä oli kulunut loppuun. Oli tullut myöhänen, mutta myöhään yöhön asti kajahtelivat ylistys- ja kiitoslaulut huoneissa, alkaen pappilasta aina etäisimpiin talonpoikaistaloihin ja niin myöskin ympärillä oleviin kyliin asti, sillä kirkonkylässä ei ollut pitkään aikaan tilaa kaikille juhlawieraille, waikkei ainoastaan kammarit ja tuvat, waan myöskin heinäladot jaiwat ottaa wieraita vastaan. Ja se oli juunattu ilta, jolloin niin monta läheltä ja kaukaa tullutta weljeä ja sijarta woi keskenään wirwoittaa itseään ja awata sydämmensä. Kiitän Jumalaa, että oli myös tullut niin paljon pastoreja ja opettajia eikä uskollinen superintendenttimmekään jäänyt tulematta; eihän hlipaimenkaan jowi olla poisja jellaisesta juhlasta.

Toisena päivänä, jolle me olimme rukoilleet Herralta kaunistaa ilmaa, oli mentävä erääseen paikkaan, joka on keskellä yksinäistä nummea, ja jonka nimi on Tiefen-

thal. Minkätähden? — sitä en ollut sanonut, tahdoin sanoa sen wasta paikalla ollessamme. Mutta yhtenä yhnä oli sekin, että aurinko hiukan afrikalaiseen tapaan paistaiji juhlawieraiden päähän, ettei weljillä Afrikasja yksin olisi kuuma. Kamulla kello 9 aikaan juuri joukko niitä, jotka tahtoivat yhdesjä waeltaa Germannsburgista, oli kokoontuneina lähetystalon luona ristinlipun alla, joka liehui iloisesti juuresja mastopuussa. Oli paikawää minusta, kun en woinut ottaa ojaa käwelyretkeen, koska olin wasta juuri parantunut kowasta taudista. Tuollaiset waelusretket owat muutoin mieluisimpia retkiäni maan päällä. Silloinhan woi tiellä menessä lau-laa niin iloisesti wäkijoukkojen kansja, jotka owat retkeilyllä, silloin jaattaa niin sydämmellisesti ja luottamuksella puhella weljesten joukossa Jumalan waltakunnasta ja wäliin jonkun kerran tilaisuuden jattuesja työntää jonkun matkatowereista, warjinkin lapista, matalaan kuoppaan. Tuo kaikki täytyi nyt kieltää itseltäni ja astua wauuihin. Saawuttuaan lähetystalolle lähti matkue liikkeelle nummen kulkuloita kohti. Pajuunain ja kiitoslaulujen kajahdellesja kulkivat wäkijoukot eteenpäin, lähes kahden tunnin matkan, nousten yhä ylemmäksi ja todella — sillä Jumala oli kuullut rukouksemme — auringon kuumien säteiden paahtaesja. Silloin täytyi monen aika lailla hifoilla, jopa minunkin wauuisja istuesjani. Se oli kirjawa matkue, pitkä rivi wauuja ja noita ihmislaumojä; yksinäinen nummi oli saanut eloijuutta! Wihdoin, kun oli saawutettu melkoinen korkeus, mentiin sieltä äkkiä jyrkästi laskeutuwaan sywyhteen. Se oli Tiefenthal. Tämä on warjin ahdas laakso, tahi pikemmin jynä leikkaus kahden wuoren

*) Sue: Tiefenthal ja pastori Grünhagen.

wälillä, joista toinen on paljas, toinen kaswanut täyteen havupuita. Mhaalla on tyhjä mehiläisaituus, nimitetty pastorin mehiläisaitukseksi, sillä tämä, jomoin kuin tuo meijänpeittämä wuori, kuuluu täkäläiselle pastorille. Samaan aikaan kuin mekin tuli kaikista ympäristön kylistä waellusjoukkoja ja purojen lailla, jotka rankkasateen perästä hököhivät wuorilta alas syvyyteen, wierisivät nyt ihmisaallot syvyyttä kohti. Mastoman nuoren rinteellä jain wihdoin paikkan, wejjein ympäröimänä, jotka pitivät käjisjään pajuuniam, joiden kaifu tunkeutui woimakkaasti sywän laakson läpi ja taittui tärisyttävänä kaifuna wastapäätä olewaan wuoreen. Kärettömät ihmisjoukot sijoittuivat molemmille rinteille ja laakson pohjaan ja kajahuttivat moni tuhataänisistä kirkkuisista tuosja taiwaan jinilaen alla kiitoslauluanja jotalaumojen Herralle. Ensin laulettiin, wuoroin pajuunain mukasoitolla wuoroin ilman, tuo ihana wirsi: „Riemuitkaa kristityt, Kun Jumal' Poikanja jne.“ Sitten, noiden mahtawien säwelien kaijuttua, seurasi saarna Gepr. 11: 32—40 wärsyjen johdosta: Niinkuin olemme juuri kuulleet pyhästä raamatusta, niin on, rakkaani, kähnyt marttyyreille, noille totuuden todistajille: rikkikatut, läwitte pistetyt, kiwitetyt, miekalla surmatut, tahti kuruudesja ympäri waeltaneet, erämaissa, wuoristoissa, mäen rotkoissa ja maan kuopissa, joille maailma oli mahdoton. Jo Uudessa Testamentissa luemme, kuinka Pietarin ja Paatwalin täytyi wirua wankehuoneissa, kuinka Stefaanus kiwitettiin, Jaakoppi mestattiin miekalla, kuinka juutalaiset wainosivat korkeasti ylistetyn Wapah-tajan kaiffia tunnustajia, tempasivat ne huoneista, wiskasivat wankehuoneisiin ja ihastuivat heidän

kiwittämiseensä. Ja niinkuin juutalaiset ensin alkoivat, niin owat pakanat sitä jatkaneet, eikä sadat, ei tuhannet, waan monet sadat tuhannet kristityt owat kymmenessä suuresja krittityjen wainosja werellä wanhistaneet uskonsa Herraan Jeesukseen Kristukseen ja hänen pyhän nimensä uskollisen tunnustuksen. Wiimewuotisesja lähetyshlasjamme Wiidenisja olen kertonut teille pyhään apostolien Pietarin ja Paatwalin sankari- ja marttyrikuolemasta, joiden nimen mukaan nimitetään rafas Hermannsburgilainen kirkkomme, sekä pyhän Laurentiuksen kuolemasta, jonka nimellä Wiidenin kirkkoa nimitetään. Ja tänään, kysytte te, tänään tahdot meille taas kertoa marttyyreistä? Me päätämme sitä tekstistä, jonka olet walinnut! Mutta minkö tähden aina marttyyreistä? Rakkaani, minulla on erityinen rakkaus marttyyrihin, enkä tiedä, miten se tulee, jokaisella lähetyshlasjalla täytyy minun erithisemmin eläwästi muistella marttyyrejä. Minä luulen sen tulewan jittä, kun olen wakuutettu, että tuo yhä enemmän kaiffisja eläwisjä kristityisjä kaswama lähetyssinto ojottaa Kristuksen kirjon tähtywän pian paeta Euroopasta ja tuon lähetyssinnon, heidän huomaamattaan, olewan kristittyin pyrinön, walmistaa kirkolle sijaa pakanamaailman erämaassa. Luullakseni juuri sen wooffi, ettei marttyyriajat enää ole meistä kaukana; antikristillinen waltakunta lähenee yhä nopeammilla askeleilla ja tulee yhä mahtawammaksi, luopumus Kristuksesta tulee yhä suuremmaksi ja yhä päätävämmäksi, kristikunta tulee yhä enemmän raadon kaltaiseksi, ja misjä raato, sinne kottat kokuontu-wat. Sentähden tulee lähetyssitoimi olemaan yhä enemmän se jotalippu, jonka ympärille kaiffi totiset eläwät

kristityt keräytyvät, sillä pian toteutuu, mitä on kirjoitettu Nm. k. 12: 14—17 wärjhisjä. Kun nyt siis näen sellaisia suuria joukkoja juhliwia ja ylistäwiä kristityitä toistensa parissa, silloin aina ajattelen: Mitä, jos aivan nyt waino puhkeaisi, olisivatko nämä kaikki myöskin uskollisia todistajia ja marttyreja, ja kärsiwätkö he kaikkea ja antaisivatko viimeisenkin weripisaransa ja kärsiwätkö kaikki kidutukset mieluummin kuin luopuisivat ja kieltäisivät Kristuksen? Niinpä, kun ajattelen, kuinka noina werisen wainon aikoina kristillinen kirkko todisti, taisteli ja kärsi niin woimallisesti, kuinka silloin uskon, rakkauden ja toivon woima tuli ilmi, joka riemuitti vielä polttorowiollakin, ja kuinka kristikunta nyt on niin kylmä, niin pensä, niin tyhjä rakkaudesta, silloinpa melkein soisin tulewan kunnan wainon, häiritsemään noiden mukawiksi ja yllättäviksi tulleiden kristittyjen lahoa rauhaa ja herättämään Jumalan taistelujain oikeata sankariurhoutta. Ja sellaisia woimakkaita sankaritaisteluja ei ole taisteltu yksin juutalaisten ja roomalaisten aikana kristillistä kirkkoa perustettaessa, myöskin tuolla kalliilla, siunatulla uskonpuhdistusajalla on ollut marttyyrinsä, jotka kalliin luteerilaisen kirkkomme puhtaana sanan ja oikeiden sakramenttien puolesta ovat panneet ruumiinsa ja henkensä alttiiksi. Kenelle eivät olisi tunnettuja nuo kaikki uskollista nuorukaista, jotka Kölnissä Rheinin warrella woitonwirsjiä weisaawina poltettiin polttorowilla, tuota Henricki Zütppheniläistä, jonka täytyi antaa henkensä Ditmarschenissa, noita tuhansia, joita katoollinen inkwizitiooni-oikeus murhasi tai poltti, noita tuhansia, joiden on tähtynyt wirua katolilaisten wankiloissa ja luostareissa, ollenkaan lufematta niitä satojatuhansia, jotka ka-

tolilaitsten alkamisja uskonnonjodissa werellään kasteliwat taistelulentät ja owat kuolleet kirkkonsa uskon tähden! Ja nyt minä tahdon teille sanoa, minkä tähden olen tänään tuonut teidät tänne Tiefenthaliin. Me seisomme täällä pyhällä maalla, marttyyrien paikalla! Kuulkaa, mitä isänne owat kärsineet puhtaana sanan ja sakramenttien tähden.

Tapaus, jonka tahdon jutella teille, on tapahtunut wuojien 1521 ja 1530 välillä. Sillä kronikassa, josta olen lufenut tuon kertomuksen, mainitaan Speierin waltiopäiwistä; mutta Augsburgin waltiopäiwistä ei siinä puhuta mitään. Ja wiimemainitusta olisi warmasti mainittu jotakin, jos se olisi ollut jo pidetty, koska rakkaat ruhtinaamme, Bineburgin herttuat Ernst ja Frans owat muiden kanssa tunnustaneet kalliin Augsburgin uskontunnustuksen. Noina aikoina oli Hermannsburgissa nuori katoollinen pastori ylhäisjätyhistä sukua; sen nimi oli Kristofer Grünhagen ja hän oli armelias mies. Tämän luo tuli eräänä päiwänä muuan käsityöläis nuorukainen ja pyytää saada palasen leipää. Oli talwis aika ja tuo ihmiskraukka oli kokonaan köntistynyt. Nuori pastori tuntee armelijaisuutta, käskee tarjota nuorukaisrakalle ruokaa ja juomaa ja osottaa hänelle paikan *f l e t t i s s ä* (joka on awonainen porstua, warustettuna matalla tulisijalla), että hänkin woisi kylmettymättä jäseniään lämmittää. Sittenkun poika oli syönyt eikä ruokustakaan laiminhyönyt, ojentaa hän tyytywäisenä jäsenensä alas lämpimälle liedelle ja wetää jitten kirjoitetun kirjusen taskustaan, jota hän lufee innoikkaasti ja hartaasti. Grünhagen ihmettelee, että käsityöläispoika osaa lufea, ja vielä päällisessä kirjoitettua kirjaa. Tämä aj-

fana kyllä panisi käsityöläispoika sen pahakseen, jos epäil-
täisiin hänen lukutaitoaan. Mutta sekin, että nyt kaikki,
kõyhimmät ja pienimmätkin, osaamme L u k e a, se juuri
on myöskin uskonpuhdistuksen siunaus, jonka kautta was-
ta kansakoulut perustettiin. Siihen aikaan ainoastaan
oppineet ja papit osajivat lukea eiwällä maallikot, ei
edes aatelismiehetkään hymmärtäneet siitä mitään. Ute-
lijaana hiipi sen wuoksi Grünhagen tuon merkillisen kä-
sityöläis nuorukaisen luo, joka osaa lukeakin ja kysyy hä-
neltä: Mitä sinä luet? Wastauksen asemesta ojentaa
poika hänelle kirjan. Grünhagen lukee ja lukee, ja kuta
enemmän hän lukee, sitä halukkaammin ja tarkkaavam-
min hän ahmii sen sisällystä. Se oli kopio Lutheruksen
pienestä katekismuksesta. Salaman tawalla wälähti hä-
nen sielussaan ajatus: se on totuutta, mitä tässä
kirjasja on. Hän kysyy nyt wieraaltaan, mistä hän
tuli. Se wastaa: W i t t e n b e r g i s t ä; siellä olen
kuullut Lutheruksen saarnaawan ja olen tuonut tämän
katekismuksen muasjani. Minkätähden hänellä oli kir-
joittamalla kopioitu katekismus, eikä painettu, sitä en woi-
teille sanoa, kenties hän ei jaksanut ostaa painettua ja
oli sen waiwaloisesti kopioinut; mutta sitä ei sanota kro-
nikasja. Kun nyt kerran puhun katekismuksesta, niin tah-
don ojottaa teille, että olen oppinut mies. Tietäkää siis,
että Lutherus painatutti wähän katekismuksensa armon
wuonna 1529, koska hän kahtena edellisinä wuotena oli
matkustellut ympäri Saksenin maasja, tarkastaen seura-
kuntia, ja oli silloin huomainnut, että papit olivat niin
taitamattomia, etteiwät he edes tunteneet krisiinopin pää-
kappaleita. Sentähden hän kirjoitti warmaan Pyhän
Sengen awulla wähän katekismuksensa, jonka minä pidän

parhaimpana kaikista ihmisellijistä kirjoista. Mutta en-
nen hän jo oli kirjoittanut samallaisia kirjoja, esim. ly-
hyen selityksen kymmeneen käskyyn, uskontunnustukseen
ja Herran Rukoukseen, josta minä merkillisyhyden wuoksi
tahdon mainita tässä yhtä ja toista. Lutherus sanoo
siinä: ensimmäisen käskyn rikkoo se, joka wastoinkäymises-
sään ei sii noituutta, perfeleen liittolaisten taikatemppuja;
joka käyttää kirjoitusta, merkkejä, sanoja, yrttejä, siunaa-
mista ja muuta sellaista; joka harjoittaa taikajawojoja,
aartenloihittimisia, kristalliin katjomista, kõydellä kulke-
mista ja maidon warfautta; joka töitänsä ja elämäänsä
asettaa walittujen päiwien, taiwaan merkkien ja ennus-
tajien mielen mukaan, y. m. Kolmannen käskyn rikkoo
se, joka harjoittaa ylönshömistä, juoppoutta, peliä, tans-
sia ja epäsiweyttä, joka harjoittaa laiskuutta, maatakseen,
laiminhödäkseen, käwelläkseen jumalanpalveluksen ajan,
joka hyödyttöntä lawertelua; joka ilman erihistä tarwista
tekee työtä ja kauppa; joka ei rufoile, ei ajattele Kris-
tuksen kärsimistä, ei kadu syntejään eikä pyhdy armoa,
wiettää siis waan ulkonaisesti waatteilla, shömisellä ja
käytöksellä. Olen tuonut tämän todistuksen oppineisuu-
destani näyttääkseni teille, etteiwät hurstaa kuitenkaan
ole aiwan niin tyhmiä, kuin ne ehkä näyttävät olewan
ja tahdon nyt jatkaa kertomustani.

Grünhagen on niin ihastuksisjaan rakkaasta katekis-
muksesta, että hän sanoo käsityöläispojalle: Istäwä, ji-
nun tähtyy wiipähä luonani niin kauwan kunnes olen ko-
pioinut itselleni tuon katekismuksen, sillä et sinä saa kirjaa
ennen takaijin. Siihen istäwä mielellään tyytyi ja he
tekiwät nyt rehellistä waihetusta keskenään. Sillä pas-
tori hoiti nuorukaisen näkkiintynyttä ja kylmettynyttä ruu-

mis parkaa ja tämä taas hoiti pastorin nälkiintynyttä, kylmetynyttä sielu parkaa ja kertoi hänelle päivä päivältä yhä innokkaammin Lutheruksen voimallijista saarnoista, niistä monista tuhansista, joita tulwaili Wittenbergiin, kuulemaan tuota Jumalan miestä, safsalajesta raamatusta, jonka Lutherus oli kääntänyt safsaksi, luteerilaisten juhlallijista kiitoswirjistä, puhtaasta Herran ehtoollisesta molemmisja muodoisja, nimittäin, että Wittenbergisjä Herran ehtoollisen wieraille annettiin m o l e m m a t, Kristuksen ruumis ja weri; juuri niinkuin Herran Kristus oli asettanut, eikä ainoastaan Herran ruumis, niinkuin paawilaisten keskuudessa tapahtuu wastoin Herran käsijä, kuinka Lutherus, kaikesta wihollisten kiuskusta huolimatta, oli niin iloinen ja urhoollinen, että hän Herran oli sanonut Saksin waaliruhkinaalle, joka oli tullut pelwonalaisijeksi: minä en ollenkaan halua Leidän Waaliruhkinaallisen armonne suojelusta, sillä minä olen paljon korkeamman suojeluksen turwisja, joka warjelee hywin minun asiani. Näistä kertomuksista tulee Grünhagenin, koko sydän liikutetuksi. Useampien päiwien perästä hän päästi kynneljilmin käjityhöläisnuorukaisen menemään warustettuna monilla lahjoilla, sillä hän oli opinut tämän kautta tuntemaan totuuden. Mutta nyt alettiin oikein opinnoita harjoittamaan. Wähä kateismus on pian päässä ja sydämmesjä; mutta nyt hän hankkii itselleen toijetkin Lutheruksen kirjat ja ennen kaikkea uuden testamentin. Silloin hän ei woi enää salata itseltään, että paawilaisessa kirkossa Jumalan sana ja sakramentti on pahoin wäärennetty, ja että hänen itsensä, tietämättään, oli pitänyt olla niin kauwan kansan johdattajana wäärään, Tämä polktaa hänen sielunja sijintä, niin että

enji aluksi tuli melkein kokonaan synkkämielijeksi. Mutta pian hän löytää armon uskosja Seesuksen Kristuksen kaltsiseen wereen. Ja nyt toteutuu hänesjäkin tuo lauje: **M i n ä u s k o n, j e n t ä h d e n m i n ä p u h u n!** Hän alkaa saarnata puhdasta Jumalan sanaa Sengen ja woi-man osotuksella, hän alkaa jakaa ehtoolliswieraille kokonaisen, täyden ehtoollisen, Seesuksen Kristuksen ruumiin ja weren, hän opettaa myös lapsille kateismusta. Ja kuinka woisi nyt hedelmä jäädä tulematta! Germannsburgin seurakunta tulee elojiseksi, koko seutu ympäristösjä herää ja tuhansja tulee kuulemaan Jumalan sanaa. Sepä on todellakin mahtanut olla autuas aika, kun Pyhä Genki noin puhalsi kuolleisjin luihin ja walkeus tuli pimyydestä waloa antamaan. Mutta silloinpa ei woinut ristikään kauwan olla tulematta, sillä henkikasetta seuraa aina tulikaste ja Taawetti sanoo jo yllämainitusja laujeessa: **M i n ä u s k o n, j e n t ä h d e n m i n ä p u h u n;** mutta minua waiwataan kowin. Oli siihen aikaan Germannsburgisja kihlakunnan wouti ja tuomari, nimeltä Antero Lutwiiki von Feuersehütz (josta wieseläkin läheijellä kartanolla on nimi Feuersehützen bostel), reipas, päättävä mies, mutta wanhan, paawillisen kirkon kiwai-lijä. Kirjelmät eiwät siihen aikaan paljoa waiwuttaneet, kihlakunnanwoudin kirjurina olivat hänen sotamiehensä. Hän menee ilman muita mutkia pastorin luo, kieltää hänen saarnaamasta luteerilaisista kerettiläisijyyttä ja sanoo: **S o l l e t t e h e i t ä s i t ä,** niin suljen kirkon owet edestänne. Kun nyt Grünhagen hylkäsi sellajen waatimuksen sopimattomana ja sanoi hänelle, että woudin tulee wirastaan pitää huolta ja jättää kirko pastorille, wihastui kihlakunnan wouti, joimasi Grünhagenia wastahakojeksi

kerettiläisefji ja warusti todellakin seuraavana sunnuntai-
na kirkon owet sotamiehillään ja kielsi pääsyn pastorilta
ja seurakunnalta. Nuo tuhannet, jotka seurajivat pas-
toria, eivät olleet haluttomat käyttämään wäkiwaltaa
tuota wäkiwaltaista miestä vastaan; mutta Grünhagen
esti sen, koettaa pitää kirkonmenoja kodesissaan ja, kun
sen estettiin, talonpoikain kodeissa. Mutta kaikkielle
tulee wouti sotamiehineen ja häiritsee kirkonmenot. Tätä
kestää muutamia wiikkoja ja niin juuri on Grünhagenin
hurskas woima uskomaisten yli, ettei mitään wäkiwaltaa
tapahdu tyranneja vastaan. Silloin tulivat eräänä
päivänä seuraawat talonpojat: Hannu von Giesler, Mi-
kaeli Behrens ja Albrecht Dutterloh Dutterlohista, Karsten
Lange Oldendorffista ja juuri Meyer Weesenistä Grün-
hagenin luo ja sanoivat, että he tiejivät nummella erään
yksinäisen ja syrjäisen paikan, johon ei mitään walta-
maantie eikä jalkapolku wienyt, sitä ei kihlakunnan wouti
woisi helposti wainuta; sinne mentäämme sunnuntaijin
kuulemaan Jumalan sanaa Teidän suustanne! Niin ta-
pahduukin. Toinen sanoo salaa toiselleen. Ei kukaan
petä. Seuraavana sunnuntaina awautuivat jo yöllä
huoneiden owet kaikkiella, asukkaat tulewat ulos yksitel-
len ja waeltawat yöllä ja sumussa syrjäisiä polkuja suon,
nummen ja wesakon läpi tänne Tiefenthaliin. Grünha-
gen tulee ja mukana hänen luffarinja hänkin, Jumalan
kiitos, uskomainen, pastorin ja kautta kääntynyt mies,
ja tähän sydämmellisellä rakkaudella kiintynyt, ja tämä
kantaan pyhäin astiain sulaisen kuorman. Rakkaani!
T ä s j ä sei joi Grünhagen, täällä sei joiwat teidän isänne,
jotka olivat wääristä jumalista luopuneet ja palveli-
wat puhtaan janan ja sakramenttien mukaan Jumalaa,

heidän Wapahtajaansa; täällä kajahtelivat heidän kii-
toswirtensä, täällä heidän polwen ja notkistuiwat, täällä
oli teidän isänne Jumalan huone sinisen taiwaan alla
kauwan aikaa, täällä wastahyntyneet lapset kastettiin kol-
menheteisen Jumalan nimeen, täällä tähjikaswuijia wi-
hittiin ja juotettiin Herran ruumiilla ja werellä ja he
saiwat sen kautta uutta woimaa mennäkkeen ylös kottain
tawalla. Täällä wahwistuiwat isänne niin lujiksi us-
kosja, ettei heitä woitu enää millään saattaa horjumaan.
Mutta uusia koetuksia piti tulla. Kihlakunnan woudin
mielestä tuntui äkinäinen hiljaisuus kummalliselta, hän
oli odottanut uusia prityksiä kirkkoon pääsemiselji; hän
aawistaa kyllä jotakin, mutta ei sitä kuitenkään tiedä.
Silloinpa täytyy sotamiesten olla wainukoirona ja he
wainuawattin niin hywin, että saawat kaikki selwille.
Se kertowat sen tuolle kowalle herralle ja hän tahtoo itse
päästä warmuuteen asiasta. Sikkipä hän nousee eräänä
sunnuntai-aamuna warhain ja näkee hiljithä harmilla,
kuinka kaikista taloista wäki, miehet, waimot, nuorukai-
jet ja neidot, wanhuksset ja lapset hiljaa ja kuitenkin iloi-
sesti pyhäwaatteissaan kii ruhtawat Tiefenthaliin. Hän
menee salaa heidän peränsään, kuulee heidän pakopaijas-
jaan saarnaawan, laulawan ja rukouilewan. Sikkiä kuulee
hän omaa nimeään mainittawan; se wapisuttaa häntä
kottonaan. Hän kuulee, että pastori rukouilee hänen kää-
ntymystään ja että seurakunta sanoo aamen. Silloin käwi
myrsky ja taistelu hänen kiwikowassa sydämmesjään.
Mutta ei ole aika wielä tullut. Hän pidättää khyneleet,
jotka tahtowat pyrkiä hänen silmiinjä ja woittaa hänen
luullun welwollisuutensa. Päättäen tulahtuttaa tuon
wihatun kerettiläisyyden, joka oli sulattaa hänet, mutta

ollen liian heikko voidakseen tehdä sitä omalla voimallaan, ilmoittaa hän tapahtuman Zellen linnanwoudille ja pyytää apua. Tämä ei hidastellut, waan antoi seuraawana sunnuntaina 200 sotamiestä marssia Bellestä, jotka piiloutuivat metsään, kunnes seurakunta kokoutui. Silloin he astuivat esiin, piirittävät meidän isämme, kun he ovat kokoutuneina rakastetun pastorin ja ympärille pitämään jumalanpalvelustaan, hyökkäävät ensin Grünhagenin ja sen joukon kimppuun, joka tunkeutuu hänen ympärilleen, tarttuwat häneen kiinni ja laahaawat hänen ja satoja hänen kanssaan, raakamaisia räikkäykkiä harjoittaen, Belleen. Silloin täytyy wangiuttujen viettää 3 päivää ja 3 yötä linnanhaltijan pihasa lumesa ja jäässä (tämä tapahtui marraskuun ajalla) ja jaitwat tuskin pienen leipäpalasen työhökseen. Sitten heidät wiedään wankilaan ja siellä ovat isämme jaaneet olla kauan aikaa osallijina tuon uskollisen Jumalan palvelijan kansa kahleisiin ja wankuteen; mutta ei mikään uhkaus, ei mikään häpeä, ei mikään hätä ole woinut taimuttaa heitä luopumaan tunnetusta totuudesta. Kuinka kauan he olivat wankteudessa, en tiedä. Wihdoin, kun herttuat palasiwat Nugsburgista, lyöpi heidän wapauttamisensa hetki, heidät lasketaan wapauteen, he palasawat ilokhnyelin koteihinsa, kirkkotiin awataan heille jälleen ja uudella voimalla saarnaa tuo urhokas Grünhagen taas ewankeliumia. Silloin lyöpi kirkkokunnanwoudillekin armon hetki, hän heltyy ja tulee woitetuksi kalliin ewankeliumin voimalla, ja niinkuin hän oli ennen ollut wäärän jumalanpalveluksen kiwailija, niin hän nyt muuttui mitä woimakkaimaksi kiwailijaksi seurakunnasjamme puhtaasti luteerilaisen opin puolesta. Kiitol-

sijuudesta lahjoitti seurakunta jilloin rakkaalle sielunpaimenelleen tämän Diefenthalin metsäisen wuoren kansa ikuisiksi ajoiksi pappilaan, jonka omaisuutta se on ollut tähän päivään asti. Rakkaani! Me olemme tänäpäivänä tulleet tänne halusta; pitääköhän meidän ehkä vielä tulla tänne taas hädän pakottamina? Te ehkä sanotte: Ei, sitä ei tarvitse peljätä, meidän aikamme on Liian ihmijellinen! Niin on, se on ihmijellinen kaikkea ihmijellistä kohtaan, esim. juoppoutta, ylönshömistä, huoruutta ja petosta kohtaan. Mutta jittä, ettei meidän aikamme ole kowin ihmijellinen sitä kohtaan, mikä on jumalallista, jitä ojottawat wainot luteerilaisia vastaan Waadenisja ja Nasjauisja, joisja muutamat luteerilaiset jaarnamiset jaawat maksaa rahajalkoja toisenja perästä ja istua yhteisissä wankiloisja, koska jaarnaawat luteerilaisesti, kastawat ja toimittawat Herran ehtoollista luteerilaisesti, ja joisja usein täytyy wuorilla ja rotkoisja jaarnata, voidakseen jaada rauhaa. Sitä paitti astuu anttikristujen waltakunta yhä ripeämmin ja päättämömmin esiin. Nyt jo jatelee kaikkialla joimausnimiä pyhiä, rukoilijoita, uskokullatuita, haaweilijoita ja hulluja vastaan, ja mitä nimiä milloinkin annettanee. Sa ken tietää, kuinka pian tulee se aika, jolloin taas toteutuu sanat: he panewat teitä pannaan, ja se, joka teidät tappaa, hän luulee tekewänsä Jumalalle palveluksen. Woijin, jos tahtoijin, lukea teille kirjeitä monista kaupungeisista ja kylistä, jotka owat täynnä sellaisia uhkauksia, kirouksia ja törkeyksiä minua vastaan, niin että te joutuisitte ihmetykseen. Sentähden kysykää itseltänne kerrankaan wakawasti: olisitteko tekin walmiit antamaan alttiiksi tawaran ja weren, ruumiin

ja hengen Herranne Jeesuksen ja uskonne tähden? olisitko myös valmiina kärsimään kahleita ja wankeutta Herran tähden? Sallitte sitä woi, ettekä tahdo, ette ole mahdolliset kantamaan Jeesuksen Kristuksen nimeä, jillä joka ei wihaa isää ja äitiä, waimoa ja lapsia, peltoa ja karjaa Jeesuksen tähden, ei se ole minulle sowelijas, sanoo Herra. Rauhasja ja hywinä päiwinä käy Jeesuksen tunnustaminen helposti laatuun; mutta hädäsja ja kuolemassa, tulikasteessa lujana pysyminen on toinen ajia. Nykyaikaiset kristityt owat tottuneet hywiin päiwiiin; miltä maistuiji heistä kärsimyksejien malsja? Se owat uponneet hempehteen ja ylellisyhteen; kuinka he woisimat kestää puutteita? Se owat laiskistuneet arkamaisuuteen ja hitauteen; kuinka olisimat he wahvoja ja urhokkaita wainosja? Ja kuulkaa nyt herran te, jotka olette täällä niin lukuisasti koossa, mitä luulette, jos yhtäkkiä hyökkäisi jotamiehjä, pannaakseen teitä wankeuteen, wiedäkseen ehkä walkeaan wanfilaan tai ehkä johonkin muualle, jossa ei ole mitään höyhenwuoteita, kestäisittekö te? antaisittekö ilolla laahata itseänne? woi lähtisittekö kypälämäkeen ja weisittekö nahkanne turwaan ja kieltäisittekö Wapahattajanne? Sumala suokoon, että me kaikki woisimme Paawalin kansja huudahtaa: Minä pidän kaikki wahinkona ja raiskana, että minä Kristuksen woittaisin; minä olen warma, ettei elämä eikä kuolema, ei enkelit eikä hallitukset eikä wäkiwallat, ei nykyiset eikä tulewaiset, ei korkeus eikä sywyys woi erottaa minua Sumalan rakkaudesta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrasjamme! Weijattaamme nyt pajuunan joi-

desja Lutherussemme saukariwirji: „Sumala ompe linname!“

Kun tämä wirji oli laulettu, oli tullut puolijien aita. Kun pöytärukous oli laajuttu järjestiwät kaikkialla juuret ja pienet joukot wiheriälle ruoholle tahti ruskealle nummelle ja ottiwat mukaan tuotua ruokaa kiitokjella. Kellä ei ollut, hän otti mielellään vastaan palasja jiltä, jolla oli liiakji. Ja kaikki tuliwat rawitukji. Olipa wirwoituswejiäkin jaapuwilla polttawan kuumuuden wuokji. Minulla oli wielä erityinen ilo. Muutamat juhlatowerit olivat tuoneet minulle lahjakji juuria hunajakalkku möhtäleitä. Se tuli minulle hymään tarpeeseen ja minä annoin panna sen ruokakorini. Kospa olisitte jaaneet nähdä, kun kutsumin esiin lapset ja he sieppajiwat käteenjä nuo makeat palaset! Tulipa melkoinen joukko ijojakin, jotka tahtoiwat myös olla lapsja ja jaiwät palasjena, jittenkun pienokajet olivat tulleet rawitukji. Muuan perästä laajuttiin kiitosrukous, jonka perästä laulettiin tuo kaunis wirji: „Nyt kiittäkäämme ja kunnioittakaamme Herraa Sumalaamme!“ Pajuunan puhallus ilmoitti jumalanpalveluksen jatkamijien ja mudestaän järjestähtyi kaikki kansja entiseen ajentoonja wielä tapahtuwaa lopullista jielun wirwoitusta warten.

Idän suom. ew.-lut. seurakuntain hengelliset jublat.

I

Minkuin seurakuntamme Michiganissa, herättäjien hengellisen elämän harrastusta, ovat viime vuosina viettäneet lähetysjuhlia, niin myös ovat Atlantin rantamilla asuvat kristinuskomme pitäneet hengellisiä juhliaan.

Elokuun 5 ja 6 päivinä 1905 kokoontuttiin Riipin kauniin niemelleen kärkeen, Danesvillen, Mass. Bostonista, Quincystä, Worcesterista, Gardnerista ja Maynardista saapui vieraita, hengellistä ravintoa kaipaavia. Paikkakunnan opettajaa, pastori G. Lipjasta avustamassa nähtiin pastori M. Salminen Worcesterista sekä ylioppilaat M. Luttinen Gardnerista ja S. Ilmonen matkallaan Opisto-asioilla. Usea seurakunta oli jättänyt lähettäneet edustajain, jotka samalla olivat avustajina. Quincyn hengellinen laulukööri, jota johti mrs. Åspegren, antoi tervehdyksen apunsa.

Juhla alkoi lauantai-illalla yhteisellä jumalanpalveluksella. Tervetuliaisjaarnan piti G. Lipjanen, puheen siitä termeellisestä Jumalan sanan ravinnosta, jota

sielumme kaipaa: „Ettekö vielä ymmärrä, taikka ettekö te muista niitä viittä leipää viidelle tuhannelle, ja kuinka monta koria te korjasitte?“ Matt. 16: 5—12 johdosta. Toisen jaarnan piti S. Ilmonen, niitten sanojen johdosta jotka Raamali kirjoittaa korintolaisille: „Sillä muuta perustusta ei taida yksikään panna, vaan sen, kuin pantu on, joka on Jeesus Kristus“. 1 Kor. 3: 11.

Sunnuntai-aamupäivänä pidettiin lasten jaarna juurilukuiselle lappijoukko, jotka olivat enimmäkseen sunnuntai-koululaisia. Pastori Salminen terotti nuorten mieliin Jumalan sanan yksinfertaisia totuuksia, ottaen esimerkkejä Jeesuksen vertauksesta Matt. 7: 8—11. Sitten seurasi kyselyjä lapilta. M. Luttinen teki lasten kanssa selkoa katekismuksesta ja J. Tuikka kyseli Biblian historiaa. Pyhäkoululauluja laulettiin ja muutenkin lasten opetuksesta puhuttiin.

Ilmapäivällä pidettiin juhla ulkojalla, kaupungin laidassa olevassa siemässä puistossa. Tiedettiin väkeä kerääntyvän niin runsaasti, ettei käytettävänä oleviin huoneisiin mahtuisi. Ja runsaasti juhla-wäkeä riensikin lehtoon, jonne oli tehty sopiva puhujalavakin. Ohjelman avasi Quincyn kööri laulaen muutaman hengellisen laulun. Sen jälkeen piti pitemmän jaarnan M. Luttinen Matt. 11: 25—30 johdosta. Saarnan jälkeen seurasi rungas sarja hengellisiä lauluja ja wakawia, hengellistä elämää ja kirkollista asiaa käsitteleviä puheita wainjien seurakuntien edustajilta. Puhujina esiintyi J. Salminen Cambridgestä, G. Nelson Quincystä, H. Hämmäläinen Gardnerista ja A. Kääntä Worcesterista. Amerikan luterilaisten aikaisemmista kirkollisista waiheista piti esitelmän S. Ilmonen, puheen eiupäässä Hen-

riffi Melchior Mühlenbergistä, joka järjesti luterilaisen kirkon jakjalaiisten keskuudessa.

Mulla juhlan lopussa menttiin Rockportin juomalaiseen kirkkoon, siellä pidettiin rippi ja Herran ehtoollinen. Väki täytti Herran huoneen, ja paljo jäi ulkosaleihin. Rippisaarnan piti pastori Sipjanen 1 Piet. 1: 16—22 johdosta, ja iltasaarnaslaan terotti pastori Salminen kuulijain mieliin ihmisen kalleinta asiaa, joka on siinä, että opinme tuntemaan Jumalaa, ja jonka hän lähetti, Jeesuksen Kristuksen. Joh. 17: 3.

Thanaa oli nähdä Jumalan valtakunnan asiaa wätävän sydämiä puolelleen. Taajat joukot, nuorta ja wanhempaa väkeä kuunteli kaiken päivää puheita, saarnoja ja lauluja. Serra itse tietää minkälaiseen maapevään siemen laukesi, kenessä se tekee hedelmän satakertaisen. Herran sana ei hukkaan mene. Jospa waan wietäisi kallis kansamme pyhäpäivänsä Herran sanan ääressä, niin siitä wuotaisi elämää, jaisi nuurheellinen sielu lohdutusta, janoowa mirwoitusta ja uutta elämää. Paljon wietetään turhanpäiväisiä juhlia, wahingollisia ja turmelusta tuottawia juhlia, joissa kuluu wain, eikä ihdyhtystä saa, ei ainakaan elämää kaipaawa, kuolematon sielu. Sejasas nuhtelee kansaansa siitä, että antawat rahan siinä, kussa ei ole leipää, sekä huudahtaa: „Kaikki janoowaiset, tulkaa wetten tykö, tein, joilla ei ole rahaa, tulkaat, ostakaat ja ihökäät; tulkaat, ostakaat ilman rahata ja ilman hinuata.“ Jes. 55: 1.

II.

Keskustelukokous.

Maanantaipäivä omistettiin yleiselle keskustelulle sellaisista asioista, jotka liikeisesti kuuluvat seurakuntatoimintaan ja kristillisen elämän alalle. Keskusteluja johtamaan walittiin pastori A. Salminen ja pöytäkirjaa pitämään allekirjoittanut. Edustajia olivat lähettäneet Allston-Brightonin, Quincyn, Worcesterin ja Gardnerin seurakunnat. Riipin seurakuntalaiset olivat itsestään terwetulleita keskustelukokoukseen.

1:nen kysymys: „Mitä olisi tehtävä hengellisen elämän wirkistämiseksi seurakunnissamme?“ Mustuljeksi huomautti M. Nelson, että tämä asia on kauwemman aikaa ollut Quincyssä wireillä, sillä ei tahdo riittää hengellisen elämän wireillä pyhymiseen se, että pappi waan takki kertaa kuussa käppi jumalanpalvelusta pitämässä. Ehdotti perustettavaksi raamatun lukemiskokouksia jotka tawallaan korwaisiivat nykyään wallitsewaa sielunhoidon puutelta. Pastori Sipjanen uskoi tällaisissa raamatunseuroissa, kun niillä on terweellinen juunta, olewan oikean hengen ja elämän; mutta warowa on oltawa. Jos ilman tosiharrastusta, sielunravittoa kaipaamatta kokoonnutaan, ja oletaan puolueasiat ja uskonnollisten kysymysten kinastukset pääasiaksi, muuttuu kokoukset kiistapaikoiksi. M. Luttinen huomautti, miten Jshpemin-gissä tehdään, kun opettaja on muualla, silloinkin kokoonnutaan kirkkoon, waisataan ja luetaan päivän saarna postillasta. M. Wäkelä piti hengellisen elämän wilkkauden olewan siinä, että yksityiset jäsenet harrastawat sielunsa autuuden asiaa ja hengellistä elämää. Opettajia

puuttuu, täällä olemat pappimme eivät parhaalla mahdollakaan ehdi tekemään mitä halusivat. Suosittelee Raamatun lukemista. K. Elo sanoo rakastavansa sellaisia kokouksia, missä hengellinen kasvaminen ja rakentaminen on pääasiana; mutta missä kokoonnutaan viittelemään, saadakseen toisistaan mukaantunaan omaan mie-

Kuva, otettu Lanevillesissä, Mass., hengellisiä juhlia vietettäessä elokuun 6 p:nä 1905.

lipiteeseen, jinä muuttuu kokouksen henki. Pastori Salminen puhui siihen suuntaan, että kristillisen yhteisöelämän virkistystoimi on alettava kunkin yksijyisharrastuksen kautta, niinkuin P. Paawali sanoo: „Ottakaa itsestänne waari“, silloin syntyy myös tuo ihana yhteiselämä seurakunnassakin. Kertoi, miten Helsingin yli-

opistoja opiskelevat ylioppilaat muodostavat keskuuteensa pieniä raamatuntutkistelu-seuroja 6 eli 8 henkeä yhdessä, ja miten se oli virkistävää ja kasvattavaa. Keskukselu päättyi tähän, ja pidettiin tuloksena, se mitä oli asian johdosta toisiltaan opittu.

2:nen kysymys: Miten voisimme elämälämme osot-

taa olemamme kristittyitä luterilaisia? Muistuksesjaan huomautti K. Hendrickson että Ieväperäisyys on wallalla ja harvat yrittävät noudattaa Kristuksen käskyä. Olemme melkein järjestään wilapäät siihen, ettemme eji-merküllämme osota olemamme Herran seurakunnan jäseniä. Seurakuntain diakoneikji ja muikji luottamus-

miehiksi valitaan henkilöitä sellaisia, joiden elämä on kaikkei muuta, kuin esimerkilli kelpaavaa kristityn elämää. Herramme Jeesus käski meitä olemaan maailman valkeutena, hyvänä hapatuksena ja maan juolana. M. Mäkelä janoi seurakunnissa olevan kahdellaisia jäseniä, toiset koittavat riippua kiinni Kristuksessa, toiset arvelevat olevan kylliksi, kunhan vaan kuulutaan seurakuntaan, maksetaan juoritettavat, mutta eletään julijuuressa. Tällaisia, jälkimmäisiä ojentamaan löytyy neuvoja Raamatussa ja kirkollisia kirkustekinoja seurakunnalla. Meidän ei saa antaa paheitten rehoittaa kirkon elämässä, vaan tulee ryhtyä pontemiin toimiin juuriin perkaanijeksi seurakunnan jäsenten keskuudesta. Niistä keskusteltiin varsin vilkkaasti. Toiset varoittivat liiallisesta ankaruudesta, kuten M. Elo, arvelleen julijuyntisten itsestään seurakunnasta eroavan, ja muutenkaan ei sopisi kovin tuomita; toiset puolustivat tarkempaa jääsentöjen noudattamista ja parempaa kuria seurakunnissa.

3:mas kysymys: Mitä apostoli Paavali tarkoittaa hengen yhteydellä? Muistukseksi luki S. Pölkki useita sellaisia raamatunkohtia, jotka tätä asiaa käsittelevät. Pastori Lipjanen arveli, että kysymyksessä on keskinäinen suvaitsevaisuus ja juurempi rakkaus eri uskomusjien kesken. Muita keskuudessamme on niitä, jotka sanovat itseään kristityiksi, tarkoitan wapaakirkollisia. Niiden juhteen ei voi aina olla suvaitsewainen, ja rauhan jide menee usein poikki. Miksi? Kun he kieltävät meiltä luterilaisilta uskon ja toiwon. Kun he huutawat saarnoisjaan ja kyläpuheisjaan, että ewangelisluteerilaiset joutuwat kadotukseen, ja ettei niillä ole uskoa eikä Kristusta.

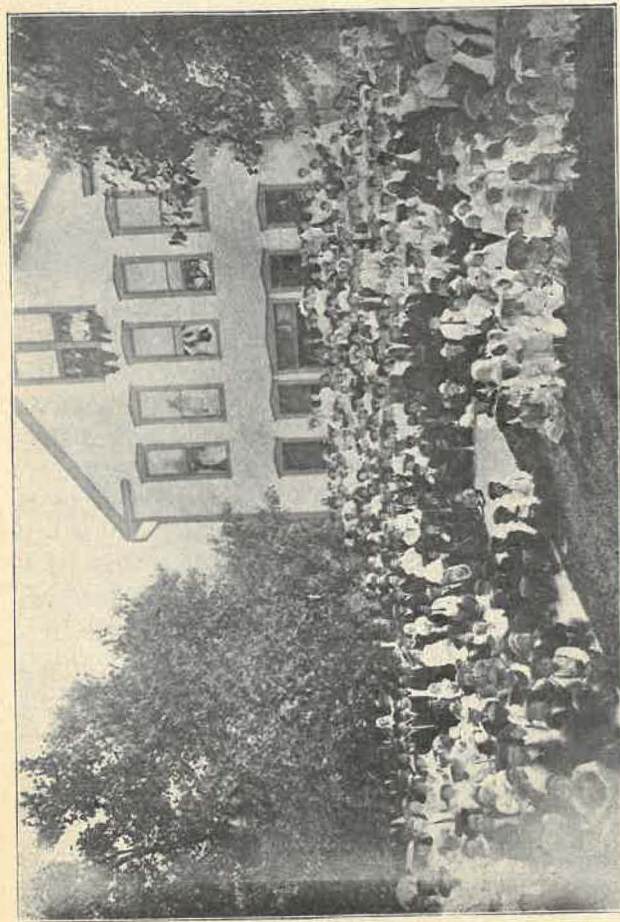
Tämä heidän melunsa ei ole uskosta, vaan pikemmin häjystä eli jofeasta intoilewasta mielestä eikä se siis perustu nöyryyteen, eikä sellaisen hengen kanssa ole yhteys mahdollista. M. Mäkelä niinkään oli sitä mieltä, ettei seurakuntain hajoittajain, eikä lahkolaiisten juhteen voi olla suvaitsewainen. Pitkäs usko jynnyttää itsestään hengen yhteyden tunnustajien kesken. S. Almonen: Saatannehän ajettua sellaiselle kannalle että riitelemättä teenne kirkkokunnassamme ja seurakunnassamme mitä jünkin woinne. Missä taas keskuuteemme tunkeutuu wieraita, jopimattomia ainejia, tulee niitä terweellisen opin kautta poistaa. Kirkolle kuuluu myös itsensä suojelemisioikeus. Pastori Salminen: Hengen yhteys jynnyy niitten keskuudessja, jotka owat Jumalasta jynnyneet, joilla on yhteinen Jä, yksi Wapahtaja, Jeesus Kristus, ja jouka todistaja Pyhä Henki yhdistää hengen jiteillä kristityt toisiinja.

4:äs kysymys: Olisiko pyhäkoulusja pidettävä pöytäkirjaa? M. Kanto toi esiin muutamia puutteita pyhäkoulusja, kun ei pidetä tarkkaa päiväkirjaa, ja sen wuoksi jitä juojitteli. M. Luttinen selitti millä tavalla Hancockin pyhäkoulu on tässä juhteesja järjestetty, joka selitys pidettiin riittäwänä tästä asiasta.

5:des kysymys: Eikö olisi jnyttä lewittää nuorijon keskuuteen jopiwaa, uskonnollista kirjallijuntaa? Muistukseksi puhui M. Elo: Walitettawasti nuorijomme kiittää tiiwasta wauhtia omaa tietään maailmassa. Sillä on oma nuorijokirjallijuntensa. Mutta se kirjallisuus, jota niin juurella innolla, iltamien ja muitten toimenpiteitten kautta nuorijomme hankkii kirjastoihin, se pikemmin jaattaa mielen murheelliseksi, kun iloiseksi. Lainakirjas-

toisiamme on liian paljon kevyttä, turhanpäiväistä, pikemmin henkeä alentavaa, kun sitä kohottavaa kirjallisuutta. Jos jollakin olisi halu Herran tuntemiseen ja joku tahtoi jaa sopivia hengellisiä kirjoja, niin puutepa niistä on useammissa kirjastossa. Se kirja pidetään parhaampana, kirjastoon sopivimpänä, joka on leikkilinen, jännittävä ja jota paljo lainataan. R. Hämäläinen ehdotti tartuttavaksi siihen, joka enite nuorisoa turmelee, ja poistaa sellainen kirjallisuus. S. Ilmonen janoi että kirjallisuuden ja lukemisen valitsemisessa on oltava yhtä tarkka, kun ollaan ravintoaineiden valinnassa, sillä kirjallisuudessa on hengelle vaarallista myrkyä runsaat määrät. Oikein harmista jaa haleta, kun watawampien seurakuntalaistenkin pöydällä tapaa melkein yksinomaan turmiollista, Sumalan waltakunnan työtä järkewiä kirjoja ja sanomalehtiä. Tällä tawalla tietämättään, tahtomattaan imetään wastenmielisyyttä ja wihaa kalleinta työtämme kohtaan. Kun sitten otat tuon epäkohdan puheeksi, puolustetaan itseään sillä, ettei ole tullut laffautettua ja että tulihan se kirja ostetuksi, kukaan kiefi sellaiseksi. Paljon tässä suhteessa seurakuntalaisia suoraan petetäänkin, mutta on taas toisaaltaan woltuttotakin, kun hengen turmaa pöydällään karsii, ja jallii lastensa sitä turmiokseen käyttää. Pois kirkollisen wäen pöydiltä turmiollinen kirjallisuus, ja kirkollista työtä wastustawat sanomalehdet! M. Luttinen niinikään ihmetteli, kun eiwät edes oman kirkkokuntamme parhaakaan wälitä omasta kirjallisuudesta, eiwätkä wiitsi tutustua wakawaan kirkolliseen työhön, waan tyytywät vuosikauusia karsimään wihapuolueen solwaawia kirjoituksia, ja niitä waroillaan kannattawat, sen sijaan hylä-

Suomi-Diakonin ja Suurporttien, Oulu.

ten omat kirkolliset julkaisut ja kirjatuotteet. Sanos minulle kenen kansja seurustelet, niin sanon kuka olet, on miijaan lausunto, joka pitää paikkansa lukemiseenkkin nähdän. R. Gämäläinen ehdotti, että seurakunnat hankkijivat hengellistä kirjallisuutta, möijivät ja lainajivat; miten asianhaarat waatiwat. Pastori Salminen kehotti kaikella tawalla lewittämään nuorijon keskunteen kristillistä kirjallisuutta.

6:des kysymys: Miten jaataisiin Suomi-Opiisto vielä tunnetummaksi seurakuntiemme keskuudessa? Alustukseksi lausui S. Ilmonen, että wäestömme ei tunne Suomi-Opiiston warjinaista merkitystä kirkollijena kouluna, waan pitää sitä waan muuna tawallijena oppilaitojena. Seurakuntiemme puolelta woijimme odottaa paljon suurempaa suojiota, kunhan waan seurakuntalaiset tulijivat hawaitsemaan, miten läheijesjä yhteydesjä kunnankin työ ja tarkoitus owat. Samaa woipi janoa seurakuntiemme opettajistakin, ei hekään niin waan katso welwoollisuudekseen oppia tuntemaan koulumme tärkeyttä, merkitystä ja sen puutetta. Ja kunninkin juuri seurakunnan paimenesta paljon riippuu itse seurakunnankin suhde Opiistoomme. Misjä papit owat koulumme lämpimiä ystawiä, jillä tapaa jaman lämmön seurakuntalaisijakkin, misjä opettaja waan puolinajesti ajaa koulujasiaamme, jamaa latua jauraa seurakunta. M. Ruttinen: Rauwempana ajuwat eiwät aina woikaan täjjin tajuta koulumme merkitystä. Tiedot owat he useimmiten janneet mihapuolueen janomalehdiltä, jotka owat olleet omiaan kaswattamaan epäluuloa ja wästenmielisyhyttä Opiistoa kohtaan. Kunninkin tulee koulujajakkin sitä möyten talliiksi, kun henkilö alkaa harraastamaan parem-

paa asiaa ja seurakuntatyötä. Pastori Salminen: Käypi aiwan kuin itjestään, että seurakuntatyöstä mööskkin Opiistotyö jaapi eloa ja päinwastoin. Tulewajisuudessa on koulullamme yhä juurempi merkitys kirkollijien työmme kehityksessä.

7:mäs kysymys: Onko isomunilla seurakunnilla welwoollisuuksia pienempiä seurakuntia kohtaan? Tämän kysymykien oli lähettänyt Long Cowen seurakunta ja huomautti pastori Lipsanen, sen olewan pienten seurakuntain hätähuodon opettajien puutteessa. Meinen toiwomus oli, että seurakunnat, joisja opettajia on, jallijawat pappinja toijinaan kähdä ulohtaampanakkin, pienisjä seurakunnisja antamassa kaitwattua hielunhoitoa.

8:jas kysymys koski kolmannen papin hankintaa Massachusettsin waltioon, jota warten suostuttiin pitämään kokous Gardnerisja. Arwattawasti tuuma totentuwfin pikapuoliin.

9:ias kysymys koski hengellijä laulusjuroja, ja niitä kowasti suojitettiin. Quincyn kirkkokööri oli antanut kauniin esimerkin juhlien aikana.

„Mutta olkaamme toimellijet rakkaudessa ja kaswakaamme kaikisja, hänessjä, joka pää on, Kristus. Josta koku ruumis on koottu ja yhteenliitetty, kaiken yhdistykjen kautta, joka jiihen liijääntyy, sen wajikutukjen ja määrän jälkeen, mikä kullakin jäsenellä on, jittä kaswaa ruumis omaksi rakennukseksen ja rakkaudessa. Ef. 4: 15—16.

S. Ilmonen.

Kutsumus.

Sä Herrä, kutjun mulle joit
Ja janallas sen luoksen toit,
Ett' tulijin sun omakses
Ja kaunistuijin kuwakses,
Kuisen saisin elämän,
Mutuuden aina pshywan.

Suo, Herrä, että muistaijin,
Kuink' on tuo kutsu kallihin,
Ja auta, että totellen
Sit' ainian mä noutelen,
Ett' armos omakseni jaan
Ja kutsunuksen wahwistan!

Woi monta täällä on wiettelijää,
Ja monta tieltäs estäjää!
Ne korwihini kuiskailee
Ja turhuuttansa tarjoilee,
Ett' unhottaisin tawahan
Ja walitsisin maailman.

Mua auta, Herrä wäkewä,
Jot' olet kaiffinäkewä,
Ett' oijin aina walpas waan,
Jos kuinkin mua kuufataan,
Kaikk' kuujajani karkotan
Ja halut lihan kuoletan!

Sun henkes mua johtakoon,
Niin henkeäni tufekoon,
Ett' toimelkaasti taistelen
Ja wakawasti kilpailen,
Mä että ferran saamutan
Luwatun kalliin toiwon maan!

S. R. R.

Eskdalen kankaalla.

I

Murinko laski hiljalleen Annanlaakson puorten taakse ja heitti kultaisen loisteensa kankaalle. Kultaisilta näyttivät myöskin ne pilvenhattarat, jotka liitelivät sinitaiwaalla. Eräs vanha mies seijoi kankaalla nähtävästi auringon laskea ihailemasja. Waikka seutu oli alaston ja autio, waikkei wiljawainioita eikä wihertäviä metjiä ollut näkywisjä, oli maisema kuitenkin wihertävä, sillä maa heijasti taiwaan kauneuden. Laskevan auringon viimeiset säteet ruskottivat vielä kaukaiden harjanteiden huippuja, mutta laaksoisja hämärä jo wallitsi.

Yksinäinen mies oli niinkuin jo sanottiin, vanha. Hänen ruumiinsa näytti heikolta, ja pitkät valkoiset hiuksensa peittivät osaksi puutteiden ja karsimysten uurtaman otsansa. Wäijymyksen ilme kaswoillaan hän waiwui mättäälle ja nojasi päätänsä matkasauvaansa.

Kauan hän istui näin kumartuneena. Murinko oli jo täydellisesti laskenut, ja hämärä oli lewinnyt yli koko seudun. Mutta vielä hän ei liikahtanut paikaltaan. Wihdoin hän rukoili hiljaa itseksensä: „Serra Sumala, suo minulle woimaa koettelemuksiani kantaakseni. Miksi mi-

nä walittaisin, koska omalla pojallaji ei ollut mitään, johon hän olisi päänsä kallistanut.“

Ukkoa hänen rukouksensa keskeytyi, sillä jo ku kosketteli hänen olkapäätänsä. Kun nosti katseensa maasta, näki hän noin wiidentoista wuotiaan pojan seijowan edessänsä. Nuorukainen lausui: „Räyhdesjäni ohitse kuulin surulliset sananne. Te olette puutteessa, ehkä woisin josiafin määrin auttaa teitä.“

Ukko pudisti päätänsä eikä wastannut mitään.

„Jö on jo käsisjä“, jatkoi nuorukainen, „ja kylmästi tuuli puhaltaa yli kankaan. Misjä on kotinne?“

„Koti!“ janoi ukko, „woi, minulla ei ole kotia, paitsi se koti, jota kohti kiiruhdan ja jota wainoojani eiwät wo häwittää. Wiikkokaudet olen maannut taiwasalla uskaltaamatta lähestyä edes paimenen majaa. Poikani, minä olen yksi pakolaisia.“

„Tulkaa siis asuntoomme“, wastasi poika. „Majamme on tosin matala ja leipämme niukka, mutta annamme kuitenkin mielellämme mitä meillä on hädäsjä olewalle ja kodittomalle lähimmäisellemme.“

„Mutta tiedätkö sen tuomion, joka uhkaa niitä, jotka suojelewat pakolaisia“, kysyi ukko.

„Tiedän kyllä“, wastasi nuorukainen, „mutta mitäpä siitä. Teillä on nälkä, ja tarwitzette siis ruokaa; te olette koditon ja tarwitzette turwaa. Tulkaa siis kanssani. Warmaan äitini nuhtelisi minua, jollen nyt tekisi siitä, johon Serran sanan welwoittaa minua.“

Ukko nosti silmänsä taiwasta kohti ja kiitti Sumalaa, joka oli pelastanut häntä hädästä. Sitte hän kääntyi jalon pojan puoleen ja kysyi, mikä hänen nimensä oli.

„Nimeni on Andrew Siskop“, wastasi nuorukainen.

„Sumala siunatkoon sinua, Andrew“, lausui ukko lämpimästi, „ja hän warjelloon sinua ja äittiä majaa kaikesta pahasta.“

„Varmaan te olette saanut kärsiä paljon“, janoi Andrew silmäillessään ukon kuitunutta ruumista. „En hymärrä, kuinka Claverhouse, Johnstone ja muut saattavat huivittaa itseänsä wainoomalla wanhaa miestä, joka ei milloinkaan woi tehdä heille mitään pahaa.“

„Kun tiikeri on maistanut werta, niin se kaipaa enemmän sitä“, wastasi ukko. „Mutta mainitsit Johnstoneen nimen. Et hän suinkaan tarkoittane James Johnstonea Wuorelasta?“

„Süntä juuri tarkoitan“, wastasi Andrew Gisklop.

„Onko hänestäkin siis tullut wainoojamme?“

„On, ihan hirwittämässä määrässä“, wastasi poika.

„Hänen paljas nimensä jo peloittaa seurakuntaamme. Noin wiikko sitte hän tuli suuren sotilasjoukon kanssa wanhan waimon luo, ja kun tämä ei tahtonut häwäistä firffoa ja liittolaiisten seurakuntaa, niin hän särki hänen huonekalunsa ja kiroillen wakuutti polttawansa waimon, jollei hän paikalla suorittanut wiiden punnan jalkoa. Kun waimo ei pystynyt siihen, aikoi Johnstone jo täyttää uhkauksensa, mutta kun waimo tästä säikähti niin kowasti, että pyörtöi, jätti Johnstone hänet rauhaan ja lähti jieltä pois.“

Tämä on kauheaa“, huudahti ukko, „ja tuo mies oli kuitenkin ennen firffomme jäsen ja wakuutti monta kertaa julkisesti pyhywänsä aina siinä. Suopio hän on! Mutta niin käypi niitten, jotka luopuwat uskostansa. Se pakenewat soimaawaa omaatuntoansa ja upottawat itsensä yhä sywemmälle synnin liikaan. Mutta kun tämä maa-

ilman walo himmenee ja kuolema astuu esiin, jilloin turhaan koettawat tukahduttaa omantuntonsa ääntä. Silloin he saawat maistaa ansaitun rangaisustensa kauhua.“

„Niin hirmuinen lienee jemuojen ihuijen kuolinwuode“, janoi nuorukainen. „Mutta meidän on kiihuttaminen, sillä pimenemistään pimenee ja kotimme on vielä mailin matkan päässä.“

Sywästi huokailleen wanhus tarttui kumppaninsa tarjoamaan käteen ja rupeji hitaasti kulkemaan Gisklopin asuntoon päin.

Tämä sijaitji matalalla kuffulalla wähäisen matkan päässä muista jaman kylän taloista. Talolle johtawa tie kulki pienen puistikon läpi. Talo oli ulkonäöltään halpa. Sen olkikatto ja harmaat seinät todistiwat asukasten köyhyydestä, mutta siitä huolimatta tuskin kukaan olisi woinut olla ihailmatta sitä. Hywin hoidettu kuffatarcha seisoi talon edustalla täynnä tuoksuawia ruusuja. Pienen puron lirinä kuului läheltä. Joka rakasti ynnäiyyttä ja rauhaa, ei olisi woinut löytää mieluisempaa paikkaa. Se olikin tullut hywin rakkaaksi sen nykyiselle omistajalle. Täällä hän oli wiettännyt lapsuuden ihanaa aikaa, ja täällä hänen wanhempansa oliwat kuolleet. Täältä hän oli onnellijena morjiamena lähtenyt naapuripitäjään, jossa hän ajui miehensä kanssa. Mutta kun tämä kuoli, niin hän muutti taas takaisin lastensa kanssa. Täällä hän wietti hiljaisia hyödyllistä elämää tehden ankarasti työtä lastensa elatukseksi ja kaswattaen heitä Sumalan pelwosja.

Kaikkista lapsista oli wanhin poika Andrew tullut hänelle rakkeinnaaksi. Suonteeltaan hän oli umpimielinen mutta näytti samalla omaawansa rakkautta ja wil-

pitöntä hurstkautta uhkuvan sydämen. Suuri sentähden hän oli tullut äidilleen niin rakkaaksi, ja itse hän rakasti mitä lämpimimmän äitiänsä. Weljiensä ja sijartenja leikkiesjä hän tavallisesti istui äitinsä vieressä rufinpyörää katsellen ja katkerasti walittaen, ettei hän vielä pystynyt hänen waiwojanja huojentamaan.

Täällä he olivat saaneet wiettää elämäänsä rauhasja, siksi kun tuo onneton wuosi 1685 koitti. Muualla Skotlannissa oli uskon waino riehunut jo kauan. Mutta tämän wuoden alussa tulivat useat niin kutjutut kunnikaallisten polueen johtajat sinnekin etsien pakolaisia, joita sanottiin kapinoittijoiksi. Näistä wainoojista oli erittäinkin James Johnson huomattawa sekä jumalatonuutenja että julmuutenja tähden. Säälistä hän tunki talonpoikain koteihin useimmiten tahraten niitä werellä.

Sislopin leski oli ainoa, joka ei pelännyt tätä julmaa miestä. Tyhneesti hän odotti hänen tulonsa ja wastaasi nöyrästi mutta samalla rohkeasti hänen kysymyksiinsä. Monta kertaa hän oli jo käynyt tiellä, mutta koska hän ei milloinkaan löytänyt pakolaisia, niin hän lopuksi wihastui kowasti ja lupasi polttaa koko kylän, jos waan joskus hawaittisi jonkun pakolaisen juunanneen matkanja sinnepäin. Sislopin leskeä hän erittäinkin wihasi, koska hän oli uskaltanut nuhdella häntä yllä mainitun waimon räikkäämisestä. Niinikään hän wihasi Andrewia ja uhkasi tappa hänet, jos waan kerran vielä tapaisi häntä. Tämä uhkaus täytti äidin sydämen murheella, ja hän kehoitti poikaansa tarkkaan karttamaan julmaa herraa. Jos Andrew joskus myöhästyi tullessaan päiwäthöstään, niin pelko waltasi äidin mielen ja pakoitti häntä rientämään poikaansa etsimään,

Tänä iltana, jolloin Andrew tapasi wahusta kankaalla, oli äiti tuntenut itsensä hywin lewottomaksi. Nurinko laski ja kylmät iltajumut nousiwat eikä Andrewia vielä kuulunut. Pahoinwoinnin tähden hän ei edes pystynyt poikaansa hakemaan ja hätänsä illan kuluesja kaswamistaan kaswoi. Wihdoin Andrewin tunnetut askeleet kuuluwat ulkoa, ja riemuiten kiiruhti äiti häntä vastaan, mutta jäpjähti nähdesjään wieraan miehen poikaanja seurasja.

„Äiti“, sanoi Andrew Sislop, „seurasjani on yksi niitä matthyreja, joita wainoojamme etsiwät tappaaksjensa. Tapasin häntä jähmettyneenä ja wäshyneenä kankaalla. Hän ei tahtonut tulla kansjani, kun pelkäsi jaattawanja siten meidät onnettomuuteen. Mutia minä janoin hänelle, että jina nuhtelisit minua, jos jättäisjin hänet sinne kylmän yön uhriksi, koska meillä on lämmin tupa. Teinkö wäärin?“

„Oikein jina teit, poikani“, wastasi äiti. „Olipi ollut hywin ikäwä, jos olisit unhottanut welwoisjuutemme tätä wanhusta kohtaan. — Tehkää hywin ja istukaa“, jatko hän kääntyen wieraaseen päin. Wäshyneenä waipti tämä tarjotulle tuolille.

„Kuinka paljon onkaan tämä wanhus kersinyt!“ kuisjasi hän pojalleen. „Tiedätkö, kuka hän on?“

Nuorukainen wastasi kieltäen ja rupeji kertomaan mitä ukko oli puhunut hänelle tiellä.

Rouwa Sislop huokaili ihwästi. „Suji raatelee hajaantunutta laumaa“, sanoi hän. „Di, Herrra, kuinka kauan jallit wainoojemme miekan olla nostettuna palvelijoitasi vastaan!“

Nyt wieras awasi jilmänjä ja hymyili helläsydämistä

leskeä kohtaan, joka kostutti hänen huuliansa lämpöisellä maidolla ja hieroi hänen ohimoitansa.

„Tuntuuko paremmalta“, kysyi hän.

„Sopeajide kattee ja ämpäri rawistuu lähteen tykönä“, wastasi ukko raamatun launiilla kuwapiheella. „Woimani on mennyttä. Sallikoon Jumala, etten olisi tullut tänne ainoastaan kuollakseni“.

„Di, älkää puhuko niin“, sanoi Andrew Sislop. „Te olette nyt uuvuksissa, mutta yön lepo on antawa teille woimanne takaisin“.

Wanhus pudisti päätänsä ja wastasi: „Nuoria uui wirwoittaa, kuni kaste wirkistää kukkia, mutta wanhoille se ennustaa kuolemaa“. Kääntyneenä rouwa Sislopiin hän jatkoi: „Mielelläni kuolen, sillä kaikki, joita olen rakastanut, ovat jo jirtyneet ijankaikkisuuteen. Roditonna olen harhailnut sinne tänne. Ja liian usein olen murisnut Herraa vastaan, joka on antanut minun joutua monenlaisiin kärsimyksiin“.

„Di, wanhus-parkaa“, sanoi Andrew mirheellijena.

Wieras puristi kowasti nuorukaisen kättä ja sanoi: „Kun olette saanut kuulla kaikki, tulette kyllä huomamaan, että olen kärsinyt paljon. Kuulkaa siis. Kertomukseni ei tule wiivyttelemään teitä kauwan, eikä sitä jowi lyhätä tuonnetmaksii, sillä kuolon kylmä käsi on jo tarttunut minuun“.

Rouwa Sislop ja lapsensa istuivat hiljaa ukon ympärille.

II

„Nimeni on Tuomas Smith, ja olen kotoisin Nyrshiresta“, näin alkoi wanhus kertomuksensa. „Se kartano, jonka omistin, ei ollut kaukana täältä. Vietin onnellista elämää waimoni ja poikani kanssa. Mutta kun tämä kauhea uskonwaino alkoi Skottlannissa, lähti kahdenkymmenen wuotias poikani oikeuksiamme miekallansa puolustamaan. Mielelläni olisin lähtenyt itsekkin taistelemaan, mutta en woinut enää korkean ikäni tähden. Rukoilin, että Raikkivalttias auttaisi meitä. Toiwoa ja miehuullisuutta uhkuwalla mielellä poikani jätti kotinsa, mutta epätoiwoisena pakolaisena hän palasi. Monessa taistelussa oltuansa hän haavoittui waarallisesti, ja nyt hän kiiruhti kotiansa saadakseen lopettaa elämänsä rauhassa wanhempainsa luona. Mutta rauhallista loppua hän ei saanut. Emenkuin ehtikään kodin kynnnyksen yli, takaa-ajajansa jo saavuttivat hänet ja käsivät hänen walmistautua kuolemaan. Turhaan waimoni ja minä kyyneleillä rukoilimme heitä, että jäästäisiwät poikaamme, mutta eiwät ottaneet rukouksiamme kuulewiin korwiin ja wanhempainsa edessä poikamme ammuttiin kuoliaaksi“.

Wanhus itki ja jomoin kuultjain, joita kauhistuksen tunteet wärähyttiwät. Setten kuluttua ukko jatkoi: „Sitte kun wainoojamme oliwat juorittaneet werisen työnsä, niin he lähtiwät pois. Me hautasimme poikamme mihin hän oli kaatunut ja menimme sitte kotiimme saadaksemme hiljaisuudessa antautua suruumme. Mutta pian tuli toinen joukko yhtä julmia miehiä, jotka ajoiwat meidät armotta ulos ja polttiwät talonme. Waimoni oli

aina ollut heikonlainen. Hän ei voinut kestää näitä onnettomuuksia vaan sortui niihin. Graffona minä sitte asuin eräässä kurjassa mökissä, mutta tännekin wainoojani tulivat ja ajoivat minut ulos kankaalle. Sen jälkeen minun on ollut pakko alituisesti paeta wihollisiani. Milloin olen piiloutunut luoliin, milloin wuoren rotkoihin. Mutta Sumala on warjellut minua. Tänä iltana olisin kuitenkin sortunut kankaalle, ellei tämä jalo nuorukainen olisi ottanut minua huostaansa, enkä voi olla kiittämättä Sumalaa, joka lähetti auttajan hädän hetkellä“.

Wanhus waikeni, ja kuulijat muodattivat kuumia hyhneleitä. Pitkästä puheesta uupuneena ukko waiwui tuolin nojaa wasten. Andrew nosti hänet hellästi wuoteelle, jonka wieresjä hän pöyhi, sikfikun wäyhnyt wieras nukkui.

Seuraavana aamuna kun talosja herättiin, oli wanhus jo kuollut. Genki oli saanut jättää waiwaisen majansa ja kohonnut kauwas maallijen kurjuuden ja wainon yli.

Hyhneleitä muodattaen Andrew Gislop katjeli wainajan kalpeita kaswoja. Suru täytti myöskin rouwa Gislopin sydämen. Mutta wainaja oli hetimiten haudattawa, sillä James Johnstone jaattoi tulla sinne millä hetkellä hywänjä. Sana lähetettiin naapureille ja he tulivat mielellänjä awuksi. Pian Tuomas Smith lepäsi maan powessa.

Seuraavana aamuna leski jai tietää, että James Johnstone oli tulosja sinne. Pian kuului tunnettu ja peloittawa torwentoitotus lähellä olewalta kuffulalta ja Johnstone lähestyi nopeasti ison jotilasjoukon kansasja,

Pelko waltasi lesken, ja hän rukoili, ettei Herrra sallisi heidän löytää wanhukfen hautaa. Kuitenkin hän oli hywin iloinen, että Andrew oli poisja.

Miin pian kuin Johnstone saapui kylään rupeji hän tiedustelemaan, oliko pakolaisia nähnyt siellä. Kun hän ei saanut muilta toiwottua tietoa, meni hän rouwa Gislopin tykö ja kysyi, oliko hän nähnyt pakolaisia.

„Olen waan nähnyt wanhän miehensä“, wastasi hän.

„Missä hän on?“

Leski ei wastannut mitään.

„Wai jinä uskallat olla wastaamatta kysymyksiini, kun juwaitsen kysyä“, kiljui James Johnstone. „Tulkaa tänne“, huuji hän miehilleen, „ja tarkastakaa tätä mökkiä tarkkaan, ja jos tapaatte ketään, niin tuokaa tänne“.

Silloa julmat miehet tottelivat johtajansa käskyä, mutta tulivat pian tyhjin käjin ulos. Tuimistuneena Johnstone pudisti nyrkkiänjä rouwa Gislopia wastaan ja huuji: „Sinä pääjet tällä kertaa, mutta jos wielä ferran rohkenet olla wastaamatta tahi jos suojelet pakolaisia, niin ei kukaan voi pelastaa sinua kostostani“.

„Sumala warjelee minua“, wastasi leski, „häneen minä turwaan“.

James Johnstone nauroi ilkkuen, kannusti ratsuanja ja poistui.

Selpotukfen tunne sydämesjään leski meni sijälle, jossa waiwui tuolille. Mutta äkkiä omi aukeni ja kaffi Johnstonen miestä astui sijälle, tarttui rouwa Gisloppiin ja pakotti häntä seuraamaan heitä ukon haudalle. Nyt hän kauhukseen näki, että hauta oli awattu ja ruumis makasi maassa haudan wieresjä,

Witaten ruumiiseen James Johnstone huusi: „Tämä mies on wieras; kuinka hän on haudattu tänne?“

„Sentähden että hän kuoli täällä“, vastasi leski.

„Missä hän kuoli?“

„Nuonamme“.

„Ja sinä rohkenet tunnustaa kavaluuttasi!“

„Kavaluutta se ei ole, waan jälkiwäisyyttä“, vastasi rouwa Gislop. „Tämä wanha mies tuli luoksemme uupuneena ja nälkäisenä. Hän kertoi minulle kärsimysensä ja minun täytyi itkeä sitä, että ihmiset saattawat harjoittaa sellaisia julmuuksia. Nyt hän on saanut lepoa ja rauhaa Sumalan luona“.

Itkeästi nauraen James Johnstone käski hämittää lesken talon perustuksiaan myöten. Kun rouwa Gislop kuuli tämän kamalan uhkauksen, niin hän lankei hänen jalkainja juureen ja rukoi, että jäästäisi heidän kotiansa ainakin lasten takia. Mutta julma mies ei taipunut mistään rukouksista, ja pian talo oli sanuawana tuhkaläjänä.

Itkewien lastensa ympäröimänä rouwa Gislop katjeli kotinsa häwitystä. Surunsa waipuneena hän istui kauan. Wihdoin hän laski kätenjä ristiin ja janoi: „Kiitän sinua Sumala, ettei Andrew ollut kotona.“

Niin pian kuin Johnstone miehineen oli poistunut, tulivat naapurit sinne ja pyysiwät, että hän tulisi heidän tykönsä ja olisi missä parhaiten halusi, jiksi kun woijivat rakentaa hänelle uuden talon.

Selposti hymärtää, miltä tuntui Andrewista, kun hän illalla tuli kotinsa raunioille.

„Ruka on tehnyt tämän?“ kysyi hän.

Äiti kertoi nyt murtuneella äänellä, mitä oli tapah-

tunut. Mutta poika lohduutti häntä sanoen: „Ole hyvässä turwasfa, äitini. Sumala ei hylkää niitä, jotka tekewät welwollisuutensa, waan hän on antawa meille uuden kodin.“

Sittenkun äiti lapsineen oli saanut turwan erään naapurin luona, lähti Andrew ulos käwelemään saadaksenja hiljaisuudessa ajatella päivän tapahtumia. Njattuksiinsa waipuneena hän ei huomannut, mihin hän meni, ennenkuin hän äkkiä seiso i wieraan hautakummulla. Naapurit olivat taas haudanneet wanhuksen. Andrew janoi itsekseen: „Nyt mekin olemme kodittomat“. Hiljaisuus wallitti ympärillä, ja tähdet tuikkivat firffaalla taiwaalla ikäänkuin muistuttaen taiwaallisen Xän ikuis-ta kunniaa ja hlewyyttä.

Itkiä kuului hewosten kowionkopjetta, ja joukko ratsumiehiä näkyi. Nuorukainen ei koettanutkaan paeta, waan odotti tyhneesti heitä. Soukon johtaja näki Andrew Gislopin ja kysyi, mikä hänen nimensä oli. Andrew janoi sen.

„Ja mistä olet kotoijin“, kysyi johtaja.

„Minulla ei ole kotoa“, kuului vastaus.

„Minikä tähden sinulla ei ole kotoa“, kuului vastaus.

Andrew Gislop kertoi nyt tyhneesti mitä oli tapahtunut.

„Poika parkaa“, janoi johtaja. Sitten hän kääntyi erään miehen tykö ja janoi: „Suulen, että meidän tulee ottaa tämä poika kanssamme“. Sitte hän janoi Andrewille: „Olemme nyt menossa Wuorelaan päin, ja sinun täytyy seurata meitä.“

„Di, äitiparkaani“ huudahti nuorukainen.

„Ei auta nyt puhua äidistäsi“, keskeytti johtaja.

„Sinun pitää tietää, että kun Claverhouse antaa käskyn, niin sitä on toteltava. Bai sinä kalpenet, poikani, kuullesjasi nimeni.“

„En pelkää“, vastasi Andrew rohkeasti. „Minä waan ihmettelen, että niin hellännäköinen mies on woinut hanffia itselleen niin kamalan maineen.“

Claverhouse hymyili. „Poijasja on miehen alkua“, janoi hän miehilleen. „Hyvän johdon alla hänestä woi tulla mainio kuninkaallisen puolueen mies. Koetamme pilkkaamalla häntä ajaa hasjutukfensa pois. — Mutta nyt on lähdeittävä. Serrä James ei pidä siitä, että tullaan myöhään. Siis hewosen jelfkään, poikaseni!“

Andrew asetettiin hewosen jelfkään erään ratsumiehen taakse, ja joukko jatkoi matkaansa Wuorelaan päin.

III

Terwehdittäjän herra James Johnstonea Claverhouse heti esitti Andrew Gislopin asian ja kysyi mitä hän aikoi tehdä nuorukaisen juhteen.

„Mielestäni on ainoastaan yksi asia tehtävä, nimittäin että hän ammutaan“, vastasi herra James.

„Mitä? Mijotteko tappaa pojan“ huudahti Claverhouse hämmästyneenä.

„Aion kyllä. Eikä semmoinen menettely ole minusta niin juuresti oudokuttavaa.“

„Mutta eihän tämä poika raukka ole milloinkaan loukannut teitä,“ vastasi Claverhouse.

„Jos katsoo asiaa siltä kannalta,“ janoi James John-

stone“, niin eivät muuttakaan ole loukanneet meitä, jotka olemme tappaneet. Mitä tähän poikaan tulee, niin hänestä tulisi warmaan warallinen wastustaja, jos nyt jäästääjimme häntä.“

„En ole sitä mieltä, että poika saisi palata äitinsä tykö“, vastasi Claverhouse, „waan aion tehdä hänestä oman puolueemme miehen.“

„Poika on jilkeää, taipumatonta kapinallista rotua“, janoi herra James. „En aio waiwata itseäni kaswattamalla häntä.“

„Mutta minä tahdon“, janoi Claverhouse innokkaasti. „Tahdotteko antaa pojan minun haltuuni?“

„En, sitä en tahdo“, vastasi Johnstone tylysti.

Claverhouse punastui wihasta. „Serrä James“, janoi hän waiwalla hilliten itseänsä, „en ole milloinkaan pyhtänyt mitään feltään, mutta nyt pyhdän, että jäästääjitte tätä poikaa. Minäätähdhen tahrausimme itseämme hänen wiattomalla werellään. Tällä murhalla emme palwele kuningastamme.“

„Wastaan kyllä itse tämän pojan kuolemasta“, janoi herra James, „enkä huoli siitä, mitä minusta sanotaan, sillä uskollisuuteni kuningasta kohtaan on kylliksi tunnettu. Sääliväihyhtenne woittaa tällä kertaa järkenne, hywä ystävänä.“

„Mistä siis syhtätte tätä poikaa?“, kysyi Claverhouse.

„Ojallijuudesta äitinsä rikofessja“, vastasi James Johnstone kowuudella. „Luokaa wanki tänne!“

Setken kuluttua seisoi Andrew hänen edesjansä.

„Bai niin“, huudahti herra James, „tapaamme siis taas toijiamme! Enkö waroittanut sinua joutumasta

kyntsiini. Sano nyt minulle, kuka vei tuon wieraan ukon äitiä luo."

"Sen minä tein", vastasi Andrew Gislop waka-wasti.

"Kuinka sinä uskalsit olla noudattamatta käskyjäni?"

"Sentähden että Sumala täytti sydämeni armah-tawaisuudella koditonta wanhusta kohtaan."

"Miinkö", sanoi herra James ilkkuen, "ja nyt odotat luultawasti palkintoa hyvästä työstäsi."

"Omantuntoni hyvä todistus on paras palkinto", sanoi Andrew tyyneesti.

"Rakakaa jo poikaruukkaa pilkkaamasta", sanoi Claverhouse, ja kääntyen Andrewin tykö kyysi hän, tahtoiko hän yhtyä hänen joukkoonsa.

"En", vastasi Andrew.

"Minäkö sentähden?"

"Sentähden että tekonne ovat huonoja."

"Entö sanonut teille, ettette woisi tawuttaa häntä liittymään joukkoomme" lausui Johnstone yksinäisesti Claverhouselle.

Andrew Gislop jatkoi: "En liittynisi edes pelastaakseni henkeäni teidän puolueeseemme, jonka kautta äitini on saanut kärsiä niin paljon. Mitä pahaa hän oli tehnyt? Hän waan antoi turvaa wainotulle, kuolewalle ukolle. Ja tämänkaltaisiin tekoihin, joita te harjoitatte, kehoitatte minuakin ryhtymään. Mutta waiikka olen waan nuoruuskainin, niin en ikinä ota vastaan armoa siitä hin-nasta".

"Rohkeasti lörpöttelet, nuori herra", sanoi Johnstone walljesta. Kääntyneenä Claverhousen puoleen

hän jatkoi: "Suomaatte jo itsekkin, ettei jowi jäästää tätä poikaa. Hänestä woi tulla waarallinen wihollinen."

"En woi muuttaa mielipidettäni ankaruutenne juh-teen", vastasi Claverhouse. "Jättäkää poika minun huostaani, kyllä teen jotakin hänestä."

"Hän wangittiin minun alueellani ja jentähden hän on minun tuomittawani", vastasi herra James tyylysti. "Minä täten julistan, että koska hän on suojellut pako-laista, niin hän on syypää kuolemaan, ja waltioneuwos-ton waltuuttamana tuomitsen hänet ammuttawaksi huomena aamulla kankaalla."

Andrew Gislopin ruumis wärähteli kuullessanja Johnstoneen julistamaa tuomiota ja ajattellessanja äitiänsä. Claverhouse katjeli häntä murheellijena, kun hän Johnstoneen käskystä wiettiin pois.

"Minun täytyy siis kuolla! Mitä rakas äitini ja-nonee, kun saa vastaanottaa tämän janoman. Tälläkin hetkellä hänen rakkaat filmänjä etsiwät minua. Jos hän tietäisi, että nyt olen hänen wallasjaan, joka häwitti kotimme, niin tämä tieto tappaisi hänet. Oi, rakas äitini, kuka lohduttaa sinua, kun minä olen ijäksi poisja".

Näin Andrew ajatteli itjeseen istuesjaan wanfilasja ja katjellesjaan aurinkoa, jonka hän nyt wiimeisen ferran näki laskewan puitten latwojen taakse.

Siljaisessa kodissa Andrew oli wiettännyt onnellista elämää. So warhain hän oli antanut sydämensä Her-ralle ja jentähden hänen ei tarwinnut peljätä kuolemaa. Mutta kun hän ajatteli äitiänsä murhetta, niin hän ei woi-nut olla itkemättä. Hän polwistui ja rukoili hartaasti, että Herra lohduttaisi äitiä ja armahtaisi häntä sekä että

Sän armoisjaan awaisi hänelle elämän oiven. Rukoil-
tuansa hän nukkui rauhallisesti.

Namu koitti. Wangittu poika nosti katseensa ru-
jottavia pilviä kohti, jotka suruttomille maailman ihmi-
sille julistivat, että uusi päivä oli tulossa, mutta hänelle
itselleen ennustivat ijankaikkisuuden koittoa. Pian au-
rinko nousi kaikessa loistossaan pilvistä ja hajoitti yön
warjot. Vuonto heräsi uuteen elämään, ja lintujen rai-
kas wiserryks kaikui ilmassa.

Onnea täynnä tämä mailma näytti olevan, josta
nuorukaisen nyt täytyi erota. Mutta hänen ajatuksensa
kohojuvat korkeammalle. Hän seisoi uuden maailman kyn-
nyksellä, jonka ihanuus pian oli aukeneva hänelle.

Ulkia kuului tormentoitus, joka merkitsi, että nuo-
rukaisen viimeinen hetki oli tullut. Jtkunastaan Andrew
näki, kuinka valmistuksia tehtiin kuoleman tuomion täyt-
tämistä warten.

Tyhneesti Andrew meni teloituspaiikalle. Sänen pel-
käämättömyhtensä ihmetytti raakoja sotilaita. Claver-
house lähestyi häntä ja janoi: „Tahdotko liittyä jouk-
kooni?“

„En tahdo“, wastasi hän wakaawasti.

„Tahtoisin mielelläni pelastaa sinua“, jatkoi Cla-
verhouse. „Suostu waan ehdotukseeni ja minä suojelen
sinua.“

Andrew Gislop wastasi: „Waikka te lupaisitte mi-
nulle tuhannen vuoden ijan, niin en kuitenkaan suostu
siihen, koska jieluni pelastus on kysymyksessä.“

Claverhouse wätyhti ääneti takaisin.

„No, kuka tahdo lopettaa tämän uppiniskaisen ka-
pinoitijan elämän,“ kysyi herra James.

Sotilaat eivät wastanneet mitään, waan katjelivat
toisiansa.

„Mitä tämä merkitsee“, huusi Johnstonone tuimasti.
„Claverhouse, käsketää miehiänne tekemään welwollis-
juuttansa.“

Claverhouse janoi kapteeni Fraserille: „Sanokaa
muutamille miehille, että he ampuijuwat poikaa. Herra
James tahdo, että hän ammuttaisiin.“

Suuttuneena upseeri wastasi: „Antakaa herra Ja-
mesin panna päätöksensä toimeen itse. Minä en tahdo
tahrata käsiäni tämän wiattoman pojän werellä.“

„Claverhouse“, huusi herra James wihasta wapije-
walla äänellä, „tuo häwyttön mies ei tottele käskyä. Tei-
dän täytyy jentähden itse komentaa miehiänne ampu-
maan.“

Punastuneena Claverhouse astui miestenjä eteen
ja käski heitä valmistautumaan. Sitte hän kääntyi nuo-
rukaisen tykö ja kehoilti wätämään lakkinsa kaswojenjä
eteen. Mutta Andrew kieltäytyi janoen: „Woin kyllä
katsoa wihollisiani jilmiin. En ole tehnyt mitään pahaa,
jota minun tarwitji häwellä.“ Sitte hän kääntyi James
Johnstonon puoleen ja janoi: „Te olette tuominnut mi-
nun kuolemaan, koska tarjotin turwaa heikolle wanhuk-
selle. Annan teille anteeksi tämän rikoksen ja rukoilen,
että Jumala tekiji jainoin. Mutta katukaa juntejänne,
niin kauan kun olette armon ajassa. Saudasja ei ole
enää katumijän mahdollisjuutta.“

„En ikinä kadu jitä,“ huusi herra James tuimis-
tuneena, „että olen ammuttanut kapinoitijewan poika-
nukikan.“

„Jos niin on,“ wastasi Andrew Gislop juhlassijesti

noستاen raamattunja taivaasta kohti", niin haastan teitä vastaamaan tästä rikoksesta Sumalan tuomioistuimen edessä, joka on tuomitseva teitä tämän kirjan mukaan."

"Pidä juuji kiinni, ulkokullattu poika", huusi herra James. "Minkätähden wiivyttelette, herra Claverhouse?"

Claverhouse nosti kätenjä, laukaus pamahdi ja murkainen kaatui kuolleena maahan.

Andrew Sislop haudattiin mihin hän kaatui. Sotilaat ratjastivat pois jättäen murhatun mururkaijen yksiu-kertaijeen hautaanja. Sinitawas loisti hänen hautanja yli ja linnut lauloivat hänen hautaus-wirttänjä.

(Suomennos.)

Muutamia seikkoja Suomi-Opiston kehityksestä yhdeksänä ensimmäisenä wuotena.

Katsokaamme mitä hyvänjä luonnon alalla, niin se muuttuu aikaa woittaen. Puun siemen, joka istutetaan maahan, muuttaa muotoanja päivä päiwältä, kunnes se on kaswanut isoksi puuksi, ja vaikka se jo on täysikaswui-nen puukin, niin yhä wieläkin se muuttuu. Uusia oksia ja lehtiä puhkeaa ulos sen kuoresta joka wuosi ja woipi kähdyä niinkin, että toukat tai joku muukin wastus aiheut-taa sen kuoleman. — Wesipisarara putoaa maanpinnalle, imeytyy maahan tai wirtaa alaspäin sen kaltewaa pintaa myöten. Useita pieniä puroja yhtyy, wirralen eteenpäin, yhä muodostuen waltawammaksi. Niin owat sadepisararat siirtymisenjä kautta muodostaneet kohisewan puron. Ja jos tuota puroa katsot, niin näyttää se joka hetki samal-laiselta. Joka hetki lirisee weji samallaisella lirinällä tuon pinnalle kohoawan tiwen järmän ympäri, mutta jo-ka silmänräpäys waihtuwat wesipisararat. — Mäka, joka on kokoonpantu hetkistä, siirtyy myös alinomaa eteen-päin. Jofainen uusi wuosi näyttää samallaiselta, sillä jokainen on muodostunut neljästä eri wuodenajasta, saa-den aikaan samallaisia muutoksia luonnoissa; mutta kui-

tenkin on jokainen toistaan seuraava vuosi uusi, ennen olematon. Tämä luonnon vaihtelevaisuus aiheutti jo muinoin kreikkalaisen filosofin Heraclituksen valittamaan mietintönsä perusteeksi: „Kaikki on alituisessa liikkeessä.“

Niin, tuo aika on jotain niin ihmeellistä. Vuodet vierivät hiljalleen eteenpäin, ihmiset vanhenevat niiden mukana, ja nuoremmat astuvat vanhempain sijalle. Joka aamu nousee aurinko ja joka ilta se jälleen laskee; tuo on niin tavallinen luonnonilmiö, jina ei näytä olevan mitään uutta. Ja kuitenkin tuon muutoksen tapauksessa on monta hetkeä kiitänyt menneishyhteen, ja tuhannet ihmiset ovat poistuneet tuota vaihdosta enään koskaan näkemästä. Kuinka monet miljoonat ihmiset ovatkaan jo katsoneet ihmetyksellä tuota auringon nousua maailman luomisesta saakka, ja kuinka monet miljoonat sitä vielä katselevat ennen maailman loppua! Me elämme aikamme, jätämme jälkeemme ainoastaan muiston itjestämme, ja niin kuulumme ojana menneishyhteen. Mutta tuo lyhyt elämämme hetki, se on kaikki kaikessa meille; siitä riippuu merkityksenne täällä ajassa, ja siitä riippuu koko tulevaisuutenne, iankaikkisuus.

Tällä lyhyellä alustuksella tahdomme nyt lähteä seuraamaan muutamia huomattavampia kohtia oppilaitoksemme ensimmäisenä yhdeksänä vuotena. Mitään kokonaisuutta ei näisjätavoitella, kuten jo päällefirjoituksestaakin näkyy, tahdommekhan vain antaa ylimalkaisen katsauksen koulun vaiheista tämän kirjasen lukiakunnalle. Jo edeltäpäin huomautamme asioita tuntemattomalle, ettei odottaissi mitään jännittävää kertomusta voitto- ja riemukulusta, sillä opistoillamme on ollut ko-

wa todellisuus edessä kaiken olemassaolonsa ajan, jota ei käy koristeleminen.

W. 1896 avattiin Suomi-Opisto vuokrahuoneissa Länti-Sancockissa. Rauvan oli sitä jo puuhattu, moneksa firkoilliskokouksessa pohdittu, mutta yritys oli jiksi suuri, että se vaati warmaa harkintaa ja siksi kului wuojia puuhatesja. Oppilasmäärä ei suinkaan ollut alusja suuri, alun toistakymmentä oppilasta kirjoittautui opiston kirjoihin, mutta sitten lukukauden kuluessa tuli muutamia uusia, niin että vuoden lopussa jaettiin todistukset noin 17 oppilaalle. Tästä on hiljalleen edistytty, wuosi wuodelta on oppilasmäärä kaswanut niin, että nythään on 60 vaiheilla. Oppilaita on tullut kautta Yhdyswaltojen, niin äärimmäisestä lännestä kuin etäisimmistä idän waltioista. Mutta liikaa niitä ei ole vielä ollut, paljon olisi ollut sijaa useammille.

Oppilasmäärän kaswaessa kämwivät pienet vuokrahuoneet liian ahtaitfi, ja muutenkaan eivät asuinhuoneet olleet mukawat kouluhuoneikfi. Sentähden oli saatawa tarfoitustaan wastaawa rakennus. Omaa rakennusta alettiin rakentamaan, joka olisi kaikin puolin käytännöllinen oloihimme. Kurkkakiven lasfikaijet pidettiin toukokuun 30 p. 1899, ja se oli suuri ja merkillisin juhla, mitä suomalaisilla on koskaan ollut Suopariisaarella; tekisipä mieleni sanoa koko Amerikassa, mutta wälttääkseni tarpeettomia wäittelyjä, tyhdyimme tuohon wertaukseen. Silloin oli koko Hancock liikkeellä, niin toisenkieliset kuin suomalaisetkin, silloin oli juhlawieraita koolla kautta Amerikan. Silloin sai suomalaisten toiminta kiitosta toisenkielisiltäkin, heidän armonsa nousi tuon päivän kautta enempi kuin se oli nousnut kymmenessä wuodessa.

Suomi-Opiston kautta kohoaa meidän kansallinen maineemme; se on ensimmäisiä laitoksia, joka todistaa täällä vierasmaalla että me olemme sivistyneitä, uskonnollista kansaa, joka tahtoo valvoa lastensa kasvatusta, kasvattaen heitä tiedoissa ja taidoissa, hyvisä tawoissa ja ennen kaikkea Jumalan pelwossa. Tällaisten toimien kautta kohoaa meidän arvomme sivistyneiden ja aattelewien amerikalai-
sten silmissä. Rakennus saatiin valmiiksi syyskuun w. 1899 ja joulun jälkeen w. 1900 alotettiin kewätlukukausi omassa rakennuksessa.

Tuo oli riemupäiwä sekä oppilaille että opettajille, jainoin kuin kaikille opistomme ystävillekin. Mutta tuo rakennus oli welan alainen ja se seikka on tuottanut paljon huolta ja waiwaa koulun johtokunnalle ja muille ajata harrastawille aina tähän päiwään asti. Vielä nykyin on se raskuuden paino, waikka monellaisia yrityksiä on tehty sen maksamiseksi. Mutta kansalaisyhteiskuntamme avustus ei ole vielä kyllin kaswanut, hywin harwalukuinen on opiston ystäväjoukko werrattuna Amerikan suomalaisiin.

Mussa on kaikki työ waikeata, mutta kun päästään alkamaan niin työ sujuu paremmiin. Niin on ollut Suomi-Opistonkin laita. Alku oli hankalaa, ensimmäiset wuodet oliwat kowia taisteluwuotia, sekä siinä jaksasti että ulkonaisesti, mutta Jumalan avulla on niistä läpiti päästy. Edellä olemme jo kertoneet että huoneet eiwät olleet käytännölliset, alussa woitiin niissä kyllä tulla toimeen, mutta kun koulu kaswoi, käwi se aiwan epäkäytännölliseksi. Tämä puute tuli poistetuksi silloin, kun koulu siirrettiin omaan uuteen rakennukseen. Koulussa korwitaan kaikellaisia opetuswälineitä, ja näitä koulultamme puuttui. Opettajat kyllä tiesiwät tarpeen, mutta waroja ei riit-

Suomi-Opiston juhlan teinituuta Iron kunnissa, Mich., 1905.

tänyt kaikkeen. Nyt on kuitenkin siinäkin suhteessa asiat paremmalla kannalla, sillä koulullamme on erityinen voimistelu- ja musiikkijali, useampia soittofoneita, femi-allisia ja fyysikaalisia kokeilufoneita, karttoja, voimistelu-telaineitä y. m. m. Opetus on luonnollisesti ollut opetta-jille vaikeampaa ja jamaoin oppiminen oppilaille, mutta on siitä toivottavasti ollut jotain hyödykäin, se nimit-täin, että oppilasta usein tulee itseensäluottavampia ja huomaavampia aineiden käsittelemisessä kun heidän täy-tyy ponnistella selwintnäkseen läksivistään ilman hawain-nollista ohjausta.

Mitä oppiaineiden laatuun ja vaihteluun tulee niin voimme sanoa, että ne ovat olleet hyvin valitut. Tar-kotus on ollut opettaa juuri sellaisia aineita, joita waa-ditaan eri maiden korkeammissa oppilaitoksissa. Zoiden kautta oppilas saa yleistä teoreettista tietoa, mutta että hänessä jamalla kehittyy siweellinen ja uskonnollinen luonne. Luonnollista on, että uskonto on jaanut etusi-jan oppiaineiden joukossa; juomenkieli, -historia ja -maantiede ovat myöskin erittäin mainittawat, koska ei niitä waltionkouluisissa opeteta. Soitantoa on myös opetettu, sillä tämä taide nähty woittawan alaa kaikkein siwistyskansojen keskuudessa, ja waltion kouluisjakin jaa-nee se myös ansaitun paikkansa pian, sillä toimenpiteitä jinnepäin on jo ilmestynyt.

Opiestomme kurssi oli alun aiottu seitsevenwuotiseksi, mutta ensimmäisillä oppilailla kului kahdeksan vuotta tuon kurssin suorittamiseen. Siihen oli jynä koulun ai-neelliset vaikeudet, joten he joutuivat odottamaan yhden vuoden. Tällä aikaa toimivat he itse opettajina alem-milla luokilla. Nyt on kurssi lyhennetty 6-wuotiseksi ja

oppilas saa itse walita luettawat aineensa, näin on koe-tettu jaada koulunkäynti käytännöllisemmäksi ja oloihin-me paremmin jopiwaksi.

Kewällä w. 1904 koitti se aika wihdoin, jolloin Suomi-Opisto laski ensimmäiset oppilaat kurssinja läpi-käyneinä, seitsemän poikaa ja kolme tyttöä. Tämä on merkkitapaus Amerikan juomalaisten historiasja; se on itäänkuin ensimmäinen lewähdyspaikka meidän matkal-lamme Siinä voidaan kääntyä katsomaan taaksepäin kulettua matkaa. Zohonkin asti on jo saawuttu, jo-tain on ponnistusten kautta jaatu aikaan, mutia eteenpäin on pyrittävä. Antakoon tämä tulos meille intoa ja kestäwyyttä pyrkimään eteenpäin, sillä „ahkeruus kowankin omenen woittaa“. Eteenpäin onkin lähdehty menemään sillä jo jamana jykynä alkoi Suma-luusopillinen Sentinaarikin toimintansa Suomi-Opiston yhteydessä. Oppilaita ilmoittautui seitsemän ja ensi ke-wännä, toiwon mukaan, pääjivät he kurssinja suoritta-neina toimimaan jaarnamiehinä siirtokanjamme keskuu-desja.

Opettajien jaanti on usein tuottanut vaikeuksia kou-lun johtokunnalle. Koulun kehitys riippuu paljon siitä jaadaanko opettajat pysymäisiksi. Zos opettajat waihtu-wat ehtimiseen tapautuu oppilaiden edistymisessä aina jonkun werran häiriötä. Uusi kaswattaja ei tunne kaswa-tettawienja luonteita ja näin ollen ei hän woi heti alusta alkain menestyksellä toimia. Miistä opettajista, jotka alusta saakka ovat toimineet on jälellä ainoastaan joh-taja, past. J. K. Mikander; tästä jynstä owatkin opiston sekä oppilaat että todelliset ystävät erittäin kiitollisia hä-nelle. Zohdokunta on aina koettanut tehdä parhaansa

opettajia hankkiesja, mutta aineelliset vaikeudet ovat tässäkin olleet esteenä, ettei ole aina voitu palkata korkeasti oppineita, juuripalkkajia opettajia. Suolimatta näistä vaikeuksista voipi se todistaa, joka on itse ollut oppilaina kaiken tämän ajan, että tyytyväisiä voidaan olla yleensä opettajienkin suhteen.

Jotain oliji vielä huomioon otettavaa opistomme kehityksen rinnalla, j. o. missä määrin on ystävääpiiri laajennut Suomi-Opiston kehityksessä. Siljalleen on se karttunut ja samalla vahvistunut asiamme oikeudesta. Paljon on hyötty auttavaisuutta kansaltamme, että jo tähänkin asti on päästy. Muutamia koulumme johtomiehiä, kansaamme kunnioittamia ja rakastamia jäseniä, on tuoni tennumut joukostamme. Se jättivät aukon meidän riveihimme, olijimme juoneet niin mielellämme heidän saawan vielä toimia kansaamme, sillä olijimme heitä kipeästi tarvinneet. Mutta Herra näki hyväksi kutsua heidät täältä pois, ja meidän täytyy ottaa se työ tehtäväksemme, jonka he meille jättivät.

Nyt on jo juurimmat vastukset woiletut, selvä latu on edesjämme jota myöten tulee hiihtää. Tulevaisuutemme näyttää lupaavalta. Ainoa vaikeutemme on tuon welkatakaan maksaminen ja sen me woimme tehdä, kun miehisjä siihen ryhdymme. Sa muistakaa samalla lähettää lapsianne tuohon oppilaitokseen; antakaa heille oikea perintö hankkimalla heille hyvä kaswatus, niin lapsenne muistelewat teitä kiitollisuudella kautta elämänsjä. Suomi-Opisto on vielä nuorukainen, mutta senmoijenaankin on se jo ansainnut itselleen huomattawan aseman Amerikan juomalaiisten historiassa.

S u h o W a r g e l i n .

Vanha asetus sununtain rikkomisesta.

Edesjämme on asetus, joka siirtää meidät ajassa yli kahjijataa vuotta taaksepäin, 17. vuosijadan loppu puolelle. Totista jumalanpelkoa oli jilloinkin olemassa, mutta nämät kirkon käyttämät keinot willinä aikakautena eivät riittäneet ja sen woiksi piti liijäki ottaa ankara kuri. Säädettiin tarkat määrähkset edes ulkonaijen järjestyksen ylläpitämiseksi ja määrättiin rangaistukset jille, joka määrähkjiä rikko. Näin syntyi myös ajan olojen hillitsemiseksi asetus sapatinrikkomisesta, joka annettiin 17 p. lokak. 1687.

Kun mielestämme on jopiwaa kristillijen kanjan muistella, millaijet entisajat ovat olleet ja miten työtä ennen on tehty vaikeisjakin oloisja, niin tahdomme täsjä pääpiirteisjään esittää asetuksen sapatinrikkomisesta.

Enjimäijesjä pykäläsjä teroitetaan lepopäiwän merkitystä, kuinka on Jumalan käsky pyhittää lepopäiwä eikä se jiss ole mikään ehdon wallan asia, jonka suhteen kukaan wo menetellä niin kuin tahtoo. Muistutetaan wanhempia, ijäntiä ja emäntiä welwoillisuukjista pitää huolta itsestään ja alamaisistaan, ettei jumalanpalvelus tuliji millään muotoa estetykji ja yllönkatjotukji, waan että päiwä tuliji wietetykji korkeimman Jumalan palveluksean ja kunniaksi, ylistykseksi ja kiitokseksi.

Toisesja pykäläsä puhutaan kirkonkäynnistä. Jos joku on niin jumalaton, että hän harvoin eli ei koskaan tule kirkkoon tahi sinne, misä Jumalan sana saarnataan, niin pitää häntä kolme kertaa varoitettaman ja jos ei sitten ota ojentuakseen, niin joutuu maksamaan 1 taalarin sakkoa. Jos ei voi sakkoa maksaa, niin hän „pitä Sunnuntaina pandaman Stuckijn ulcomaijel puolella Kirkonowe, itzellens häpiäxi coco Seuracunnan edes“. Ja jos ei sekään rangaistus auta, niin jätetään syhllinen maallisen oikeuden rangaistamaksi. Jos joku panee syhffi kirkosta poisja oloonja sen, että hän lukee kotona postillaa, niin se poisjaolo sallitaan, jos on niin heikko sairaa ja saattamaton, ettei voi Jumalan huoneeseen tulla ilman juurta vaaraa ja waimaa. Mutta jos ymmärretään, että hän potillan lukemisehstansa tekee kirkon ylönkatseen, niin pitää häntä varoitettaman, ja jos se ei auta, niin wiedään tuomarin eteen ja jakoitetaan.

Kolmannesja pykäläsä kielletään metjästäminen ja kalastaminen jumalanpalveluksen aikana. Joka rikko, saa 40 hopeamarckan sakon. Jos on kalan kudun aika, niin saa jälkeen jumalanpalveluksen kalastaa ja talonmiehille (ei torppareille ja itsellijille) on sallittu sunnuntain iltapäiwällä kalastaminen omaksi tarpeeksi ja raminoffi. Silman rangaistusta saa sapattina laittaa ruokaa, pitää huolta lapsista ja karjasta sekä tehdä muuta, mitä oma tahi lähimäisen hätäinen apu waatii esim. waaran sattuesja. Wuorityötä saa myös pyhänä harjoittaa. Työntekijöitä neuwotaan kuitenkin pitämään Samalaa ajatuksisjaan sekä muistamaan häntä rukouksilla, kiitoksilla ja ylistyksillä. Ja niitä, joilla on walta käskeä, muistutetaan melwollihuudesta laittaa asiat niin, että wa-

keä wuoroin työsiä pidetään sunnuntaisin, että edes toijin pyhin Jumalan huoneeseen pääsewät.

Neljännesjä pykäläsä määrätään sakoffi työn teosta pyhänä 40 hopeamarckaa tahi kahdeksan päiwää wexija leipäwankeutta. Kaupanteosta pyhänä jäädetään, että lihaa ei saa myydä koko päiwänä. Taloisja ja kaduilla kuljeskelewat kaupustelijat eiwät saa liituskella ennen klo 4 iltapäiwällä. Samoin wenheistä ja alufista saa myydä wasta kello neljältä.

Wiidennessjä pykäläsä järjestetään wärijuomain anniskelu. Lauwantina kello 7 illalla pitää kellarit, olut- ja palowiina-anniskelut juljettaman sekä kaupungisja että maalla ja saadaan awata sunnuntaina kello 4 iltapäiwällä. Muut kaupat on pidettämä koko päiwän juljettuna paitsi leipurien puodit, jotka saa neljältä awata, että „köyhä silloin jais osta sitä kuin hän raminnogens tarwitze.“

Kuudennesja pykäläsä jäädetään rangaistukset jille, joka jumalanpalveluksen aikana pitää meteliä kadulla huutamalla, ampumalla, turchilla jutuille ja tappelemalla sekä sille, joka kortti- ja arpapelillä aikaansa wiettää tahi juopottelee tai tulee juomuksisja kirkkoon.

Seitsemännessjä pykäläsä puhutaan hiljaan kirkkoon tulemisesta ja ulos lähtemisestä ennen jumalanpalveluksen päättymistä. Jos ei kaupungin ajukas saawu kirkkoon silloin kun yhteen joitetaan, saa hän sakkoa joka kerralta kuusi hopeamarckaa. Jos maalla asuwainen ei aikanaan saawu kirkkoon, ja jos hän ei voi puolustautua sillä, ettei ole kuullut joittamista tahi ei ole taitanut niin hywin aikaa arwata, niin saa hän ensi kerralta warotuksen ja toi-

sen kerran markan jalkoa, Jos useamman kerran riffoo, jaa hän kaksin werroin jalkoa.

Rahdeksas pykälä kuuluu alku peräisessä jumalalaisessa ajusjaan: „Jos ei wanhemmat perän katso ja siitä waaria pida että heidän LapSENS, koska he jille ijälle tulleet omat, menevät kirkkoon, niin usein kuin Lapset löytän ulkona Mäsijämies, Spelamies ja turhis Tutuija, olemas welcapäät ulosandaman Sacon heidän edestäns ja andaman heidän sijte cotona Selkänahallans maya erhettyens.“

Yhdeksäs pykälä kieltää näytelmät, kortti- ja arpapelin sunnuntaijii. Pallohuoneet pitää myös suljettui- na olemas 40 markan jakon uhalla.

Kymmenes pykälä määrittelee wieraskutjujen pidos- ta sunnuntaijii. Ne eiwät jaa tulla esteeksi kirkkoon menolle. Säätkin sunnuntaijii pitää tapahtuman oikealla ajalla, jiiwolla tawalla „ilman ambumista ja Trummun ihmistä ja caice muuta jopimatoinda meno; niijucuu pahendawaista Juopumista ja ylönsyömistä, Riegunata ja Suutamista, Riijaa ja Toraa, Waloja, Kirouria ja Tappeluria.“ Jos riffoo, rangaistaan 5 taalarin jakolla eli istuimella jalkapuuksia kahena sunnuntaina kirkon owen edessä.

Yhdestoista pykälä kieltää matkalle lähtemisen sunnuntai- ja juhlapäiwinä ennen jumalanpalveluksen päätyttyä. Saa jalkoa 40 hopeamarffaa, jos riffoo. Jos on tiellä tai matkalla, niin pitää ajettaa matkansa niin, että sunnuntaijii osuu lähimpään kirkkoon. Jos merimatkal- la on, niin pitää rukouksilla, pjalmeilla ja kiitoswirjillä Jumalata kunnioittaa.

Rahdestoista, 13 ja 14 pykälä sijältävät määräyk-

siä wirkamiehille asetuksen toimeen panemisesta, jalkojen käyttämisestä sekä asetuksen noudattamisen filmällä pitämisestä.

Tämmöinen on asetus. Jumalattomuutta ja raa- kuutta siinä kuwastuu. Ei käyty kirkossa. Metelöitiin kadulla, huudettiin, ammuttiin, tapeltiin, pelattiin korttia ja arpaleikkiä jumalanpalveluksen aikana, tultiin juomuksissa kirkkoon. Säisjä juotiin ja juomuttiin, syöttiin ja mäsättiin, huudettiin ja riideltiin, kirottiin ja tapeltiin. Lapset wiettiwät sunnuntainsa kaduilla, pelasivat ja mäsjiwät ja turhia juttuja jaaritteliwat. Ja taiken tämän wallattomuuden keskeltä kohoaa asetuksesta kirkon rautainen käji jalkoineen, jalkapuuineen ja wankeus- uhkauksineen. Semmoiset kuin oliwat tawat, sen mu- taiset oliwat kurikeinotkin.

* * *

Wuosijadat owat kuluneet. Me nykyajan suomalaiset olemme niiden isäin jälkeläisiä, jotka owat monta ku- ria opetukselleen saaneet, owat kärsineet hirmuiset nälkä- muodet ja monen sodan kauhut. Jumala itse on ruos- kaansa käyttänyt ja on koettanut pois kärsia jumalatto- muutta ja pahanallista menoa. Mutta millainen on mei- dän sunnuntain wiettomme? Ehkä on jotain opittu ja onkin opittu, mutta eiköhän wieläkin olisi paljon opit- tawaa?

Emil Siikaneen.

Kysymys ja vastaus.

Sielu heräsi ja hälle kalliiksi
On käynyt kysymys tuo tärkeä:
Oi kuinka sain itsen' valmistiksi,
Ett' elon ijäsen woin periä?

Herra vastaa: seura minua;
Mun oppilapseni antau!
Mä hengelläni johdan sinua
Sä yksin armohoni turvau!

Isä taivaassa sen mahwistaa:
Kas, tämä on mun rakas Poikani.
„Te häntä kuulkaa“, niin hän todistaa.
„Jos olla tahdotte mun omani“.

Sanoo Paawali, kun kysytään:
„Sä usko yksin Herraan Jeesukseen!“
Jos näissä neuvoissa waan pyhittään,
Tää tie se sielun johtaa taivaaseen.

S. K. N.

Muutama sana kesäkoulusta.

Viime wuofina on yhä juuremmasja määräsä alettu harrastamaan omankielisiä lasten kouluja suomalaisten keskuudessa eri paikkakunnilla. On tultu huomaamaan niiden tarpeellisuutta ja tärkeyttä wuosi wuodelta yhä enemmän. Paikalla misjä suomalaisia asuu niin paljon, että owat luulleet saawanja koulun pyhstyn lapsilensa, owat he kokoontuneet keskustelemaan yhdesjä, kuinka woisimat saada opettajan, joka opettaisi lapsille juomenkielen alkeita, uskonnon perustotuufsia ja tuntemaan jonkun werran kansamme historiaa ja armasta syntymämaatamme. Näin on saatu toimeen yhä useampia kesäkouluja keskuuteemme.

Kuinka tärkeitä owatkaan omankielijet kesäkoulut, jen tulewat huomaamaan etenkin ne henkilöt, jotka työsentelewät lasten keskuudessa. Kun tarkastelee suomalaisia lapsia, misjä niitä on kaksii tai useampia kokoontuneina yhteen, niin kuulee heidän puhelewan englannin kieltä. Eipä ihmeffään, sillä se käypi heiltä helpommin kun juomenpuhe. Tämä johtuu siitä kun he juurimman osan wuodesta käyiwät amerikalaisista kouluja, jossa luonnollisesti tulewat aina käyttämään englanninkieltä. Suomenkieltä he kuulewat ainoastaan kotona ja sentin usein

kowin pilaantunutta, englannin kielen sanoilla sekoitettua. Lapset tuskin voivat yksinkertaisinta asiaa selittää suomen kielellä ottamatta avukseen englanninkieltä.

Täsäkin jo ilmenee yksi syy kesäkoulujen tarpeellisuuteen. Toinen ja kaikista tärkein syy on kalliin uskontomme opetus lapsillemme. Valtion kouluissa ei opeteta uskontoa — sen me kaikki tiedämme. Yhdysvaltain hallitus on sen jättänyt kunkin kansan, uskokunnan ja kirkon omaksi tehtäväksi ja oman valtion alaiseksi. Sen omatkin eri kansallisuudet oivaltaneet, ja saadakseen uskontonsa ja kansallisuutensa säilymään täällä vierasmaassa, ovat he alkaneet tekemään työtä lasten keskuudessa, näiden kalliiden asiain säilyttämiseksi, sunnuntai- ja viikkokoulujen kautta. Me suomalaiset myöskin, vaikka olemmekin vielä alussa, olemme alkaneet tehdä samanlaisia työtä lastemme keskuudessa sunnuntai- ja kesäkoulujemme kautta. Mutta näillä kouluillakin on vaikeutensa. Eivät vielä tahdo kaikki lasten vanhemmat ymmärtää niiden tärkeyttä ja sitä arvoa mikä niillä on kansamme tulevaisuuteen nähden.

Löytyy keskuudessamme vielä paljon koteja joissa lyödään laimin lasten kristillinen kaswatus melkein päkokonaan. Usein lapset saavat kotona kuulla mitä raaimpia sanoja ja puheenparssia ja kaikkea muuta, vaan ei jaloa, eikä sellaista mikä olisi omiaan lapsen mieltä johtamaan parempaan ja korkeampaan. Lapsi tottuu valittomuuteen ja kaikkeen pahuuteen. Kun tuollaisesta kodista lapsi tulee kouluun, niin hän tietysti noudattaa totuttua tapansa sielläkin. Tämä vaikeuttaa usein opettajan toimintaan varsinkin häiritsevästi järjestyksen pidossa j. m. Sillä toisenlainen kaswatus, kuin mitä hän ko-

Suomalainen kirkkokuori, Vaasa, 1905

disia on saanut, vaikuttaa häneen hyvin vastenmielisesti, eikä hän tahdo suostua koulun järjestykseen. Sitä vastoin se oppilas, joka on ohjattu kotona parempaan ja on saanut uskonnollisen kasvatuksen, iloitsee, että hän saa olla koulussa ja on ahkera ja tarffaava kaikissa opinnoissaan. Kodin ja koulun tulisi olla läheisessä yhteydessä toistensa kanssa, koska niillä on sama tarkoitus ja sama päämäärä lasten kasvatuksessa. Silloin vasta keisäkouluillamme voipi olla suurempi vaikutus, menestys ja siunaus, kun vanhemmat toimivat opettajan kanssa käsi kädessä tuossa kalliissa kasvatustyössä. Keisäkoulutahan tahtovat tähdentää ja olla apuna vanhemmille heidän vaikeassa tehtävässään. Sempä nuoksi tulisivin heidän käyttää niitä hyväksienä.

Useita keisäkouluja on jo ollut kansalaistemme keskuudessa, waan wähä niitä on vielä kansamme lukuun werrattuna. Näyttää siltä kuin eivät vielä kaikki lasten vanhemmat huomaisi keisäkoulujen tärkeyttä ja tarpeellisuutta, kun eivät lähetä lapsiansa niihin; waikka paikallakunnalla toimii koulu, niin ainoastaan wähäinen osa käypi sen lapsista koulusia. Mieluummin annetaan heidän hypätä koko keisan päivät päästään pitkin katuja kallellaista pahaa ja wallattomuutta harjoittamassa. Siellä he oppiwat ainoastaan huonoja tapoja, rumia sanoja ja kaikkea jopimatonta.

Eiköhän olisi jo aika alkaa sellaisitenkin vanhempain miettimään mikä merkitys on oman kielillä lasten kouluilla kasvatustyössä ja vielä mikä merkitys niillä on, täällä wierasten kansojen kesellä, kansallisesajakin työssä. Niisjähän tahdotaan pienokaisille opettaa kalliista, isiltä perittyä uskontoamme ja kielitämme, tuntemaan kansam-

me historiaa, suurmiehiämme ja syntymämaatamme, sen kauneutta ja suloutta ja kuinka siellä owat esi-isämme taistelleet ja woittaneet.

Tämän yhteydessä en malta olla mainitsematta kotikasvatuksesta koska se läheisesti liittyy koulukasvatukseen. Kodin ja koulun — kuten edellä olen maininnut — tulee toimia samassa kristillisessä mielessä ja hengessä vaikuttajensa terveellisenä suolana pienokaisiin. Lasten kristillisen kasvatuksen tulee ehdottomasti alkaa kotidissa. Isä ja äiti, joka hyvänsä oleekin, anna Jumalan janon vaikuttaa kodissaji. Wiljele ahkerasti Jumalan pyhää sanaa ja rukousta, se on sinulle suureksi avuksi kasvatustyössäsi. Isä ja äiti, jos tahdot lapsestasi kasvattaa oikeaa ja hyvää yhteiskunnan jäsentä, niin sinun tulee opettaa emmentaitteja hänelle kristillisyyttä ja kaikkea hyvää.

Yhdeksännentoista wuosisadan etewimpiä kasvattajia (pedagoogeja) oli Christ. Heinrich Zeller Saksassa. Hän tahtoo ensin ja ennenkaikkea kasvattaa lapsia kristittyiksi siinä wakuutusessa, että ne jiten kasvawat myöskin tosi-ihmisiksi, hyviksi kansalaisiksi ja oikeiksi yhteiskunnan jäseniksi. Zellerin työ onkin kantanut runsaita hedelmiä. Tuon mainion miehen neuwo olisi tärkeä oittaa huomioon meidän aikaisitenkin lasten kasvattajain. Jeesuskin sanoo: „ettikää ensin Jumalan waltakuntaa ja hänen wanhurskauttansa, niin kaikki muu sinun teille annetaan“. Wagner puhuesjaan kotikasvatuksesta mainitsee muun muassa: „että oikea, hyvä ja luja kotikasvatus on kuin hedelmällinen wiinimäki. Se kasvattaa kunnan ihmisiä samoin kuin wiinimäki hyvää winiä“.

Tässä olen tahtonut viitata siihen kuinka kädissä tuli alkua lasten kasvatukseen oikeaan suuntaan. Silloin kirkkoulustakin, huolimatta ajan lyhydestä, voisi olla suurempaa siunausta.

Perustakaa kansalaiset edelleenkin kirkkouluja, niillekin paikkakunnille, joissa ei vielä ennen ole ollut. Kansamme pienokaiset tarvitsevat saada opetusta omalla äidinkielläänkin, että he voisivat lausua ajatuksensa yhtä helposti soitintuisalla suomenkielellä, kuin he lausuvat ne englanninkielelläänkin.

M. L . . . n e n .

Yrjö Wisbart.

(Suomentanut M. G—t.)

„Tänään vielä tulit sinä olemaan minun kansiani paratiisissa.“ Luukk. 23: 43.

Uusi, pirteä elämä näyttäytyi uskonpuhdistuksen aikana myöskin hengellisesti kuollessa Skotlannissa. Sen marttyyrien verinen kylwö toi näinä aikoina tähänkin maahan ewankelisen wakaumuksen intoa ja hartautta. Nisunjiemenet lankeiwat tosin maahan ja kuolivat (Joh. 12: 24), mutta ainoastaan kantaakseen sen ihanampia hedelmiä. Sellainen nisunjiwä oli Yrjö Wisbart.

Hän oli jalosukuisen, skotlantilaisen maanomistajan poika, oli harjoittanut opinnoita jumaluusopissa ja ojottanut suurta ahkeruutta ja keuhollisuutta. Kun Brechen'in piispa waati häntä vastaamaan muka harhaoppisista mielipiteistään, pakeni hän Englantiin, missä hän useampana vuotena jatkoi opintojaan Cambridgen yliopistossa.

Suonna 1544 palasi hän takaisin Skotlantiin. Häntä kuvataan meille miehenä, jolla oli paljon yhtäläisyyttä Johanneksen kanssa, jen Seesuksen opetuslapsen, joka Hänen rinnoillaan lepäsi. Kokonaisia viittä vietti hän hartaisissa rukouksissa. Ollen lempeä, hellä, kärsi-

wällinen, nöyrä ja rakastawainen jokaista kohta, liikkui hänen sydämessään tuskin muuta tunnetta, kuin rakkaus, Sumalaa ja myötätunto lähimmäisiinsä. Ei ainoastaan rahaansa, vaan usein myöskin waatteensa hän jakoi köyhille. Tämän lisäksi uhkui hän palawaa, wastustamatonta intoa Herransa puolesta. Shastuttawalla, hehkuwalla puhetaidollaan waltasi hän kaikki sydämet niin että, kuten eräs hänen elämäkertansa kirjoittaja sanoo, kuulijat hänen saarnatessaan itkiwät, innostuivat, wapiuivat.

Tämä mies alkoi Skotlannissa julistaa ewankeliumia. Dunden'ista, missä hän ensin saarnasi juurella menestyksellä ja selwitti Roomalaiskirjettä, karhoitettiin hänet pois. Tämä tapahtui aivan julkisesti, juuri hänen kerran lopetettuaan saarnansa. Tämän käskyn kuuluaan, katsoi hän heikkisen waijeten kohti taivasta, ja lausui sitten jurun waltaamana yhden niistä ennustuksistaan, joista tulemme lukijoillemme vielä enemmän kertomaan. Hän janoi tahtoneensa lohduttaa heitä, mutta hänet ajetaan pois. „Kuitenkaan“, jatkoi hän, „je ei ole oikea keino suojelemaan teitä juruista ja huolista, vaan päinvastoin, teitä juuri niihin jaattamaan. Kun minä olen poisja, on Sumala lähettävä teille lähettilään, jota eiwät polttorowiot eiwätkä pannaanjulistukset peljätä. Minä olen oman henkeni uhalla teidän keskuudessanne pyhinyt, teille wapauden janaa julistaakseni, ja nyt kun te minun hyljäätte, täytyy minun pyytää Sumalaa todistamaan teille saarnojeni totuutta. Jos teille vielä kauwan käy hyvin, ei minusja ole totuuden henkeä; mutta jos odottamattomat tuskat ja ahdistukset teitä kohtaawat, muistakaa silloin mitä minä olen teille julistanut,

ja kääntykää parannuksessa Sumalan puoleen, sillä hän on armahtawainen.“

Kuinka nämät ihmeelliset sanat toteutuivat, siitä tulemme pian kertomaan. Muuten Drjo Wishart ei ollut ainoa skotlantilainen uskonpuhdistaja, joka tällaista ennustajalahjaa omaji, päinvastoin kertowat monet uskottawat wakawat henkilöt, jotka owat omin korwin kuulleet, toijista, samanlaisista uskonpuhdistajista. Me emme jaa sitä moittia, sillä Herran waukuttaa niinkuin hän tahtoo. Eikö hänellä, joka wanhan- ja uudenliiton profeettain antoi nähdä tulewia asioita, eikö hänellä olisi woimaa toijinakin aikoina samankaltaisia, jos kohta wähäpätöisempiä asioita toimittaa? Jos Hän niin tahtoo ja Hänen kirkkonsa sitä tarwitsee, woi Hän vielä tänäkin päivänä herättää meidän keskuudessamme niitä lahjoja, joista apostoli puhuu 1 Kor. 12: 4—11.

Dunden'ista meni Wishart Ayr'iin. Kun Glasgow'in arkkipiispa tahtoi antaa, kardinaali Beaton'in käskystä, wangita tämän innoikkaan saarnamiehen, löysi hän hänet niin monen arwoikkaan miehen ympäröimänä, ettei hän uskaltanut sitä tehdä. Mutta ainakin kirkon otti arkkipiispa haltuunsa, jiten estääksensä, Wishart'ia saarnaamasta. Glencairn'in kreitwi ja monet muut jalosukuiset tahtoivat wäkiwällällä ajaa ylhäisen papin sieltä pois, mutta Wishart kielsi heitä. „Antakaa hänen olla“, janoi hän. „Hän ei tee meille mitään wahinkoa. Me woimme, jos ie teistä on oikein, kokoontua teille“. Tämä tapahtui, ja täällä hän saarnasi jellaisella woimalla, että moni, joka ennen oli ollut totuuden wihollinen, täsiä tilaisuudessa kääntyi.

Kun, piispan matkustettua, jotawäki miehitti kirkon,

tahtoivat hänen ystävänsä jälleen tehdä hänelle tietä väkivallalla. Mutta taas hän tyhnytti heitä, muistuttamalla heille, että Kristus, joka itse ussammin saarnasi korvessa ja meren rannalla, kuin Jerusalemin tempelissä, on yhtä kaikkivaltias kenellä kuin kirkossakin. Sen jälkeen meni hän kokoon'uneen kansa'oukon seuraamana kentälle, asetui kuffulalle ja saarnasi kolme tuntia.

Sillä välin kävi, hänen Dunden'in kaupungille lausumansa ennustus, toteen. Sinne tuli hirveä rutto. Kun Wishart sen kuuli sanoi hän: „Se ovat nyt häädässä ja tarvitsevat lohdu'usta. Eikä on Jumalan koetelewa käsi heitä niin liikuttawa, että he nyt kuuntelewat ja kunnioittawat sanaa, jota he ennen ihmispehkon takia halveksivat.“

Mhdistetut asukkaat ottivat hänet vastaan juurella riemulla. Hän saarnasi heille kaupungin portin luona. Ruttotautiset kuulijat asetuitivat u'kop'ol:le, terweist kaupungin sisäpuolelle. Ensimmäisen saarnansa piti hän heti tulopäivänään. Hän puhui 107 Psalmiin 20 wärshyn johdosta. Se kuuluu: „Hän lähetti sanansa ja teki heidät terveiksi.“ Tämän lisäksi otti hän Wih'aud'n Kirjan 16: 12 wärshyn, misjä sanotaan: „Sillä eivät yrtit eivätkä woiteet heitä parantaneet, waan sinun sanasi, Herrä, joka kaikki parantaa“. Knox sanoo: „Tämä saarna liikutti kaikkien sydämet niin, että he eivät eninkään peljänneet kuolemaa, waan pitivät onnellisempina niitä, jotka jaiwat kuolla kuin niitä, joiden täytyi jäädä elämään.“ Ja silloin kun hän ei saarnannut, hän kävi alituisesti, mitään pelkäämättä jairaiden luona, heitä sekä ruumiillisesti että hengellisesti hoivamaassa.

Olisi luullut, että sellainen into olisi vastustajain

mielen muuttanut. Ja kuitenkin, kun hän eräänä päivänä astui alas paikaltaan kaupungin portin luona, huomasi hän rappujen juurella miehen. Käänköin korkeamman sisällisen äänen kehoituksesta hänen tarkoituksensa tuntien, tarttui hän häntä käsiwarkeen ja sanoi: „Ystäväni, mitä aijot tehdä?“ Samassa weti hän esiin miehen käden, joka oli waipan alle kätetty. Kädessä oli tikari. Tästä tuo kurja niin jäikähähti, että hän heti paikalla tunnusti olewansa pappi, jonka kardinaali Beaton oli lahjonut Wishart'ia surmaamaan.

Kun kansa tämän kuuli tahtoi se raiwoisjaan syönsyä rikofsentekijän kimppeun. Mutta Wishart otti hänet sylhinsä ja huusi: „Ei, hän ei ole tehnyt minulle mitään pahaa, päinwastoin hymää! Hänen juonensa on olewa meille tulewaisuudessa waroitukseksi.“ Näin pelasti hän wihollisensa hengen.

Kun rutto Dunden'isjä oli laannut raiwoamasta, meni hän Montrose'en misjä hän saarnasi ja ensi kerran jakoi Skotlannisja Herran ehtook'isessa molempia aineksia. Eräänä päivänä jai hän kirjeen. Siinä waadittiin häntä käymään erään, hänelle hymän ystäwän luona, joka äkkiä oli waarallisesti sairastunut. Wishart lähti muutamien ystäwiensä seuraamana matkalle. Mota hän ei ennättänyt vielä pitkälle ratsastaa, kun hän äkkiä pidätti ja sanoi: „Jumala kieltää minua tätä matkaa jatka-
masta. Eiwätkö muutamat teistä haluat tehdä minulle mieliksi ja ratsastaa tuon kuffulan luokse katjomaan mitä siellä on?“ Niin sanoen käänsi hän hewosensa ympäri ja ratsasti takaisin kaupunkiin. Mutta hänen ystäwänjä löhjiwät kuffulan takaa kuusikymmentä ratsastajaa, joi-

den olisi pitänyt vangita Wishart. Kirje oli kardinaalin kotoon panema.

Kuultuaan tämän ihmeellisen pelastuksensa, valtafi hänet omituinen aavistus lähestymästä kuolemastaan. „Minä tiedän, sanoi hän, „että olen päättävä elämäni tuon werenhimoisen miehen käsisä, mutta näin se ei ole tapahtuma.“ Eräässä toisessa tilaisuudessa toisti hän vielä kerran, että hänen elämänsä loppu oli lähellä. „Mutta“, sanoi hän, „Skotlantia tulee Kristuksen Jesuksen ewankeliumin loiste walaisemaan niin firkaasti kuin se on walaisnut maita ainoastaan apostolien päiviinä.“ Hän päätti näillä sanoilla: „Ja siihen ei enään ole kuluwa paljon aikaa; sillä sen rakentamisen takia ei enään monen tarwitse minun jälkeeni kärsiä.“

Montrose'sta meni Wishart Leith'iin, jonne hän saapui joulukuun 10 p:nä 1545. Täällä hän oleskeli muutamia päiviä salassa. Mutta tämä uskonjankari ei ollut tottunut piilottautumaan vihollisiltaan. Hän oli lemoton ja waila tavallista hengeniloijuuttaan. Kun hänen ystävänsä kysyivät häneltä syhtä siihen, sanoi hän: „Minä olen tehnyt työtä johdattaakseni kansaani pimeydestä walkeuteen, ja nyt minä itse piilottaudun niinkuin ihminen, joka pelkää waloa tai häpeää ihmisille näyttämystä. Hän ei enää antanut itseään estää seuraavana sunnuntaina saarnaamasta, mutta lähti sentään ystäviensä innoikkaita kehoituksia noudattaen, maalle, missä hän oleskeli sen wiikon ajan useiden ewankeelismielisten luona. Sunnuntaina saarnasi hän sitten Svernessä ja lähti sieltä Gaddington'iin, missä Johannes Knox, joka Wishart'in saarnojen kautta oli kääntynyt, oli silloin kotiopettajana Douglas'in perheessä. Knox liittyi Wishart'iin ja seurasi

häntä, kuten hän itse kertoo, miekalla varustettuna, juojellakseen tuota lempeätä ja wastustamatonta opettajaa. Wishart saarnasi vielä useissa paikoissa, viimeksi Gaddington'issa. Tässä saarnassa, jossa hän taas puhui lähestymästä kuolemastaan, julisti hän sifäläisille afukaille, rangaisukseksi heidän wälinpitämättömyhdestään ewankeliumia kohtaan, waikeita koettelemuksia. Tuli ja miekka tuliji heitä häwittämään, wieraat heidän ajuntonsa anastamaan ja heidät itsensä sieltä karcoittamaan pois. Kun englantilaiset w. 1548 ottivat tämän kaupungin huostaansa kun skotlantilaiset ja ranskalaiset sen piirittiwät, silloin täytti myöskin tämä ennustus.

Saarnansa jälkeen sanoi hän tuttavilleen jäähywästit, tawalla, joka ojoitti, ettei hän enään uskonut heitä näkemänsä ja meni Ormiston'iin. Knox tahtoi seurata häntä, mutta Wishart sanoi: „Ei, palaja jinä Jumalan siunauksen seuraamana takaisin lasten luo, yksi riittää kyllin uhrikki. Ormiston'issa wietti hän iltahartaushetken erään sifäläisen ylimykien ja hänen perheensä kanssa. Tässä tilaisuudessa puhui hän erittäinkin jumalanlasten autuaallisesta tilasta ja waisi hänen kanssaan 51 psalmin. Puolijön aikana herätti hewosten kawioiden kopsheidät unesta. Nuori kreimi Bathwell piiritti ratsastajajoukkoineen talon, antoi kulsua loordin luokseen ja waati tätä antamaan hänelle Wishartin. Wastustus olisi turhaa, selwitti hän, koska aamulla tuliji kardinaali itse sotajoukon, kreimi Arran'in ja suuren seurueen saattamana. Samalla kertaa wakuutti hän kunniajanallaan, että jos Wishart hänelle suosioista annettaisiin, waisi hän hänet linnaansa, ja myöhemmin, kun se woisi waaratta tapahtua, toiji hänet takaisin Ormiston'iin. Lordi uskoi tätä kun-

niafanaa. Keskukseltuaan asiasta Wishart'in kanssa, pyhji tämä awaamaan portit janoen „tapahuukoon Zumalan tahto!“ Niin wiettiin Wishart kreiwlinnaan. Mutta krewi antoikin hänet hallitsijalle, joka wuorostaan jätti hänet kardinaalille. Tämä antoi wiedä Wishartin St. Andrews'iin.

Selmikuun 27 p:nä w. 1546 kutsui kardinaali abottikunnan kirkkoon St. Andrews'issa lähellä asuwat piispat ja ylhäiset papit. Wishart wiettiin syhteitynä tämän hengellisen tuomioistuimen eteen. Rahdeksantoista walitusta tehtiin häntä vastaan. Hän oli opettanut messua, forwarippiä, kiirastulta, Keitsyt Mariaa ja muiden pyhien awuksi huutamista vastaan, opetti, että kuolleiden sielut nukkuvat yhteiseen ylösnousumiseen jaaska j. n. e. Ei auttanut häntä selwinkään todistus siitä, että hänen oppinsa oli yhtä pitävä raamatun kanssa, ei se suuri lempeys ja nöyryys millä hän itseään puolusti, ei hänen wäitteensä sitä sytöstä vastaan, että hän olisi opettanut sielujen nukkumisesta. Tämän näennäisen tutkimuksen tuloksena oli että hänet tuomittiin poltettawaksi. — Kun tämä tuomio julistettiin, lankei hän polwilleen ja rukoili niin hartaasti ja sellaisella woimalla skotlantilaisen kirkon uudestisyntymisestä, että muutamat hänen tuomareistaan tuliwat kokonaan liikutetuiksi. Ja kuitenkin wiettiin hän takaisin wankeuteensa.

Seuraavana päivänä, 1 p:nä maaliskuuta w. 1546 piti hänet poltettaman. Mutta yleinen rakkaus Wishart'ia kohtaan nähtyhyi niin peittelemättömänä, että hallitsija käski siirtää tuomion tähtännön, kunnes hän puolestaan olisi tutkinut asiaa; ennen sitä hän ei teoitukseen suostui. Jos kardinaali kuitenkin pa-

nui tuomion tähtäntöön „tultauisiin sen miehen weri wautimaan hänen käjistään.“ Kardinaalista oli tämä kirje jangen haitallinen. Hän pelkäsi vielä kerran menettävän ja uhrinsa käjistään ja hommasi sen takia teloitusta vielä innoffaammin, odottamatta waltiolta laillista wawistusta.

Wishart pyhji linnan päällikköä ilmoittamaan kardinaalille, että hän haluai si vielä kerran nauttia pyhää ehtoollista. Mutta tämä antoi wastata hänelle, että olisi epäwäijasta niin kowakorwaiselle, kirkon kiroamalle kereittiläiselle tuhлата mitään hengellisiä hywiätöitä.

Koko yön wietti hurskas marthyri rukouksessa. Seuraavana aamuna pyhji päällikkö häntä jhomään aamiasta hänen ja hänen perheensä kanssa. „Sangen kernaasti“, wastasi Wishart, „tulen sitä mieluummin kunnäen, että olette hywä kristitty, joka pelkääte Zumalaa.“ Kun leipä ja wiini olivat asetetut pöydälle ja perhe oli kokoontunut, janoi marthyri: Zumalan nimesjä ja sen rakkauden takia, jota tunnette Wapahatajaanne kohtaan, pyhdän teitä hetkeksi waikenemaan, kunnes olen puhunut muutamia keloitusjanoja ja siunannut tämän leiwän, jonka me jhomme ja tämän wiinin, jonka me juomme, jotta jitten woisin janoa teille hywästit.“ Sitten puhui hän noin puolisen tuntia Kristuksen kuolemasta ja kärsimisestä, keloitti läsnäolewia molemminpuoliseen rakkauteen ja elämänpyhyhyteen, siunasi leiwän, murji ja jakoi sen, ensin jittä itse otettuaan. Samoin teki hän wiinin kanssa, keloittaen heitä aina muistamaan, että Kristus on werenjä wuodattanut heidänkin edestään. Sitten päätti hän rukouksella ja janoi, ettei hän enään tässä elämäsjä halua mitään jyödä eikä juoda. „Sillä minulle“,

lijäsi hän, „on vielä toinen kalffi valmistettu, koska minä olen lemittänyt totista Zeejuksen Kristuksen oppia. Mutta rukoilkaa minun puolestani, että minä sen kärkevästi ottaisin vastaan Hänen kädestään.“

Sillä välin olivat teloitusvalmistukset päätetyt. Arkkipiispaallisen linnan kanuunat valtaajivat paikaa ja käyvävän, kardinaali kun pelkäsi kansan haluaman vapauttaa marttyyrin. Erään linnantornin ikkuna, mistä voi paraiten nähdä tuota hirvittävää näytelmää, oli tyhjiällä ja matoilla koristettu. Sillä kardinaali ja hänen vhlhäijet pappinsa halusivat kaikessa mukavuudessa nauttia onnettoman uhrinsa kärkevyyksistä. Wishart näytti ja astui roviolle. Hän ilmaisi ympäri seisomille ilonja iitä, että oli kelloallinen uhuamaan elämänsä Zeejuksen Kristuksen nimen takia, kielji heitä kostamasta hänen kuolemaansa, kehoitti heitä luottamaan Jumalan lupauksiin ja mieluummin itse olemaan valmiita tämän nimen takia kärkevään. „Minä en pelkää tätä tulta ja pyhdän, ettette tekään pelkäisi niitä, jotka ruumiin tappavat, mutta eivät voi sielua tappa. Muuttamat ovat sanoneet minun opettaneen, että sielun täytyisi nukkua viimeiseen tuomioon asti, mutta minä tiedän varmaan, että vielä tänään minun sieluni on olewa Vapahtajani luona.“ Tämän jälkeen hän polvistui ja rukoili syhttäjien ja tuomarien puolesta. Kun puolewi pyhji häntä antamaan hänellekin anteeksi, juuteli hän häntä poskelle sanoen: „Katsjo, tässä todistus, että annan sinulle anteeksi. Nyt tee tehtäväsi!“

Merkki kajahti. Rovio syhtettiin. Kanuunat laulettiin, kuitenkaan lopettamatta marttyyrin tuskia. Silloin päällikkö huusi hänelle kehoittaen häntä olemaan

rohkealla mielellä. — Tähän Wishart vastasi: „Nämä liekit ovat ruumiini kärkevämät, mutta eivät henkeäni peljästyttäneet. Mutta tuo tuolla, joka sellaisella vhlpehdellä katselee korkealta paikaltaan tänne alas, nauttiaksien minun tuskistani, hän on lyhyen ajan kuluessa olewa samalla paikalla nähtävänä yhtä häpeällisessä muodossa kuin nyt komeilevana!“ Hänen viimeiset sanansa olivat: „Di maailman Vapahtaja, armahda minua! Terveellinen isä, jinnun kärkevi annan minä henkeni!“ Silloin tukahuttivat liekit hänen äänensä ja polttivat tuhaksi hänen ruumiinsa. —

Meille jää vain vielä jäljelle kertoa lufijoillemme Wishart'in viimeisen ennustuksen totentumijesta. Kardinaalin werenhimon syhnyttämä yleinen tyhtymättömyys kansassa, sai vhlä uutta vlllykettä tämän marttyyrin teloitamiesta. „Jos emme itse halua kuolla“, sanoittiin, „tähty kardinaalin kuolla. Sitten liittoutui kärkevöistä miestä, useimmat heidän joukosiaan vhlhäijistä juuuiista, ja päättivät tappa kardinaalin. Että Wishart, joka useamman kerran oli vihamiesten ja henkeä puolustanut, joka henki ainoastaan rakkautta heitä kohtaan, että hän ei tästä liitosta mitään tiennyt, nähty jo iitä, että se tehtiin vasta hänen kuolemansa jälkeen ja juuri sen johdosta. Ja kuinka hän olisi voinut sellaisessa mielentilassa ja kuolemanhetkellään hyväksyä rikosta ja sitä käyttää apunaan tullakijensa pidetyksi profeettana!

Toukokuun 27 p:nä ryhtäjävät liittoutuneet linnaan, kun kardinaali vielä nukkui. Tämä hyppäsi, heidän sijäänastuesjaan, epätoivoijena vuoteeltaan ja sanoi: „Minä olen pappi! Minä olen pappi! Ettehän toki tahtone minua murhata?“ Yksi murhaajista asetti

miekkansa onnettoman rinnalle ja pakotti häntä katumaan pahoja tekojaan, mutta kardinaali ei löytännyt mitään katumuksen eikä uskonkaan janoja, vaan läähätti, yhä mudesta toistaen: Minä olen pappi! Ajatella toki jitä! Kaikki on lopussa! — hänen rikojellinen elämänsä oli lopussa.

Kun tämä teko tuli tunnetuksi, kokoontui kansa linnan sijäntäntävän edustalle, ja vaati äänekkäästi, saada nähdä kardinaalia tai saada tietää mitä hänelle oli tehty. Meteliä tyhnyttääkseen asettivat liittoutuneet kardinaalin verijen ruumiin jamaan ikkunaan, mistä kardinaali oli kahta kuukautta aikajemmin katjellut Wisbart'in teloitusta.

Waikka tämä teko johtuikin halusta kostaa kardinaalille hänen wihollisuutensa ewankeliumia kohtaan, oli je kumminkin rikos. Mutta niin rikollinen kuin je olikin, emme saada jentään olla jinä näkemättä Jumalan wanhuruskasta tuomiota. Sillä niiden pyhäin weri, jotka owat tapetut jen janan ja todistuksen takia, jota ne owat julistaneet, huutaa juurella äänellä janoen: „Sinä pyhä ja totinen Herr! Kuinka kauwan et jinä tuomitse ja meidän wertamme kosta niille, jotka maan päällä asuwat.“ Johannekjen 3lmestysk. 6: 10.

Esimiehen kertomus

Suomi-Synodin 16:lle kirjollisokoufelle Ohjesä, Minn., kofak. 6 p. 1905.

„Yksi päivä jinnu esikartanoisjas on parempi kuin tuhannen muualla; ennen minä olijin owenwartijana Jumalani huoneessa kuin ajujin jumalattomain majoisja.“ Ri. 84: 11. Herraa, 3israelin Pyhää ajatteli Wanhon Viiton huruskas ja Herran puoleen paloi hänen halunsa. Sentähden hän rakasti myös Herran huonetta ja niitä toimia, joita siellä harjoitettiin. Jopa Herran huoneen esikartanotkin liittyiwät kikeisesti tähän toji iisraelilaisen lempipaikkaan. Siellä on hänellä ilo, ja siellä on hänellä turwa, niinkuin linnulla pesäjsään. Siellä opitaan tuntemaan oikea Jumala, että hän on aurinko ja kilpi, je Herr, joka ei anna huruskailta mitään hywää puuttua. Mutut rakentawat itselleen ajujisjvoja ja huvittelupaikkoja, joisja ei oteta Herraa ollenkaan lukuun. Mutta niisjä ei huruskaan sydän wiihdy. Yksi päivä Herran esikartanoisja on hänelle mieluisempi kuin tuhannen päivää muualla. Salwintakin wirkaa, owenwartijan tointa hän hoitaa mieluummin Herran huoneen esikartanoisja kuin ajuiji jumalattomain, Jumalan liitosta luopuneitten majoisja.

Nykyinen aika on kristikunnalle erityinen koetusten aika. Monellaijset wieraat aatteet, pakanalliselta pohjalta lähteneet, tekewät rynnäköitä kristinuskon tunnustajiin; monellaijset maallijset kawat pyytävät anastaa kristinuskon tunnustajilta kaiken tilaisuuden kaswautoon kalliissa uskossaan. Mjatehtakoon esim. kuinka monellaijset seurat ajettawat kokouksensa pyhäpäiwiksi, kuinka tuollaijset monet kokoukset, waikka arkipäiwinäkin pidettyinä, tuottawat esteitä ja welttoutta kirkossa käymiseen. Useimmissa seuroissa wallitsee wälinpitämättömyys, jopa wihanieliisyyden henki kristinuskoa kohtaan. Tällöin koetellaan, kuta rakastaa Herran esikartanoita, niitä paikkoja ja tilaisuuksia, joissa sielu saa kehotusta ja ohjausta Jumalan puoleen, saapi iloa ja voimaa elävässä Jumalassa, ja jotka siis kaswattawat mieltä taivaallista kotia warten.

Kaikesta wainwasta ja wastuksesta huolimatta tulee kristillisen kirkon näitä asioita terottaa ja työskennellä tätä tarkotusta warten Jumalan awulla sitä pontewammin, kuta enemmän epäusko uhkaa tilaa anastaa. On tehtävä jatkuwalla innolla kirkollista ja kristillistä työtä, perustettava ja järjestettävä seurakuntia, pyhäkouluja ja kesäkouluja sekä hankittawa uskollisia sielunpaimenia julistamaan ewangeliumia Kristuksesta.

Kalliin työmme tarkotusta silmällä pitäen on se ollut ilomme, kun uskollisia sielunpaimenia saadaan yhä enemmän kansamme keskuuteen työskentelemään. Tässä juhteessa ei kulunut wuosi, wiime kirkolliskokouksesta luki ole ollut niin ilahuttawa kuin edellinen oli. Wiime kirkolliskokouksen perästä on meiltä mennyt pois pastorit P. Miraksinen, A. Granholm ja S. W. Menfors, sekä ai-

wan uskettain pastori E. Blomberg, jotka kaikki ovat palanneet synnyinmaahamme Suomeen. Kun sijaan olemme saaneet waan kaksi pastoria, niin tätä nykyä meillä on kahta wähemmän saarnamiehiä kuin wiime vuonna. Meillä oli wiime vuonna 22, ja nyt on waan 20. Kulu-neella wäliajalla tulleet uudet työmiehet ovat pastorit E. W. Saaranen ja E. W. Siifanen. Olkoot nämät wir-

E. W. Siifanen.

Salmetin Betlehemin seurakunnan nykyinen pastori.

kaweljet tässä lausjutut sydämmellisesti terwetulleiksi tekemään Herran työtä siirtokansamme keskuudessa. — Seuraawat pastorit ovat muuttaneet toijille työaloille kirkkokuntamme piirissä: pastori B. Vuornos Amasta Ironwoodiin; past. D. Stadius Negauneesta Mass Cityyn ja hänen sijansa Negauneen y. m. seurakuntia hoitamaan on tullut past. E. W. Saaranen. Past. A. J.

Salomaara muuttanut Fairportista, D., Ebelethiin, Minn.; past. G. Leiwiskä Astoriasta Fairportiin, ja synoodimme lähetyspastori S. G. Rönkä Astoriaan. Ne kaikki virkaa, jotka ovat jääneet ilman wirantoimittajaa, ovat kirkkokunnan lähetyspastorin virka ja sielunpaimenen virka Brooklynin ja synoodiimme kuuluvassa New Yorkin seurakunnassa. — Kun sitä paitsi merimieslähetykselläkään ei ole siirtolaisjaarnaajaa, past. A. Wirtasen palattua Suomeen, niin on papin puute ollut tuntuvampi. Nyt on kuitenkin Suomen merimieslähetykseura lähettänyt Amerikkaan past. N. Johansonin, joten puute jossakin määrin tulee korjatuksi.

Mieensä ovat pastorimme hoitaneet janoja seurakuntia kuin viime vuonna, paitsi niitä muutoksia, joita edellämäinstit pastorien muutokset ovat vaikuttaneet. — Lähetyspastorin virkaa ovat pastorit Salomaara ja Anias muutamien muiden virkaveljensä kanssa päättäneet wointinsa mukaan hoitaa, kunnes taas jaataisiin eri mies siihen toimeen. — Merimieslähetyksen pastorit R. E. Lindström ja A. Kenwall ovat työskennelleet yhä edelleen, edellinen New Yorkissa ja jälkimäinen San Franciscossa. Kiitollisella myötätuntoisuudella on mainittava tässä tämä Suomen Merimieslähetyksen harras työ siirtokansjamme hengelliseksi parhaaksi, samalla kun teemme selkoa omasta kirkollisesta työstämme.

Kirkollinen työmme on todella kylwötyötä, ja itse seurakuntammekin, jotka muodostuvat liittyäkseen kirkkokuntamme yhteyteen, ovat usein hyvin pieniä, pienen siemenen weroisia. Siitä huolimatta ovat ne tärkeitä. Onhan siemenellä kasvun mahdollisuus ja siten on Herran wiinimäen työlle saatu aina uusi jalansija siirtokansjamme

keskuudessa. Kuluneena vuonna on kirkkokuntaamme liittynyt 18 pientä seurakuntaa, joiden nimet ovat seuraavat: Michiganin waltiossa oswat: Rocklandin, Princetonin, Ebenin, Deertonin, Ayrön, Painesdalen ja National Winen (eli Winthropin) seurakunnat; Minnesotan waltiossa: Mooje Lafen (Kalewalan), Chisholmin, St. Louis joen ja Toiwolan seurak.; Pennsylvanian waltiossa: Coal Centerin, Rankinin, Walstonin, Besjemerin ja Erien seurakunnat; Missourin waltiossa: Swartmautin ja Indianan waltiossa Clintonin seurakunta. Näin ollen on nyt kirkkokuntamme yhteydessä 99 seurakuntaa. Difoot ne Herrassa terwetulleita kirkolliseen yhteyteemme ja kasvafoot Jumalan juunautjella jäsenluvuun, mutta ennen kaikkea ijäisen elämän puolesta kaikkinaisessa Hengen hedelmässä!

Tilastollisia tiedonantoja olen jaanut wasta noin 77:stä kirkkokuntamme seurakunnasta. Niiden mukaan on wäkiluku noissa seurakunnissa seuraawa: Calumetin 1097 (niistä ripillä kähpiä 572), Hancockin 2250 (r. k. 1000), Ishpemingin 1118 (r. k. 572), Ironwoodin 675 (r. k. 275), Jacobsvillen 100 (r. k. 45), Regauneen 548 (r. k. 292), Newbertyn 177 (r. k. 105), Republicin 348 (194), Sawon 221 (123), Championin 92 (44), Palmerin 140 (70), Crystal Fallsin 437 (227), Allouezin 33 (18), Wakefieldin 400 (175), West Superiorin 75 (50), Poinjetin 95 (53), Paragan 54 (30), Chicagon 40 (33), Rock Springsin 275 (225), New Finlandin 155 (66), Brulen 100 (55), Brainerdin 109 (53), Harborin 1118 (557), Pequamingin 29 (10), Iron Belkin 55 (25), East Lawajsen 84 (28), Astorian 263 (159), Lairdin 175 (82), New York Millsin 111 (61), Trout Creekin

44 (21), Mount Zionin 244 (125), Ebeletzin 440 (224), Grand Maraisin 75 (50), Marquetten 105 (75), Sannan 30 (6), Michigamman 25 (15), Conneautin 614 (298), Fairportin 918 (426), Kuumijärven 119 (60), De Kalbin 263 (204), New Yorkin 100 (70), Worcesterin 382 (206), Elm 209 (118), Metjiston (Coofs) 50 (20), Mass Cityn 250 (150), Stambaughin 54 (31), Rudyardin 159 (68), Kalevan 294 (143), Glasportin 15 (35), Amajan 115 (65), Sebefan 30 (20), West Duluthin 70 (30), Buhlin 145 (85), Girardin 109, (55), New Castlen 107 (65), Brooklynin 215 (175), Clevelandin 135 (110), Salon 81 (37), Gazzamin 61 (34), Floodwoodin 262 (157), Warrenin 115 (73), Monessen-Millersportin 830 (413), Coal Centerin 101 (65), Rankinin 33 (21), Walstonin 36 (22), Swartvautin 106 (55), Clintonin 45 (30), Moose Lake (Kalevalan 58 (29), Rocklandin 40 (25), Vesjemerin (Pa.) 166 (119), Erien 88 (50), Princetonin 125 (75), Ebenin 85 (50), Chisholmin 320 (190), St. Louis joen 156 (64), Deertonin 65 (30), Ayrön 32 (18). Näissä 77 seurakunnassa, joista on tietoja saatu, on seurakuntain väkiluku yhteensä 18,821, joista ripilläkäyviä 9,967, ja ripilläkäymättömiä 8,854.

Otamme tähän 11 seurakuntaa, joissa viime vuonna oli väkiluku seuraavasti Coaton 50 (15), Cape Annin 800 (350), Milton-Brightonin 215 (95), Atlantin 980 (568), Deep Riverin 116 (71), Uuden Waasan 46 (17), Trimountainin 114 (60), Portlandin 60 (60), Jacksonvillen 68 (50), Quincyn, Mass., 240 (120), Salem 93 (60), yhteensä 2,873, joista ripilläkäyviä 1,512.

Sälällä oliji vielä 11, joista ei ole tietoja tälle eikä viime vuodelle. Jos oletamme niiden väkiluvun

noin 1,000 henkeksi, ja ripilläkäypäin lukumäärän 600:ksi, niin on kirkkokuntamme seurakuntain yhteensä laskettu väkiluku nyt 22,694, joista ripilläkäyviä 12, 079.

Päitji warjuiaisia seurakuntia, on kirkkokuntamme pappien hoidossa ollut noin 50 jaarnaapaikkaa, joiden yhteensä laskettu jäsenluku tekee noin 4,000 henkeä, joista puolet eli 2,000 ripilläkäyviä. Näiden kansja on kirkkokuntamme jaarnamiesten hoidossa noin 26,694 henkeä, joista ripilläkäyviä 14,079. Muistettava on, että kirkkokuntamme jaarnamiesten palvelusta käyitää hyväksien niillä paikoilla, missä on warjuiaisia seurakuntiaakin, juuri joukko joita ei ole woitu lukea seurakuntain jäseniksi. Se tuumailawat ja jauowatkin: „Minä maksan jilloin kuu tarwitsen pappia“. Niin hyljättäwää kuin tuon lauseen jifältänä aate onkin itjesjään, oottaa kuitenkin tuo „pappin tarwe“, joka heilläkin on toisinaan, että he jollakin tawalla riippuwat kirkkokunnasjauime. Siitää emme jauo, jos oletamme jellaisia olewan ainakin noin 15,000.

Puhuesjauime kirkkokunnan kaswanrosta teemme jen huomion, ettei kaswaminen werrattuna viime vuoden lukuihin ole kowin juuri, ainoastaan 2,126 seurakunnan jäsentä. Eritäin on huomattawa, että viime wuotisesja tilastoluettelossa oli Calumetin seurakunnan ripilläkäypäin lukumäärä jonkun erehdyksen wuoksi annettu liian korkeana, jonka wuoksi se nyt tarkemmin annettuna on noin 400 wähempi.

Kirkkokunnan kaswaminen waatii myös kirkollisen työn kaswamista. Enemmän ihmiehiä tarwittaijin. Sen sijaan on työmiestemme lukumäärä wähentynyt. Wäksijinkin käänthy katseemme Suomi-Opiistoon ja jumaluusopilliseen seminaariin toiwolla että sieltä päin alkaiji

tulla työväkeä Herran seurakunnan palveluksen työhön. Mutta odottaamme vielä vuosi eteenpäin.

Nuoren kansan kasvatuksen tärkeyttä on kirkkonusjamme koetettu muistaa. Sitä varten on pyhä- ja kirkkouluja pidetty viireillä, vaikka kasvamisen niissä ehkä ei ole ollut juhteellisesti kyllin suuri. Niissä seurakunnissa, joista meillä on tarkempia tietoja pyhäkouluisista, on niiden lukumäärä yhteensä 95, joissa opetusta antaa 419 opettajaa, ja joissa käy 3,660 lasta. Pyhäkouluharrastusta lisäävät pyhäkouluopettajain harjoitukset, niin myös yksityisemmät ja yleisemmät kokoukset, joissa on otettu keskusteltavaksi pyhäkoulun elinkyshyötyjä. Lijääntykööt pyhäkoulut keskuudessamme ja kehittykööt ne vastaamaan tehtävänsä yhä täydellisemmin!

Toinen tärkeä laitos nuorisomme kasvatukseksi on kirkoululaitos. Se on niin janoakseni Suomi=Opiston tytär, sillä Suomi=Opiston oppilaita, entisiä tai nykyisiä, on suurin osa sen opettajistoa, ja rinnakkain Suomi=Opiston kanssa se on kasvanut. Kirkoulujen työssä on Suomi=Opisto saanut jakaa hedelmiä kansallemme ennen kuin se vielä voi muita hedelmiä työstänsä näyttää. Kirkouluja on ollut vähintään 30, joissa 30 opettajaa on antanut opetusta. Eräässä paikassa on yhdesä kirkoulussa ollut 2 opettajaa, ja toisessa paikassa on päinvastoin 1 opettaja pitänyt kahta kirkoulua. Oppilaita on kirkouluissa ollut yhteensä 1,672. Kirkoulujen lukumäärä on siis kasvanut 4:llä, vaikka opettajien lukumäärä on yhtä pienempi. Wiime vuotiseen kirkoulunopettajien lukumäärään sijältyy useampia apuopettajia. Kasvamaan kirkoululaitos yhä suurempaan kukoistukseensa Herran kunniaksi!

Kirkkonusjamme on tätä nykyä 40 kirkkoa ja 16 pappilaa, lukuunottamatta muutamain seurakuntain osallisuutta raittiushaaleihin; jitä paitti on muutamia omia hautausmaita. Seurakuntain yhteenlaskettu omaisuus on tätä nykyä: kirkkojen \$122,174, pappilain \$23,590, muu omaisuus \$15,230, eli yhteenjä \$160,994. Welfaa on seurakunnilla yhteenjä \$19,519. Kun ajattelemme, millä ponnistuksilla seurakunnat saavat kokoon aineelliset tarpeensa, voimme huomata näisjäkin numeroisja edistystä.

Kristilliset nuorijohdistykset seurakunnissjamme on alkawa yritys, eikä jits ole ihme, ettei niiden jäsenluku vielä ole kowin suuri ja ettei niiden toiminnasta ole vielä kowin paljo sanottawaa. Sywää owat ne kuitenkin tuosja pienejäkin mitasjaan pnyhtäneet waiuttaa, ja jalo on niiden tarkoitus. Kaswawoon nekin Jumalan avulla wähitellen waiuttamaan paljon Jumalan waltakunnan kalliisja työssä!

Wanhaa taistelua turmeltunutta maailman henkeä vastaan on yhä kestänyt ja kestää edelleenkin. Yhä jellwemmäksi käy, ettemme me Herran työssä jaa antaa pakanalliselta pohjalta lähteneiden aatewirtain itseemme waiuttaa, waan tulee meidän pnyhtää kaswaa ja wawhis-tua yhä Jumalan totuudessa ja uskollisuudessa jitä kohtaan. Etupäässä koskee tämä meitä jaarnamiehiä. Werrattain rauhallisesti on kuitenkin kirkkokuntamme kokonaisuudessaan saanut kuluneena vuonna kehittä, vaikka joisjäkin seurakunnisja on saatu waikeuksienkin kanssa taistella. Riitos Jumalalle kaikesta, misjä on woitu päästä eteenpäin!

Tänne olemme nyt kokoontuneet pitämään 16:sta

firkolliskokoustanne, keskustelemaan ja päättämään tärkeistä asioista. Antakoon seurakunnan Herrä meille kaikille armaa, että voisimme käitellä ja neuvotella yhteisistä asioistamme ystävällisellä ykimielisyhdellä ja rakaudella, niin kuin Herran seurakunnan edusmiesten joppi!

S. A. R i k a n d e r.

Sisällys.

Sirjoitukset:	Sivu
Alkulause	5
Vinennyksiä ja merkien selityksiä	7
Kalenteri eli almanakka-osasto h. m.	8
Amerikan suom. ev.-lut. kirkkokunnan konsistoriumi	20
Suomi-Opiston johtolunta	20
Suomi-Opiston opettajalunta	20
Jumaluusoppillisen seminaarin opettajat	21
Amerikan suom. ev.-lut. kirkkokunnan pastorit, niiden asuntopaikat ja posti-osotteet	21
Suomen Merimieslähetysten papit Amerikassa	22
Tobellinen rikkaus, kirj. J. A. R.	23
Historian seurakunta, kirj. S. H. R.	34
Mitä on siivistö? kirj. Hannes Leivistö	45
Rottihartandeista, kirj. B. B.	50
Hepr. 4: 14—16, kirj. D. E.	54
Anna meille tänä päivänä jolapäiväinen leipämme, kirj. Juho Kallen	57
Kirkonkelloista, kirj. G. W. Saarainen	62
East Lapwaffen Suom. Ev.-Lut. seurakunta, kirj. J. J. Soiffa	67
„Lulkoon“ vai „lähestulkoon?“ kirj. Keskustelutoveri	73
Vihätkoulun kasvattava tehtävä, kirj. Lauri R. Ahlman	80
Herran ehtoollisesta reformeeratus ja luterilaisesta kirkosta, kirj. J. A. Lammi	87
Eveleihin seurakunnan vaiheet, kirj. Kaarlo Salovaara	94
Rouuntain Zionin seurakunta, kirj. Kaarlo Salovaara	101
Kuottamusta tarvitsemme työstämme, kirj. A. S—nen	104
Waulegantin Suom. ev.-lut. seurakunnan perustamiskuusi, kirj. A. R.	110
Joulupöytämerkitys, kirj. Krummacher (mukaellen suomenki. J. B.)	118
Nurmijärven suom. ev.-lut. seurakunta, kirj. Tuomas Hannu	120
Tiefenthal ja pastori Grünhagen, kirj. Luth. Harms, suom. J. A. R.	132
Idän suom. ev.-lut. seurakuntain hengelliset juhlat, kirj. S. J.	148
Ruokumus, runo, kirj. J. A. R.	160
Isläiden taitaalla, suomennos, A. G.	162
Muitamia teikkoja Suomi-Opiston lehtijästä yhdistänä ensimmäisenä muotena, kirj. Juho Wargelin	181
Wanha ajetus sunnuntain rikkomuksesta, kirj. Emil Siitanen	180

Ryhitys ja vastaus, runo, kirj. J. K. N.	194
Muutama sana kirkkoulusta, kirj. M. L.	195
Prejä Wisbart, luomentanut A. G—tt	201
Eriniehen kertomus Suomi-Synoodin 16:lle kirkolliskokoukselle Elyssä, Minn., kirkk. 6 p. 1905	213

S u w a t:

Sivu

Suomi-Synoodin kirkolliskokouksen edustajat Elyssä, Minn. w. 1905 ..	2
Suom. ev.-lut. seurakunnan kirkko Astoriaassa, Ore	35
Suomi-Synoodin seurakunnan pappila Astoriaassa, Ore	39
Suom. ev.-lut. seurakunnan kirkko Deep Riverillä, Wash.	43
Suomi-Synoodin seurakunnan kirkko ja pappila Ironwoodissa, Mich. .	51
East Tawasfen suomalainen pappila	68
Hancockin suom. ev.-lut. seurakunnan pyhäkoulunopettajat	83
Ebeletzin seurakunnan kirkko ja pyhäkoulu, Minn.	95
Suom. ev.-lut. seurakunnan pappila Ebeletzissä, Minn.	98
Suom. ev.-lut. seurakunnan kirkko Waiteganiassa, Ill.	111
Suom. ev.-lut. seurakunnan pappila Waiteganiassa, Ill.	115
Suomal. kirkkokuulu Hancockissa, Mich. 1905	125
Suomi-Synoodin seurakunnan kirkko Nurmijärvellä, Minn.	130
Ruua, otettu Lanesvillessa, Mass. hengell. juhla viettäessä 1905 ..	152
Suomi-Epistolan juhla Fairportissa, D.	157
Suomi-Epistolan juhlan toimihunta Iron launtissa, Mich., 1905 ..	185
Suomalainen kirkkokuulu Gardnerissa, Mass., 1905	197
Pastori E. W. Siitonen (Calumetin Det. seurak. nykyinen pastori) ..	215